

ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΤΜΗΜΑ Α'

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 1

Κανόνες εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων και έκτισης ποινών και μέτρων ασφαλείας κατά της ελευθερίας

1. Οι κανόνες που ακολουθούν ρυθμίζουν τους όρους και τις συνθήκες εκτέλεσης ποινικών αποφάσεων που αφορούν την έκτιση ποινών και μέτρων ασφαλείας κατά της ελευθερίας, τα ποινικά δικονομικά μέτρα κατά της ελευθερίας και τα μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της ελευθερίας, σύμφωνα με το Σύνταγμα, τις διεθνείς συμβάσεις, τους νόμους και τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή τους. Κατά την ερμηνεία τους λαμβάνονται υπόψη οι διεθνώς αποδεκτές αρχές που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα.
2. Κρατούμενοι θεωρούνται άτομα που εκτίουν ποινές κατά της ελευθερίας, οι υπόδικοι και όσοι κρατούνται κατά το άρθρο 15 του παρόντος, καθώς και οι υπό απέλαση διαμένοντες αλλοδαποί στα καταστήματα κράτησης (άρθρο 74 παρ. 4 του Ποινικού Κώδικα). Η φύλαξη ακαταλόγιστων εγκλειστών (άρθρο 69 ΠΚ) και η εισαγωγή αλκοολικών και τοξικομανών σε θεραπευτικά καταστήματα (άρθρο 71 ΠΚ) διέπονται αναλογικά από τις κατά περίπτωση διατάξεις του παρόντος κώδικα, εκτός αν ορίζεται αλλιώς σε άλλο νόμο.
3. Όπου γίνεται λόγος για «μεταχείριση των κρατουμένων» νοείται η υπαγωγή τους στους κανόνες του παρόντος.
4. «Καταστήματα κράτησης» ή «φυλακές» χαρακτηρίζονται όσα ορίζονται στο Τρίτο Κεφάλαιο του παρόντος.

Άρθρο 2

Νομιμότητα στη μεταχείριση, δικαιώματα και υποχρεώσεις των κρατουμένων

1. Κατά τη μεταχείριση των κρατουμένων διασφαλίζεται ο σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των δικαιωμάτων τους, ενισχύεται ο αυτοσεβασμός και η συναίσθηση της κοινωνικής τους ευθύνης και διευκολύνεται η ανάπτυξη στάσεων και δεξιοτήτων που στηρίζουν την κοινωνική επανένταξη.
2. Κατά την εφαρμογή των κανόνων του παρόντος κώδικα σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 δεν περιορίζεται κανένα άλλο ατομικό δικαίωμα των κρατουμένων εκτός από το δικαίωμα στην προσωπική ελευθερία. Η λήψη των αναγκαίων μέτρων για την άσκηση των δικαιωμάτων που τους αναγνωρίζει ο νόμος, αυτοπροσώπως ή με αντιπρόσωπο, αποτελεί ουσιώδη υποχρέωση της διοίκησης.
3. Οι κρατούμενοι έχουν δικαίωμα για την προετοιμασία της επιστροφής τους στο κοινωνικό, επαγγελματικό και οικογενειακό τους περιβάλλον σύμφωνα με την αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου. Η κράτηση οργανώνεται έτσι ώστε να διευκολύνει την επανένταξή τους στην ελεύθερη κοινωνία.
4. Τα μέτρα εξασφάλισης της ομαλής λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης δεν εμποδίζουν την άσκηση των συνταγματικά κατοχυρωμένων ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων των κρατουμένων. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, τα μέτρα αυτά είναι δυνατόν να συνεπάγονται περιορισμούς στους συνήθεις όρους διαβίωσης των κρατουμένων, οι οποίοι καθορίζονται κατά περίπτωση με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού και εξειδικεύονται από το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του τέταρτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος. Σε κάθε περίπτωση, κατά τον χρόνο κράτησης λαμβάνονται τα αναγκαία κατά περίπτωση μέτρα για την ελαχιστοποίηση των δυσμενών επιπτώσεων ή παρενεργειών που συνεπάγεται η στέρηση της ελευθερίας.

5. Οι κρατούμενοι έχουν πρωταρχική υποχρέωση να συμμορφώνονται προς τις νόμιμες εντολές των αρμόδιων οργάνων, που εκδίδονται για να εξασφαλίζονται οι κατά το δυνατόν καλύτερες συνθήκες ευταξίας και ομαλής κοινής διαβίωσης μέσα στο κατάστημα κράτησης καθώς και η αποτελεσματική λειτουργία των θεσμών που προβλέπουν την έξοδό τους από αυτό.

6. Κατά τις βουλευτικές εκλογές, τις εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων ευρωβουλευτών και τα δημοψηφίσματα οργανώνονται εκλογικά τμήματα σε κάθε κατάστημα κράτησης. Οι κρατούμενοι που έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν και είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους ψηφίζουν με βάση ειδικούς εκλογικούς καταλόγους, με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 27 του π.δ. 55/1999 (ΦΕΚ 58 Α') για τους δημόσιους υπαλλήλους, όπως ισχύει. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι διατάξεις της εκάστοτε ισχύουσας εκλογικής νομοθεσίας. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

7. Ο έλεγχος της νομιμότητας στη μεταχείριση των κρατουμένων ασκείται από τον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό και από το Δικαστήριο Έκτισης Ποινών.

Άρθρο 3

Ισότητα στη μεταχείριση των κρατουμένων

1. Απαγορεύεται κάθε δυσμενής διακριτική μεταχείριση των κρατουμένων, ιδίως εκείνη που βασίζεται στο φύλο, τη φυλή, το χρώμα, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα ή τα χαρακτηριστικά φύλου, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, τη θρησκεία, την παρουσία ή τις ιδεολογικές πεποιθήσεις.

2. Ειδική μεταχείριση των κρατουμένων επιφυλάσσεται, όταν δικαιολογείται από τη νομική ή την πραγματική κατάστασή τους κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 11 παρ. 2 και 3 του παρόντος, εφόσον γίνεται υπέρ του κρατουμένου και για την εξυπηρέτηση των ειδικών αναγκών που απορρέουν από την κατάσταση στην οποία βρίσκεται.

3. Ειδικές ανάγκες θεωρούνται, μεταξύ άλλων, οι σχετικές με τη διατροφή, την άσκηση θρησκευτικών καθηκόντων, την άσκηση επαγγελματικής ή επιστημονικής δραστηριότητας, την πρόσβαση σε υπηρεσίες του καταστήματος κράτησης για ΑΜΕΑ και τον διαχωρισμό των ευάλωτων κρατουμένων από άλλους κρατουμένους.

Άρθρο 4

Έννομη προστασία των κρατουμένων

1. Στην περίπτωση παράνομης ενέργειας σε βάρος τους ή παράνομης εντολής, οι κρατούμενοι έχουν το δικαίωμα να αναφέρονται μέσα σε εύλογο χρόνο στο Συμβούλιο καταστήματος κράτησης, εφόσον, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κώδικα, δεν τους παρέχεται άλλο ένδικο βοήθημα. Μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης με την οποία απορρίπτεται το αίτημά τους ή μέσα σε ένα μήνα από την υποβολή της αναφοράς, αν δεν εκδόθηκε απόφαση, οι κρατούμενοι έχουν δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο Έκτισης Ποινών. Το Δικαστήριο Έκτισης Ποινών, εφόσον δεχθεί κατ' ουσίαν την προσφυγή, διατάσσει την άρση των αποτελεσμάτων που απορρέουν από την παράνομη ενέργεια ή εντολή ή τις κατά τα ανωτέρω συνθήκες κράτησης. Ο κρατούμενος σε περίπτωση προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου Έκτισης Ποινών μπορεί να έχει δωρεάν νομική αρωγή από μέλη του Δικηγορικού Συλλόγου του τόπου κράτησης, τα οποία εγγράφονται σε ειδικό κατάλογο που αποστέλλει κάθε έτος ο Πρόεδρος του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου στον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό.

2. Η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η οποία ασκεί τη διοικητική εποπτεία επί της λειτουργίας του

καταστήματος, ενημερώνεται σχετικά, μεριμνά για την άμεση συμμόρφωση των οργάνων του καταστήματος με την απόφαση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης ή του Δικαστηρίου Έκτισης Ποινών και ελέγχει τους υπευθύνους.

3. Η διεύθυνση του καταστήματος υποχρεούται να διαβιβάζει το αργότερο μέσα σε τρεις εργάσιμες ημέρες κάθε αναφορά ή επιστολή κρατούμενου απευθυνόμενη προς δημόσια αρχή ή διεθνή οργανισμό, χωρίς να λαμβάνει γνώση του περιεχομένου της.

4. Η κοινωνική υπηρεσία του καταστήματος και ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός ενημερώνουν τον κρατούμενο σχετικά με την αρμόδια για την επώνυμη αναφορά του εθνική αρχή ή διεθνή οργανισμό, τον τρόπο και τον χρόνο αναφοράς.

5. Όλες τις κατά τον παρόντα κώδικα αιτήσεις, αναφορές και προσφυγές προς τα όργανα του καταστήματος ή τον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό ή το Δικαστήριο Έκτισης Ποινών δικαιούνται στις περιπτώσεις των ανήλικων κρατούμενων να υποβάλλουν και οι κατά τον νόμο ασκούντες τη γονική μέριμνα.

Άρθρο 4Α

Αίτηση για δίκαιη ικανοποίηση

1. Σε περίπτωση μη τήρησης των προδιαγραφών της παραγράφου 2 του άρθρου 19 του παρόντος, ο κρατούμενος μπορεί μετά την αποφυλάκισή του και εντός έξι μηνών από αυτήν, να ζητήσει με αίτηση δίκαιη ικανοποίηση. Η αίτηση στρέφεται κατά του Ελληνικού Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

2. Αρμόδιο δικαστήριο είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει το κατάστημα κράτησης από το οποίο έγινε η αποφυλάκιση. Η αίτηση υπογράφεται από δικηγόρο, για τη νομιμοποίηση του οποίου ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 94-105 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Για την άσκηση της αίτησης καταβάλλεται παράβολο, το οποίο ορίζεται σε διακόσια (200) ευρώ υπέρ του Δημοσίου. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών. Η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη εάν δεν καταβληθεί παράβολο με την κατάθεση της αίτησης.

3. Η αίτηση ασκείται με κατάθεση δικογράφου στη γραμματεία του δικαστηρίου στο οποίο απευθύνεται και επιδίδεται, επί ποινή απαραδέκτου, εντός δέκα (10) ημερών στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ο ορισμός δικασίμου διενεργείται κατά προτεραιότητα, σε χρόνο που δεν μπορεί να απέχει πάνω από πέντε (5) μήνες από την κατάθεση της αίτησης. Στην περίπτωση αιτήσεων του παρόντος άρθρου, οι προθεσμίες των άρθρων 226-314 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας συντέμνονται κατά το ήμισυ. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

4. Το δικαστήριο αποφαινεται για το αν συντρέχει μη τήρηση των προδιαγραφών της παραγράφου 2 του άρθρου 19 του παρόντος νόμου, συνεκτιμώντας, ιδίως, τα εξής: α) τις γενικές συνθήκες διαβίωσης βάσει των προβλεπόμενων στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 18 και τη διάρκεια της μη τήρησης των ανωτέρω προδιαγραφών, β) την εφαρμογή των προβλεπόμενων στην παράγραφο 4 του άρθρου 19 του παρόντος κώδικα, γ) την τυχόν χορήγηση ευεργετικού υπολογισμού εκτιμίας ποινής κατ' εφαρμογή των εδαφίων 3 και 4 της παραγράφου 5 του άρθρου 44 του παρόντος κώδικα και δ) τα τυχόν αιτήματα μεταγωγής του κρατούμενου. Όταν διαπιστώνεται ότι συντρέχει λόγος δίκαιης ικανοποίησης, το δικαστήριο αποφαινεται για το αν πρέπει να καταβληθεί χρηματικό ποσό για τη δίκαιη ικανοποίηση και σε καταφατική περίπτωση ορίζει το ύψος αυτής. Αν γίνει αποδεκτή η αίτηση, επιβάλλονται στο Δημόσιο τα δικαστικά έξοδα του αιτούντος. Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης, μπορεί να επιβάλλεται δαπάνη υπέρ του Δημοσίου, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων, ανερχόμενη έως και το τριπλάσιο του ύψους του παραβόλου, εάν δε απορριφθεί ως προφανώς

απαράδεκτη ή αβάσιμη, το ποσό της δαπάνης μπορεί να ανέλθει έως και το πενταπλάσιο του ύψους του παραβόλου.

5. Οι αποφάσεις που εκδίδονται επί αιτήσεων του παρόντος άρθρου δεν προσβάλλονται με ένδικα μέσα. Η απόφαση με την οποία επιδικάζεται το χρηματικό ποσό της δίκαιης ικανοποίησης εκτελείται κατά τις οικείες, περί εντάλματος πληρωμής, διατάξεις εντός έξι (6) μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η είσπραξη του ποσού αυτού μπορεί να επιτευχθεί και με αναγκαστική εκτέλεση κατά του Δημοσίου η οποία γίνεται με κατάσχεση της ιδιωτικής περιουσίας αυτού. Αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του Δημοσίου επιτρέπεται μετά την παρέλευση των έξι (6) μηνών από την επίδοση της απόφασης στον Υπουργό. Για την κάλυψη της δαπάνης προς δίκαιη ικανοποίηση κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, εγγράφεται κατ' έτος ειδική πίστωση στον Κρατικό Προϋπολογισμό, σε περίπτωση δε που δεν έχει εγγραφεί σχετική πίστωση στον προϋπολογισμό ή η εγγεγραμμένη είναι ανεπαρκής ή έχει εξαντληθεί, τηρείται η, κατά τις οικείες διατάξεις, διαδικασία εγγραφής ή μεταφοράς πίστωσης.

Άρθρο 5

Συμμετοχή κρατουμένων στην καθημερινή λειτουργία των καταστημάτων κράτησης

Στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία έκφρασης γνώμης των κρατουμένων σε ζητήματα που αφορούν την καθημερινή λειτουργία των καταστημάτων και συγκεκριμένα το προσφερόμενο συσσίτιο, τις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, τις δραστηριότητες δημιουργικής αξιοποίησης του χρόνου κράτησης, την τηλεφωνική επικοινωνία και τη διαμόρφωση των χώρων διεξαγωγής των επισκεπτηρίων.

ΤΜΗΜΑ Β: ΟΡΓΑΝΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Άρθρο 5Α

Γενικός Γραμματέας Αντεγκληματικής Πολιτικής

1. Ο Γενικός Γραμματέας Αντεγκληματικής Πολιτικής Προϊστάται της αντίστοιχης Γενικής Γραμματείας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και, μεταξύ άλλων, κατευθύνει το έργο της αποτελεσματικής οργάνωσης και λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης, των υπηρεσιών επιμελητών ανηλίκων και κοινωνικής αρωγής, του Σώματος Επιθεώρησης και Ελέγχου Καταστημάτων Κράτησης και της Κεντρικής Επιτροπής Μεταγωγών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Οργανισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ο Γενικός Γραμματέας Αντεγκληματικής Πολιτικής εκπονεί το Στρατηγικό Σχέδιο για το Σωφρονιστικό Σύστημα, το οποίο αναθεωρείται και ενημερώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα και δημοσιεύεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Το Στρατηγικό Σχέδιο θέτει τις βασικές κατευθύνσεις για την άσκηση της σωφρονιστικής πολιτικής και τις προτεραιότητες της χρονικής περιόδου στην οποία αναφέρεται, συνοδεύεται δε από σχέδιο δράσης και οικονομική έκθεση τα οποία συντάσσονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

2. Ο Γενικός Γραμματέας Αντεγκληματικής Πολιτικής στην άσκηση των αρμοδιοτήτων του ως προς τα καταστήματα κράτησης επικουρείται από αυτοτελή οργανική μονάδα, επιπέδου Διεύθυνσης, υπό τον τίτλο «Διεύθυνση Επιχειρήσιακής επάρκειας και Διαχείρισης Κρίσεων», με τις ακόλουθες

αρμοδιότητες: α) Παροχή εμπειριστωμένων εισηγήσεων και διαμόρφωση προτάσεων, ιδίως για ζητήματα ασφάλειας και για την επιχειρησιακή ετοιμότητα των καταστημάτων κράτησης. β) Διασφάλιση συνθηκών οριζόντιας συνεργασίας μεταξύ των καταστημάτων κράτησης και λοιπών φορέων της Δημόσιας Διοίκησης για την επίτευξη της μέγιστης επιχειρησιακής τους επάρκειας, γ) Ανάλυση πρωτοβουλιών για την επίλυση προβλημάτων λειτουργίας και τη διαχείριση κρίσεων και δ) συντονισμό της εφαρμογής του στρατηγικού πλάνου για το σωφρονιστικό σύστημα, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες. Η μονάδα αυτή στελεχώνεται και λειτουργεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Οργανισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Άρθρο 6

Κεντρικό Επιστημονικό Συμβούλιο Φυλακών

1. Στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συστήνεται **Κεντρικό Επιστημονικό Συμβούλιο Φυλακών** (ΚΕΣΦ), το οποίο υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής.

Στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συστήνεται εννεαμελές επιστημονικό – γνωμοδοτικό όργανο με την ονομασία Κεντρικό Επιστημονικό Συμβούλιο Φυλακών (ΚΕΣΦ) Το Συμβούλιο είναι εννεαμελές και συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με την οποία ορίζονται ο πρόεδρος, ο αναπληρωτής του, τα τακτικά μέλη και ισάριθμοι αναπληρωτές τους. Μέλη του Συμβουλίου ορίζονται προσωπικότητες αναγνωρισμένου κύρους στον τομέα τους.

2. Το ΚΕΣΦ απαρτίζεται από: α) τον πρόεδρο ο οποίος πρέπει να έχει την ιδιότητα καθηγητή ΑΕΙ με γνωστικό αντικείμενο τη σωφρονιστική ή την εγκληματολογία ή το ποινικό δίκαιο και ο οποίος μπορεί κατά τη διάρκεια της θητείας του να ενταχθεί στην κατηγορία της μερικής απασχόλησης, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, β) - γ) δύο μέλη ΔΕΠ ΑΕΙ με γνωστικό αντικείμενο τη σωφρονιστική ή την εγκληματολογία ή το ποινικό δίκαιο ή τα ανθρώπινα δικαιώματα, δ) έναν επιστήμονα με ειδίκευση στη σωφρονιστική ή την εγκληματολογία ή το ποινικό δίκαιο, ε) έναν ειδικό στην επιστήμη της πληροφορικής ή κοινωνιολογίας ή ψυχολογίας, στ) έναν ειδικό στην επιχειρησιακή ή κοινωνική έρευνα ή στην κοινωνική πολιτική, ζ) έναν επιστήμονα εξειδικευμένο στη μεταχείριση των εξαρτημένων ατόμων, η) έναν εισαγγελέα ή αντεισαγγελέα εφετών με εμπειρία εποπτείας καταστημάτων κράτησης και θ) τον Γενικό Διευθυντή Αντεγκληματικής και Σωφρονιστικής Πολιτικής ή τον Συντονιστή φυλακών του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή έναν ειδικό επιστήμονα-στέλεχος καταστήματος κράτησης με εμπειρία στα θέματα μεταχείρισης κρατουμένων. Στο Συμβούλιο παρίστανται όταν καλούνται προς τούτο οι Διευθυντές των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και εκπρόσωποι οποιασδήποτε άλλης σχετικής με την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία του Συμβουλίου υπηρεσίας, όπως οι υπεύθυνοι των εκπαιδευτικών και θεραπευτικών μονάδων και προγραμμάτων των καταστημάτων κράτησης και άλλων υπηρεσιών έκτισης ποινών. Η θητεία των μελών του ΚΕΣΦ είναι τριετής. Το ΚΕΣΦ συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του προέδρου τουλάχιστον μία φορά τον μήνα, βρίσκεται σε απαρτία εφόσον παρίστανται πέντε τουλάχιστον μέλη του και αποφασίζει με πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η γνώμη με την οποία συντάσσεται ο πρόεδρος. Με απόφαση της Ολομέλειας μπορούν εντός του Συμβουλίου να συστήνονται ειδικές Επιστημονικές Επιτροπές για την επεξεργασία ειδικότερων θεμάτων. Χρέη γραμματείας του ΚΕΣΦ εκτελούν υπάλληλοι του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων οι οποίοι ορίζονται με την απόφαση που εκδίδεται κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου. Στο Συμβούλιο παρέχουν επίσης τις υπηρεσίες τους ένας επιστήμονας

ειδικευμένος στη σωφρονιστική ή την εγκληματολογία και ένας επιστήμονας ειδικευμένος στη στατιστική επιστήμη. Καλούνται κατά περίπτωση μέλη επιστημονικών και άλλων φορέων που σχετίζονται με τα καταστήματα κράτησης και άλλες υπηρεσίες έκτισης ποινών.

3. Το ΚΕΣΦ είναι γνωμοδοτικό όργανο για τη χάραξη πολιτικής που αφορά την εκτέλεση των ποινών και των μέτρων ασφαλείας. Οι αρμοδιότητες του ΚΕΣΦ είναι οι εξής:

α) Γνωμοδοτεί ή διατυπώνει προτάσεις προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε σχέση με σχέδια νόμων, προεδρικών διαταγμάτων, υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων που αφορούν το σύστημα των ποινών και των μέτρων ασφαλείας καθώς και την εν γένει σωφρονιστική πολιτική.

β) Υποβάλλει πρόταση προς το Γενικό Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής για την αναθεώρηση του Στρατηγικού Σχεδίου Σωφρονιστικής Πολιτικής και παρακολουθεί, αξιολογεί την υλοποίησή του από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

γ) Συντάσσει σχέδια εγκυκλίων που αφορούν την εφαρμογή της σωφρονιστικής νομοθεσίας και συνεργάζεται με τις αρμόδιες στατιστικές αρχές και υπηρεσίες σχετικά με την τήρηση αξιόπιστων και επαρκών στοιχείων.

δ) Αξιολογεί ερευνητικές προτάσεις και εισηγείται για την έγκρισή τους ή προτείνει τη διεξαγωγή ερευνών που αφορούν την επιβολή και την εκτέλεση των ποινών, θέτει προτεραιότητες σε σχέση με τα ενδεδειγμένα πεδία έρευνας και τους όρους διεξαγωγής της, εποπτεύει την πραγμάτωση και συντονίζει τις σχετικές μελέτες.

ε) Αναπτύσσει συνεργασία σε εθνικό και διεθνές επίπεδο με οργανισμούς και υπηρεσίες, ερευνητικά και εκπαιδευτικά κέντρα και ιδρύματα, κοινωνικούς, επιστημονικούς και παραγωγικούς φορείς, δημόσιους και ιδιωτικούς, καθώς και με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις με στόχο τόσο τη μεταφορά τεχνογνωσίας όσο και την υποστήριξη συγκεκριμένων προγραμμάτων και δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της λειτουργίας του συστήματος ποινών και μέτρων ασφαλείας.

στ) Υποβάλλει στη Βουλή των Ελλήνων και στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ετήσια έκθεση με τα πεπραγμένα του, καθώς και αναφορά για τις υπάρχουσες τάσεις στη χρήση των επιμέρους ποινών και μέτρων ασφαλείας και τον ειδικότερο τρόπο εκτέλεσής τους. Κατά τη σύνταξη της έκθεσης λαμβάνονται υπόψη οι εκθέσεις σωφρονιστικής και οικονομικής απόδοσης των καταστημάτων κράτησης και οι εκθέσεις δραστηριοτήτων των υπηρεσιών επιμελητών ανηλίκων και κοινωνικής αρωγής σχετικά με την επάρκεια της υλικοτεχνικής και οργανωτικής υποδομής του συστήματος ποινών και του ανθρώπινου δυναμικού που το στελεχώνει, εντοπίζονται καίριες δυσλειτουργίες τους και διατυπώνονται εξειδικευμένες και εμπειριστατωμένες προτάσεις νομοθετικού και οργανωτικού-διοικητικού περιεχομένου αντεγκληματικής πολιτικής.

4. Τα μέλη του ΚΕΣΦ για τη διευκόλυνση του έργου τους μπορούν να επισκέπτονται ατομικά ή ομαδικά τα καταστήματα κράτησης, τις υπηρεσίες επιμελητών ανηλίκων και κοινωνικής αρωγής και άλλες υπηρεσίες έκτισης ποινών και μέτρων ασφαλείας, με απόφαση του συμβουλίου και ύστερα από σχετική ενημέρωση του Προϊσταμένου των υπηρεσιών αυτών, έχοντας ελεύθερη πρόσβαση στους χώρους λειτουργίας τους και ακώλυτη επικοινωνία με τους κρατούμενους, τους υπό επιμέλεια και επιτήρηση υποδίκους και καταδίκους και τους υπαλλήλους που στελεχώνουν τις υπηρεσίες αυτές.

5. Το Συμβούλιο επικουρείται κατά τη λειτουργία του επιστημονικά και διοικητικά από τη Γενική Διεύθυνση Αντεγκληματικής Πολιτικής, σύμφωνα με το άρθρο 87 παρ. 2 του παρόντος. Η αποζημίωση και τα έξοδα μετακίνησης και εκτός έδρας διαμονής των μελών του ΚΕΣΦ καθορίζονται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 7

Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών

1. Στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συνιστάται Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών (ΚΕΜ). Η Επιτροπή αυτή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, είναι τριμελής και αποτελείται από α) τον δικαστικό λειτουργό των καταστημάτων κράτησης Κορυδαλλού ως πρόεδρο, με αναπληρωτή του τον δικαστικό λειτουργό του Ειδικού Καταστήματος Κράτησης Νέων Αυλώνα, β) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Επιχειρήσεων και Διαχείριση κρίσεων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με τον νόμιμο αναπληρωτή του και γ) τον Προϊστάμενο του Σώματος Επιθεώρησης και Ελέγχου των Καταστημάτων Κράτησης με αναπληρωτή του υπάλληλο της ίδια Διεύθυνσης επιθεωρητή του ίδιου Σώματος, ως μέλη. Η Επιτροπή συνεδριάζει τουλάχιστον τέσσερις φορές το μήνα και αποφασίζει με πλειοψηφία. Χρέη γραμματέα επιτελούν υπάλληλοι του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

2. Η ΚΕΜ παραγγέλλει τις μεταγωγές κρατουμένων εκτός από τις μεταγωγές που γίνονται για λόγους υγείας ή δικονομικούς και συναφείς, προς διευκόλυνση του έργου της ανάκρισης ή προκειμένου να εμφανιστεί ο μεταγόμενος σε δικαστήριο ή σε δημόσια αρχή. Αιτήματα παραμονής ή μεταγωγής κρατουμένων οι οποίοι έχουν μεταχθεί για δικονομικούς ή συναφείς λόγους και επικαλούνται λόγους προσωπικούς, οικογενειακούς, εργασίας ή απασχόλησης, εκπαιδευτικούς και συναφείς καθώς και σχετικούς με την παρακολούθηση εγκεκριμένων θεραπευτικών προγραμμάτων, που υποβάλλονται πριν την επαναμεταγωγή τους δεν διαβιβάζονται στην ΚΕΜ και τίθενται στο αρχείο ως νόμω αβάσιμα. Η ΚΕΜ αποφασίζει λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία από τους φακέλους των κρατουμένων και υπηρεσιακές αναφορές που υποβάλλονται μαζί με τις προτάσεις του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος, ζητεί πρόσθετες πληροφορίες ή διευκρινίσεις από το κατάστημα κράτησης και ρυθμίζει κάθε θέμα σχετικό με τις μεταγωγές για τις οποίες έχει αρμοδιότητα, ιδίως την άμεση ή τη σταδιακή εκτέλεση των σχετικών παραγγελιών ή την τροποποίηση ή ανάκλησή τους αν τούτο ζητηθεί αιτιολογημένα από το αρμόδιο Συμβούλιο καταστήματος κράτησης εντός είκοσι ημερών από την έκδοση των σχετικών αποφάσεων.

3. Σε περίπτωση απόρριψης αιτήματος κρατουμένου ή σε περίπτωση που δεν υπάρχει αίτημα αλλά η μεταγωγή προωθείται από τη διοίκηση, οι αποφάσεις της ΚΕΜ είναι ειδικώς και πλήρως αιτιολογημένες. Αντίγραφο της απόφασης που απορρίπτει αίτηση κρατουμένου χορηγείται στον αιτούντα το συντομότερο δυνατό. Η απόφαση της ΚΕΜ με την οποία απορρίπτεται για τρίτη συνεχόμενη φορά τεκμηριωμένο αίτημα κρατουμένου για μεταγωγή προσβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο με προσφυγή στο οικείο Δικαστήριο Έκτισης Ποινών εντός δέκα ημερών από την κοινοποίηση της απορριπτικής απόφασης σ' αυτόν. Το ίδιο ισχύει σε περίπτωση τριών συνεχόμενων μεταγωγών του ίδιου κρατουμένου με πρωτοβουλία της διοίκησης με επίκληση λόγων σχετικών με την εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος κράτησης. Στην τελευταία περίπτωση η προσφυγή ασκείται ενός δέκα ημερών από την εκτέλεση της τελευταίας διαταγής μεταγωγής. Εάν η προσφυγή γίνει δεκτή, η μεταγωγή εκτελείται στην πρώτη περίπτωση ή ο κρατούμενος επιστρέφει στο κατάστημα από το οποίο μετήχθη στη δεύτερη περίπτωση με παραγγελία του εισαγγελέα του Δικαστηρίου Έκτισης Ποινών εκτός αν συντρέχουν λόγοι ασφαλείας ή επείγοντος

4. Κάθε άλλο ζήτημα που αφορά τις αρμοδιότητες και τον τρόπο λειτουργίας της ΚΕΜ ρυθμίζεται στις οικείες διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 8

Συμβούλιο καταστήματος κράτησης

1. Το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης εξειδικεύει σε κάθε κατάσταση κράτησης τη σωφρονιστική πολιτική που χαράσσεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

2. Το συμβούλιο είναι τριμελές και απαρτίζεται από: α) τον Διευθυντή του καταστήματος ως πρόεδρο, με αναπληρωτή του τον Προϊστάμενο του τμήματος διοίκησης, β) έναν κοινωνικό λειτουργό ή ψυχολόγο ή άλλον υπάλληλο κατηγορίας ΠΕ Σωφρονιστικού Ενηλίκων, που εναλλάσσονται ανά έτος με σειρά αρχαιότητας, με τον αναπληρωτή του και γ) έναν κοινωνιολόγο ή εγκληματολόγο ή γεωπόνο ή άλλον υπάλληλο κατηγορίας ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού που εναλλάσσονται ανά έτος με σειρά αρχαιότητας, με τον αναπληρωτή του. Στα θεραπευτικά καταστήματα κράτησης και στα καταστήματα στα οποία λειτουργούν ειδικά προγράμματα απεξάρτησης εγκεκριμένου οργανισμού κατά τα οριζόμενα στη νομοθεσία περί εξαρτησιογόνων ουσιών, το τρίτο μέλος του συμβουλίου μπορεί να είναι μόνιμος ιατρός ή ψυχίατρος. Στις συνεδριάσεις του συμβουλίου καλούνται και συμμετέχουν χωρίς ψήφο: α) ο Προϊστάμενος του τμήματος φύλαξης του καταστήματος ή ο αναπληρωτής του, β) εκπρόσωποι φορέων που προσφέρουν στο κατάστημα προγράμματα εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης, συμβουλευτικής, θεραπείας κ.λπ., εφόσον ο ενδιαφερόμενος κρατούμενος παρακολουθεί κάποιο ή κάποια από αυτά. Στις περιπτώσεις ζ', η', θ' και ι' της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο απαρτίζεται από: α) τον Διευθυντή του καταστήματος ως πρόεδρο, με αναπληρωτή του τον Προϊστάμενο του τμήματος διοίκησης, β) τον Προϊστάμενο του τμήματος φύλαξης ή τον νόμιμο αναπληρωτή του και γ) τον Διοικητή της εξωτερικής φρουράς ή τον νόμιμο αναπληρωτή του. Στις περιπτώσεις αυτές, στα καταστήματα κράτησης στα οποία δεν υπάρχει τμήμα εξωτερικής φρούρησης, το τρίτο μέλος του συμβουλίου είναι ο Διοικητής του τμήματος εξωτερικής φρούρησης του καταστήματος που καλύπτει τα καταστήματα αυτά. Τα μέλη του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση αυτή συμμετέχουν στην Επιτροπή κατάρτισης σχεδίων πάγιων προληπτικών ενεργειών που συγκροτείται με μέριμνα του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό Ασφάλειας Καταστημάτων Κράτησης, για την αντιμετώπιση έκτακτων γεγονότων όπως στάση, απόπειρα απόδρασης, πυρκαγιά, πλημμύρα και σεισμός.

3. Κατά τις συνεδριάσεις του συμβουλίου χρέη εισηγητή εκτελεί μέλος που ορίζεται από τον πρόεδρο. Χρέη γραμματέα του συμβουλίου εκτελεί υπάλληλος του τμήματος διοίκησης του καταστήματος που δεν είναι μέλος του συμβουλίου και τηρούνται πρακτικά, που μπορεί να είναι κατά περίπτωση συνοπτικά ή αναλυτικά.

4. Το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης:

α) υποβάλλει προτάσεις και παρατηρήσεις στον Γενικό Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την εφαρμογή του νομοθετικού πλαισίου και την κατάρτιση, τροποποίηση και εφαρμογή του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης,

β) εξετάζει αναφορές κρατουμένων σε περιπτώσεις παράνομων ενεργειών σε βάρος τους ή παράνομων εντολών άλλων οργάνων του καταστήματος,

γ) καθορίζει ειδικά κριτήρια διάκρισης και διαχωρισμού των κρατουμένων και αποφασίζει για την οριστική τοποθέτηση των κρατουμένων σε συγκεκριμένο τμήμα και χώρο του καταστήματος ή προτείνει στην ΚΕΜ τη μεταγωγή τους σε άλλο, καταλληλότερο κατάστημα κράτησης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 11-15 και 22 του παρόντος,

δ) αποφασίζει για την παράδοση ειδών διατροφής στους κρατούμενους κατά το επισκεπτήριο μέχρι δύο φορές το μήνα και την υποδοχή επισκεπτών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 25 παράγραφος 6 του παρόντος,

ε) παραγγέλλει τη μεταγωγή ασθενούς κρατουμένου σε θεραπευτικά καταστήματα ή νοσηλευτικά ιδρύματα κατά τα άρθρα 30 και 70 περ. δ' του παρόντος μετά από θετική και αιτιολογημένη γνωμάτευση του ιατρού του καταστήματος και προτείνει στην ΚΕΜ τη μεταγωγή κρατουμένων σε άλλο κατάστημα κράτησης στις περιπτώσεις α', β', γ' και στ' του άρθρου 70 του παρόντος,

στ) γνωμοδοτεί σε περίπτωση που προγραμματίζονται αρχιτεκτονικές και κτιριολογικές παρεμβάσεις στο κατάστημα κράτησης κατά άρθρο 18 παρ. 5 του παρόντος,

ζ) επεξεργάζεται και μεριμνά για την εφαρμογή μέτρων φυσικής, διαδικαστικής και δυναμικής ασφάλειας, τα οποία είναι σύμφωνα με τις επιταγές του Συντάγματος και των νόμων περί προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου,

η) συγκεντρώνει, καταγράφει και αξιολογεί πληροφορίες για την πρόληψη της τέλεσης πειθαρχικών παραπτωμάτων ή και αξιόποινων πράξεων από τους κρατουμένους,

θ) διαχειρίζεται έκτακτα περιστατικά και κρίσεις σε συνεργασία με τις λοιπές αρμόδιες αρχές και υπηρεσίες, λαμβάνοντας ή εγκρίνοντας τα κατάλληλα μέτρα για τη διατήρηση και την αποκατάσταση της ευταξίας και της ασφάλειας του καταστήματος κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 5 του άρθρου 63 του παρόντος και

ι) αποφασίζει για τους όρους διεξαγωγής των επισκεπτηρίων κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 50 παρ. 7 του παρόντος.

5. Το συμβούλιο συνέρχεται τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα και κάθε άλλη φορά εφόσον συντρέχει λόγος, ύστερα από προφορική ή γραπτή πρόσκληση του προέδρου του, ο οποίος ορίζει και τα υπό συζήτηση θέματα. Συνέρχεται επίσης εάν το ζητήσει εγγράφως και αιτιολογημένα τουλάχιστον ένα από τα μέλη του. Βρίσκεται σε απαρτία όταν παρευρίσκονται όλα τα μέλη που το συγκροτούν και οι αποφάσεις του λαμβάνονται κατά πλειοψηφία. Αν διατυπώνονται περισσότερες από δύο γνώμες, το μέλος του συμβουλίου που ψηφίζει υπέρ της δυσμενέστερης γνώμης για τους κρατουμένους προσχωρεί στη γνώμη εκείνου που ψήφισε υπέρ της αμέσως ηπιότερης ώστε να διαμορφωθεί πλειοψηφία.

6. Στις συνεδριάσεις του συμβουλίου καλείται οπωσδήποτε, με προφορική ή γραπτή ειδοποίηση του Διευθυντή του καταστήματος κράτησης, και μπορεί να παρίσταται ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός. Ο ενδιαφερόμενος κρατούμενος μπορεί να παρίσταται εφόσον το ζητήσει και, εάν δεν το ζητήσει, μπορεί να καλείται εφόσον η παρουσία του κρίνεται αναγκαία.

7. Κάθε άλλο ζήτημα που αφορά τις αρμοδιότητες και τον τρόπο λειτουργίας του συμβουλίου ρυθμίζεται στις οικείες διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 9

Συμβούλιο αδειών και πειθαρχικού ελέγχου

1. Το Συμβούλιο αδειών και πειθαρχικού ελέγχου συμβάλλει στην ομαλή κοινή διαβίωση των κρατουμένων στο κατάστημα και την προετοιμασία τους για την προσαρμογή τους στην κοινωνική ζωή μετά την απόλυσή τους.

2. Το συμβούλιο είναι τριμελές και αποτελείται από α) τον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό, ως πρόεδρο, β) τον Διευθυντή του καταστήματος κράτησης και γ) τον Προϊστάμενο του τμήματος κοινωνικής εργασίας ή τον αρχαιότερο κοινωνικό λειτουργό του καταστήματος και, ελλείψει κοινωνικών λειτουργών, τον αρχαιότερο υπάλληλο κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, με τους νόμιμους αναπληρωτές τους.

3. Το συμβούλιο είναι αρμόδιο για τη χορήγηση τακτικών και εκπαιδευτικών αδειών μετά από την υποβολή σχετικών αιτήσεων κρατουμένων, για τη διαπίστωση της τέλεσης πειθαρχικών παραπτωμάτων τους και την επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων ή την επιβράβευση αξιόπαινων πράξεών τους, μετά από την υποβολή γραπτών αναφορών υπαλλήλων του καταστήματος σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 65 του παρόντος. Επίσης εισηγείται στο Δικαστήριο Έκτισης

Ποινών του τόπου στον οποίο εκτίεται η ποινή για την τμηματική έκτισή της ή τη χορήγηση άδειας ημιελεύθερης διαβίωσης με ή χωρίς παροχή κοινωφελούς εργασίας, ιδίως για τη συνέχιση της επαγγελματικής απασχόλησης κρατουμένων ή την εργασία η οποία έχει εξευρεθεί γι' αυτούς εκτός καταστήματος κράτησης.

4. Κάθε άλλο ζήτημα που αφορά τις αρμοδιότητες και τον τρόπο λειτουργίας του συμβουλίου ρυθμίζεται στις οικείες διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 10

Συμβούλιο εργασίας κρατουμένων

1. Το Συμβούλιο εργασίας κρατουμένων διαμορφώνει τις γενικές κατευθύνσεις που ακολουθούνται για την εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση και τον επαγγελματικό προσανατολισμό τους σε συνδυασμό με την εξυπηρέτηση των λειτουργικών αναγκών του καταστήματος και με αξιοποίηση των επαγγελματικών γνώσεων και της ειδίκευσης των κρατουμένων όπου είναι δυνατόν. Στο πλαίσιο αυτό προγραμματίζει και αναλαμβάνει δράσεις που αποσκοπούν στην κοινωνική επανένταξη των κρατουμένων. Το συμβούλιο είναι πενταμελές και σε αυτό μετέχουν α) ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός, ως πρόεδρος, β) ο Διευθυντής του καταστήματος, γ) ο αρχιφύλακας, δ) ο κοινωνικός λειτουργός ή ο ψυχολόγος ή άλλος υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ, εναλλασσόμενοι ανά έτος με σειρά αρχαιότητας και ε) ο εποπτεύων τον χώρο εργασίας ή ο γεωπόνος της αγροτικής μονάδας ή ο Προϊστάμενος τεχνικής υπηρεσίας της βιοτεχνικής μονάδας ή άλλος εξειδικευμένος σε θέματα εργασίας επιστήμονας με τους νόμιμους αναπληρωτές τους. Στο συμβούλιο καλείται ο κατά περίπτωση αρμόδιος υπεύθυνος συνεργείου, εργαστηρίου, άλλων τομέων εργασίας, εκπαιδευτικού ή θεραπευτικού προγράμματος ή άλλης οργανωμένης δραστηριότητας.

2. Το συμβούλιο αναθέτει εργασία σε κρατουμένους με σειρά προτεραιότητας ή εξετάζει τις αιτήσεις των κρατουμένων οι οποίοι επιθυμούν να αναλάβουν θέση εργασίας με ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής ή να ενταχθούν σε εγκεκριμένα προγράμματα εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης, απεξάρτησης, καλλιτεχνικής έκφρασης ή σε άλλες οργανωμένες δραστηριότητες δημιουργικής αξιοποίησης του χρόνου κράτησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 39 του παρόντος. Στο πλαίσιο αυτό:

α) αναθέτει συγκεκριμένη θέση εργασίας σε κάθε κρατούμενο λαμβάνοντας υπόψη τις γνώσεις, την εργασιακή εμπειρία και τις ικανότητές του και κατανέμει τους κρατουμένους στα προγράμματα και τις δραστηριότητες που προσφέρονται στο κατάστημα, λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο εκπαίδευσης, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους,

β) προσδιορίζει το ωράριο εργασίας και συμμετοχής τους, όταν χρειάζεται και κατά παράκαμψη του ωρολογίου προγράμματος του καταστήματος,

γ) παρακολουθεί τη συνέπειά τους και αποφασίζει αναλόγως για την ανανέωση ή τη διακοπή της εργασίας ή της συμμετοχής τους στα προγράμματα και τις δραστηριότητες και για τον ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής που αντιστοιχεί στην προσφερθείσα εργασία ή την παρακολούθηση προγράμματος ή δραστηριότητας,

δ) προτείνει στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων τον αριθμό, το αντικείμενο και την κατηγορία των θέσεων εργασίας και κάθε άλλης δραστηριότητας στο κατάστημα κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 41 παράγραφος 4 του παρόντος,

ε) εγκρίνει την εργασία των κρατουμένων για δικό τους λογαριασμό ή ύστερα από παραγγελία του δημοσίου ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή ιδιώτη μέσα στους χώρους κράτησης, εφ' όσον δεν παραβλάπτονται οι όροι ασφαλείας και εύρυθμης λειτουργίας του καταστήματος και

στ) συνεργάζεται με αρμόδιους επαγγελματικούς ή άλλους φορείς της περιοχής του καταστήματος ή άλλους παρεμφερείς κοινωνικούς φορείς για την εκπαίδευση,

επαγγελματική κατάρτιση, μαθητεία ή εξειδίκευση των κρατούμενων, την εξεύρεση εργασίας και την ομαλή εκτέλεσή της.

3. Κάθε άλλο ζήτημα που αφορά τις αρμοδιότητες και τον τρόπο λειτουργίας του συμβουλίου ρυθμίζεται στις οικείες διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

Άρθρο 10Α

Συμπράττοντες φορείς σωφρονιστικής πολιτικής

Τα όργανα και οι φορείς των άρθρων 84Α, 85 και 86 συμβάλλουν με τις προτάσεις τους στη χάραξη της συνολικής σωφρονιστικής πολιτικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

Άρθρο 11

Διάκριση και διαχωρισμός των κρατούμενων

1. Οι κρατούμενοι διακρίνονται σε κατηγορίες με σκοπό την υπαγωγή τους στο σύνολο των κανόνων του παρόντος, ανάλογα με τη νομική ή και την πραγματική κατάστασή τους.

2. Η νομική κατάσταση αφορά τον εκάστοτε ισχύοντα δικαιολογητικό λόγο της κράτησης, βάσει του οποίου οι κρατούμενοι διακρίνονται σε α) υποδίκους, β) καταδίκους, γ) οφειλέτες, δ) αλλοδαπούς υπό απέλαση και ε) υπό μεταφορά και εκζητούμενους υπό έκδοση ή παράδοση προς εκτέλεση Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης.

3. Η πραγματική κατάσταση αφορά ιδίως την ταυτότητα ή τα χαρακτηριστικά του φύλου, την ηλικία, την οικογενειακή κατάσταση, την εθνότητα, τις θρησκευτικές πεποιθήσεις και την κατάσταση της σωματικής και ψυχικής υγείας όπως προκύπτει από βεβαίωση δημοσίου νοσηλευτικού ιδρύματος ή ιατρού του καταστήματος κράτησης. Βάσει της πραγματικής κατάστασής τους οι κρατούμενοι διακρίνονται σε:

α) άνδρες και γυναίκες,

β) ανηλικούς, νεαρούς ενήλικες, ενήλικες και υπερήλικες,

γ) έγγαμους, με τους οποίους εξομοιώνονται και όσοι είναι μέρη συμφώνου συμβίωσης και άγαμους,

δ) γονείς και μη, ιδίως ανήλικων παιδιών και ειδικότερα μητέρες ή πατέρες που έχουν μαζί τους τα βρέφη τους μέχρι τη συμπλήρωση του τρίτου έτους της ηλικίας τους,

ε) ημεδαπούς και αλλοδαπούς,

στ) ομόθρησκους ή ομόδοξους και ετερόθρησκους ή ετερόδοξους,

ζ) υγιείς και ασθενείς, άτομα με αναπηρία, πάσχοντες από χρόνια και μεταδοτικά νοσήματα, ψυχικά ασθενείς και εξαρτημένους,

η) κρατούμενους με επαγγελματικές δραστηριότητες και

θ) κρατούμενους με ιδιαιτερότητες σεξουαλικού προσανατολισμού.

4. Υπόδικοι ή κατάδικοι κρατούμενοι οι οποίοι μετάγονται για δικονομικούς ή συναφείς λόγους σύμφωνα με το άρθρο 73 του παρόντος, υπόδικοι ή κατάδικοι εκζητούμενοι υπό έκδοση ή παράδοση προς εκτέλεση Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης και κατάδικοι υπό μεταφορά διαχωρίζονται από τους άλλους κρατούμενους της αντίστοιχης με αυτούς κατηγορίας στα καταστήματα κράτησης που διαθέτουν τις αναγκαίες υποδομές. Σε περίπτωση μεταγωγής για δικονομικούς ή συναφείς λόγους, σε τόπο μακράν του καταστήματος στο οποίο κρατείται και πρόσκαιρης παραμονής σε αυτόν, αν δεν υπάρχει στον τόπο της μεταγωγής αντίστοιχο κατάστημα ή τμήμα καταστήματος, ο κρατούμενος διαμένει σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο τοπικού αστυνομικού καταστήματος. Αν λόγοι που συνδέονται με την ασφάλεια της χώρας ή τη δημόσια τάξη ή την τάξη και την

ασφάλεια στα καταστήματα κράτησης καθιστούν επιβεβλημένη τη λήψη πρόσθετων μέτρων ασφάλειας για τη φύλαξη κρατουμένου που μεταγεται για δικονομικούς λόγους και την αποφυγή της επικοινωνίας του με κρατουμένους άλλων κατηγοριών, η φύλαξη και παραμονή αυτού, αντί του καταστήματος κράτησης, μπορεί να γίνεται με αιτιολογημένη διάταξη του οικείου Εισαγγελέα Εκτέλεσης Ποινών, ύστερα από πρόταση της αρμόδιας αστυνομικής αρχής ή της Γενικής Διεύθυνσης Αντεγκληματικής και Σωφρονιστικής Πολιτικής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σε κατάλληλο χώρο αστυνομικού καταστήματος, χωρίς περιορισμό των δικαιωμάτων επισκέψεων και επικοινωνίας και εφαρμοζομένης της παραγράφου 4 του άρθρου 44 του παρόντος.

5. Για την επιλογή των χώρων κράτησης, τον διαχωρισμό και την εξειδίκευση της μεταχείρισης των κρατουμένων συνεκτιμώνται το στάδιο κράτησης και το καθεστώς διαβίωσής τους, και συγκεκριμένα εάν αυτοί:

- α) ευρίσκονται σε μεταβατικό στάδιο ενημέρωσης και προσαρμογής αμέσως μετά την εισαγωγή τους στο κατάστημα κράτησης,
- β) έχουν προηγούμενη εμπειρία εγκλεισμού σε ένα ή περισσότερα καταστήματα κράτησης,
- γ) εργάζονται ή συμμετέχουν σε αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ή άλλα προγράμματα ή εν γένει απασχολούνται δημιουργικά,
- δ) συμμετέχουν σε θεραπευτικά προγράμματα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης εγκεκριμένου οργανισμού σύμφωνα με την ειδική νομοθεσία περί εξαρτησιογόνων ουσιών,
- ε) λαμβάνουν τακτικές ή εκπαιδευτικές άδειες,
- στ) διαβιούν σε ημιελευθερία και
- ζ) εκτίουν τμηματικά την ποινή τους.

6. Οι κρατούμενοι κάθε νομικής κατηγορίας διαβιώνουν σε ιδιαίτερα καταστήματα ή αυτοτελή τμήματα ή διαφορετικούς, ειδικά καθορισμένους χώρους ατομικής ή ομαδικής κράτησης, κατά τις διατάξεις του Τρίτου Κεφαλαίου του παρόντος. Με απόφαση του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού καθορίζεται, ως προς τον χώρο διαμονής και τους όρους επίβλεψης, τηρουμένης για τους υποδίκους της ρύθμισης του άρθρου 14 παρ. 2 του παρόντος, η μεταχείριση κρατουμένων οι οποίοι:

- α) εκδηλώνουν αυτοκαταστροφική ή βίαιη συμπεριφορά προς τους συγκαταρούμενους τους ή και προς το προσωπικό του καταστήματος,
- β) εκφοβίζουν συγκαταρούμενους τους και τους εκμεταλλεύονται ή ασκούν βία σε βάρος τους, όπως αποδεικνύεται από αποφάσεις του αρμόδιου για την άσκηση πειθαρχικού ελέγχου οργάνου,
- γ) είναι ευάλωτοι λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού τους και των αξιόποινων προσβολών της γενετήσιας ελευθερίας για τις οποίες κατηγορούνται ή έχουν καταδικαστεί,
- δ) υπάγονται σε καθεστώς προστασίας μαρτύρων και
- ε) έχουν καταδικαστεί για την οργάνωση αποδράσεων και άλλων αξιόποινων πράξεων, που τελούνται εντός των καταστημάτων κράτησης και προβλέπονται από την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία περί εγκληματικών και τρομοκρατικών οργανώσεων.

Ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός επανεξετάζει την απόφασή του αυτεπαγγέλτως ή μετά από πρόταση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος οποτεδήποτε ή μετά από αίτηση του κρατουμένου τον οποίο αφορά, εφόσον παρέλθουν τρεις μήνες από την έκδοσή της και εξακολουθεί να ισχύει. Μετά την δεύτερη συνεχή απόρριψη της αίτησης του κρατουμένου, ο τελευταίος μπορεί να προσφύγει εντός δέκα ημερών στο Δικαστήριο Έκτισης Ποινών.

7. Συγχρωτισμός κρατουμένων οι οποίοι ανήκουν σε διαφορετικές νομικές κατηγορίες δικαιολογείται για λόγους εργασίας, εκπαίδευσης και συμμετοχής σε

θεραπευτικά προγράμματα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης και εν γένει δημιουργικής αξιοποίησης του χρόνου κράτησης. Κρατούμενοι διαφορετικών κατηγοριών οι οποίοι βρίσκονται σε διαφορετικές πτέρυγες ή τμήματα του ίδιου καταστήματος επιτρέπεται να επικοινωνούν για αποδεδειγμένους οικογενειακούς, επαγγελματικούς και υπερασπιστικούς λόγους κατόπιν αίτησής τους και σχετικής απόφασης του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος. Ο τρόπος της επικοινωνίας καθορίζεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 50 του παρόντος κώδικα. Εάν οι κρατούμενοι αυτοί είναι σύζυγοι ή μέρη συμφώνου συμβίωσης ή και συγγενείς μέχρι δευτέρου βαθμού εφαρμόζεται το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 50 του παρόντος.

Άρθρο 12

Ειδικές ρυθμίσεις για κρατούμενους ανηλίκους και νεαρούς ενήλικες

1. Κρατούμενοι και των δύο φύλων οι οποίοι έχουν συμπληρώσει το 15^ο έτος της ηλικίας τους, μέχρι να συμπληρώσουν το 18^ο έτος (ανήλικοι) διαμένουν σε καταστήματα κράτησης ή τμήματα των καταστημάτων κράτησης νέων που προορίζονται αποκλειστικά γι' αυτούς. Κρατούμενοι οι οποίοι έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους, μέχρι να συμπληρώσουν το 21^ο έτος (νεαροί ενήλικες) διαμένουν σε διαφορετικά καταστήματα κράτησης ή σε διαφορετικούς χώρους και τμήματα από αυτά στα οποία διαμένουν οι ανήλικοι, χωρίς να συγχρωτίζονται με τους λοιπούς ενήλικες κρατουμένους.

2. Μετά τη συμπλήρωση του 21^{ου} έτους και μέχρι τη συμπλήρωση του 25^{ου} έτους και εφόσον συντρέχουν λόγοι σχετικοί με την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτισή τους καθώς και με την κατάσταση της υγείας τους, παραμένουν στα ίδια καταστήματα ή μεταγονται μετά από πρόταση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος και απόφαση της ΚΕΜ σε άλλα καταστήματα στα οποία προσφέρονται κατάλληλες υπηρεσίες και προγράμματα, ανάλογα με τη νομική κατάστασή τους.

3. Κατ' εξαίρεση, μετά τη συμπλήρωση του 25^{ου} έτους, επιτρέπεται μετά από πρόταση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος και απόφαση της ΚΕΜ η περαιτέρω παραμονή τους στα ίδια καταστήματα εφόσον εντός του ίδιου ημερολογιακού έτους πρόκειται να αποφοιτήσουν από το πρόγραμμα εκπαίδευσης ή επαγγελματικής κατάρτισης που παρακολουθούν.

4. Οι κανόνες διαβίωσης και τα προγράμματα που εφαρμόζονται στα καταστήματα ή στα ιδιαίτερα τμήματα ή στους χώρους κράτησης ανηλίκων και νεαρών ενηλίκων κρατουμένων, προσαρμόζονται στις φυσικές, ψυχολογικές, κοινωνικές, εκπαιδευτικές, επαγγελματικές και κοινωνικές ανάγκες και τα ενδιαφέροντα της ηλικίας και του φύλου τους. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για την πρόσβαση ανηλίκων και νεαρών ενηλίκων κρατουμένων-θυμάτων σωματικής ή και ψυχολογικής κακομεταχείρισης και εκμετάλλευσης σε κατάλληλες υπηρεσίες υποστήριξης.

5. Όλοι οι ανήλικοι κρατούμενοι οι οποίοι δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική σχολική εκπαίδευση έχουν πρόσβαση σε κατάλληλες δομές. Για τη σχολική και επαγγελματική εκπαίδευση των ανηλίκων λαμβάνεται υπόψη η γνώμη των γονέων ή των προσώπων που ασκούν τη γονική μέριμνα και συνεκτιμάται η γνώμη του κοινωνικού λειτουργού και του εκπαιδευτικού.

6. Όταν παρουσιάζεται ανάγκη μεταγωγής ανηλίκων και νεαρών ενηλίκων κρατουμένων για λόγους δικονομικούς ή συναφείς, σύμφωνα με το άρθρο 73 του παρόντος και πρόσκαιρης παραμονής τους μακράν του καταστήματος στο οποίο κρατούνται, αν μεν υπάρχει στον τόπο της μεταγωγής αντίστοιχο κατάστημα, εισάγονται σε αυτό, αλλιώς διαμένουν σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο τοπικού

καταστήματος κράτησης ή τοπικού αστυνομικού τμήματος. Στις περιπτώσεις αυτές απαγορεύεται κάθε επικοινωνία τους με κρατούμενους άλλων κατηγοριών.

Άρθρο 13

Ειδικές ρυθμίσεις για κρατούμενες γυναίκες και κρατούμενους γονείς

1. Οι κανόνες διαβίωσης και τα προγράμματα που εφαρμόζονται στα καταστήματα ή στα ιδιαίτερα τμήματα ή στους χώρους κράτησης γυναικών κρατουμένων, προσαρμόζονται στις φυσικές, ψυχολογικές, εκπαιδευτικές, επαγγελματικές και κοινωνικές ανάγκες και τα ενδιαφέροντα του φύλου τους. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για την υγιεινή, τη φροντίδα εγκύων και γυναικών που θηλάζουν ή έχουν μαζί τους τα παιδιά τους ηλικίας μέχρι τριών ετών, για τη φροντίδα των ίδιων των παιδιών σε κατάλληλες εγκαταστάσεις εντός ή εκτός καταστήματος κράτησης και την απασχόλησή τους από ειδικευμένο προσωπικό όσο δεν είναι μαζί με τους γονείς τους, καθώς και για την πρόσβαση γυναικών κρατουμένων-θυμάτων σωματικής ή και ψυχολογικής κακομεταχείρισης και εκμετάλλευσης σε κατάλληλες υπηρεσίες υποστήριξης.

2. Οι γυναίκες κρατούμενες οι οποίες κυοφορούν παρακολουθούνται τακτικά από αρμόδιο ιατρό εντός του καταστήματος κράτησης και μεταφέρονται σε κατάλληλο δημόσιο νοσηλευτικό ίδρυμα, προγραμματισμένα για παρακολούθηση και εκτάκτως όταν παρουσιαστεί οποιαδήποτε επιπλοκή στην κύησή τους, καθώς και πριν από τον τοκετό.

3. Στα τμήματα ή τους χώρους των καταστημάτων κράτησης στα οποία κρατούνται γυναίκες, που έχουν μαζί τους τα παιδιά μέχρι τριών ετών, διαμορφώνονται κατάλληλοι χώροι για τη διαμονή των παιδιών μαζί με τη μητέρα ή τον πατέρα τους, εφόσον τούτο είναι σύμφωνο με το συμφέρον του παιδιού και δεν υπάρχει κατάλληλο πρόσωπο ή περιβάλλον για τη φροντίδα και την επιμέλεια του παιδιού, με απόφαση του δικαστηρίου ανηλίκων κατά το άρθρο 1532 ΑΚ. Για τις περιπτώσεις αυτές διατίθενται πάντοτε ατομικοί χώροι διαβίωσης. Όταν η διάθεση ατομικού χώρου διαβίωσης αποκλειστικά για τον κρατούμενο γονέα και το παιδί του δεν είναι δυνατή, και ύστερα από αίτηση του κρατούμενου γονέα, το δικαστικό όργανο που επέβαλε την προσωρινή κράτηση ή την ποινή, εφόσον αυτή δεν υπερβαίνει συνολικά τα δέκα έτη, μπορεί να διατάξει την κατ' οίκον κράτηση της μητέρας ή του πατέρα κρατουμένου υποδίκου ή καταδίκου. Στις ίδιες περιπτώσεις, όταν η εκτιώμενη ποινή υπερβαίνει τα δέκα έτη, με απόφαση δικαστηρίου ανηλίκων, ύστερα από αίτηση του κρατούμενου γονέα, η φροντίδα του παιδιού ανατίθεται σε άλλο κατάλληλο πρόσωπο ή περιβάλλον, εάν στο μεταξύ έχουν δημιουργηθεί συνθήκες που το επιτρέπουν, ειδάλλως εισάγεται σε ίδρυμα παιδικής μέριμνας κατά τα οριζόμενα στην επόμενη παράγραφο του παρόντος άρθρου.

4. Παιδιά άνω των τριών ετών εισάγονται σε ιδρύματα παιδικής μέριμνας που λειτουργούν υπό την εποπτεία των Υπουργείων Υγείας και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, εφόσον στερούνται του κατάλληλου συγγενικού περιβάλλοντος, κατά την κρίση του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού του καταστήματος κράτησης και ύστερα από γνωμάτευση ειδικού παιδοψυχιάτρου.

5. Οι κρατούμενες γυναίκες που έχουν μαζί τους στο κατάστημα κράτησης τα παιδιά τους διευκολύνονται καθ' όλη τη διάρκεια της κράτησής τους με αυτά για να επικοινωνούν με τους συγγενείς τους, με δικηγόρο και με τις αρμόδιες υπηρεσίες ώστε να διευθετούνται θέματα των παιδιών τους σύμφωνα με το συμφέρον αυτών των παιδιών.

Άρθρο 14

Ειδικές ρυθμίσεις για υποδίκους

1. Το πρόγραμμα διαβίωσης των υποδίκων στο κατάστημα προσεγγίζει κατά το δυνατόν τις συνθήκες της ελεύθερης διαβίωσης.
2. Επιτρεπτοί περιορισμοί των όρων διαβίωσης των υποδίκων είναι μόνον οι απαραίτητοι για την ομαλή διεξαγωγή της ανάκρισης. Οι περιορισμοί αυτοί ζητούνται εγγράφως από την αρχή που διατάσσει την προσωρινή κράτηση και αποφασίζει για την εξακολούθηση και την παράτασή της, ορίζονται από τον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό και εξειδικεύονται, ανάλογα με το περιεχόμενό τους, από το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος. Ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός επανεξετάζει και ανακαλεί ή τροποποιεί την απόφασή του οποτεδήποτε ζητηθεί τούτο από την αρχή που διατάσσει την προσωρινή κράτηση και αποφασίζει για την εξακολούθηση και την παράτασή της. Ο υπόδικος κρατούμενος στον οποίο επιβάλλονται τέτοιοι περιορισμοί έχει δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο Έκτισης Ποινών για την άρση ή την αντικατάστασή τους.
3. Οι υπόδικοι κρατούμενοι ενημερώνονται υποχρεωτικά για το δικαίωμά τους σε νομική αρωγή και διευκολύνονται για να προετοιμάζουν την υπεράσπισή τους. Στο πλαίσιο αυτό έχουν δικαίωμα να δέχονται επισκέψεις από δικηγόρο χωρίς αριθμητικό περιορισμό και να ενημερώνονται πλήρως σχετικά με τη δικογραφία τους με κάθε πρόσφορο μέσο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 50 παρ. 1 και 11 του παρόντος.

Άρθρο 15

Ειδικές κατηγορίες κρατουμένων

1. Οι κρατούμενοι για χρέη ή για άλλο λόγο κατ' εκτέλεση απόφασης πολιτικού δικαστηρίου, καθώς και οι οφειλέτες χρηματικής ποινής, αυτοτελώς ή κατά μετατροπή ή προστίμου ή δικαστικών εξόδων, αποτελούν ειδικές κατηγορίες κρατουμένων και διαβιούν σε χωριστά τμήματα αντίστοιχων για την κατηγορία τους καταστημάτων (νεαρών ενηλίκων, γυναικών, ανδρών), σύμφωνα με το άρθρο 1050 παρ. 2 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.
2. Στους κρατούμενους των κατηγοριών αυτών εφαρμόζονται ανάλογα όσα προβλέπονται στο άρθρο 14 παράγραφοι 1 και 3 για τους υπόδικους κρατουμένους.
3. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μπορούν οι κρατούμενοι να εντάσσονται σε νέες κατηγορίες για λόγους επιτρεπόμενης ειδικής μεταχείρισής τους, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2 του παρόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Άρθρο 16

Τρόπος σύστασης

1. Η σύσταση, μετεγκατάσταση, κατάργηση ή συγχώνευση όλων των κατηγοριών και τύπων των υπαρχόντων καταστημάτων κράτησης ή και η δημιουργία νέων τύπων καταστημάτων γίνεται με προεδρικό διάταγμα, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
2. Η μετατροπή, μετονομασία και μεταβολή της έδρας των καταστημάτων κράτησης γίνεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
3. Για τη σύσταση θεραπευτικού καταστήματος κατά την έννοια του άρθρου 17 παράγραφος 6 του παρόντος, συναρμόδιος για την έκδοση του προεδρικού διατάγματος είναι ο Υπουργός Υγείας, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Το ίδιο ισχύει και για τη σύσταση, μέσα ή, όπου αυτό δεν είναι δυνατό, έξω από το

κατάστημα κράτησης, κέντρου υγείας ή ειδικού περιφερειακού ιατρείου. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναλαμβάνει τη φύλαξη και διοίκηση του θεραπευτικού καταστήματος, ενώ τη στελέχωσή της σε ιατρικό, νοσηλευτικό και λοιπό επιστημονικό προσωπικό αναλαμβάνει το Υπουργείο Υγείας, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 13 του Ν. 3772/2009 όπως ισχύει.

Άρθρο 17

Διακρίσεις

1. Τα καταστήματα κράτησης διακρίνονται σε α) γενικά, β) ειδικά και γ) θεραπευτικά.

2. Τα γενικά καταστήματα κράτησης διακρίνονται σε Α' και Β' τύπου, όπως προβλέπεται στον Οργανισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όπως ισχύει. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 11 του παρόντος, στα καταστήματα Α' τύπου κρατούνται οι υπόδικοι, οι κρατούμενοι για χρέη και οι κατάδικοι σε ποινή φυλάκισης και στα καταστήματα Β' τύπου κρατούνται όλοι οι υπόλοιποι κρατούμενοι.

3. Ειδικά καταστήματα είναι τα αγροτικά καταστήματα, η Κεντρική Αποθήκη Υλικού Καταστημάτων Κράτησης (ΚΑΥΚΚ), τα καταστήματα κράτησης νέων και τα κέντρα ημιελεύθερης διαβίωσης.

4. Κατάδικοι κρατούμενοι ανεξαρτήτως των αξιόποινων πράξεων για τις οποίες κρατούνται, οι οποίοι είναι ικανοί για εργασία και ζητούν να εργασθούν στα αγροτικά καταστήματα κράτησης και την ΚΑΥΚΚ δύνανται να μεταγόνται στα καταστήματα αυτά με απόφαση της ΚΕΜ, μετά από πρόταση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος και εφόσον:

(α) Έχουν καταδικαστεί σε ποινή ή συνολικές ποινές φυλάκισης ή κάθειρξης μέχρι δέκα (10) έτη και δεν τους έχει επιβληθεί πειθαρχική ποινή που δεν έχει διαγραφεί.

(β) Έχουν καταδικαστεί σε ποινή ή συνολικές ποινές φυλάκισης ή κάθειρξης άνω των δέκα (10) ετών, έχουν εκτίσει πραγματικά το ένα πέμπτο (1/5) της ποινής τους και τους έχει χορηγηθεί πρόσφατα τουλάχιστον μία (1) τακτική άδεια τους όρους της οποίας έχουν τηρήσει.

(γ) Έχουν καταδικαστεί σε ποινή ισόβιας κάθειρξης, έχουν εκτίσει πραγματικά οκτώ (8) έτη και τους έχει χορηγηθεί τουλάχιστον μία (1) τακτική άδεια τους όρους της οποίας έχουν τηρήσει.

Σε περίπτωση έκτισης ανασταλέντος υπολοίπου, για τη συνδρομή των ανωτέρω προϋποθέσεων λαμβάνεται υπόψη το σύνολο της αρχικώς επιβληθείσας ποινής και ο χρόνος των αθροιστικά εκτιόμενων ποινών, εάν έχουν επιβληθεί. Κρατούμενοι των κατηγοριών (β) και (γ) στους οποίους δεν χορηγείται τακτική άδεια αποκλειστικά λόγω του ότι δεν έχουν υποστηρικτικό κοινωνικό περιβάλλον, δύνανται να μεταγόνται με απόφαση της ΚΕΜ σε αγροτικά καταστήματα κράτησης, μετά από πρόταση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος.

5. Κατάδικοι κρατούμενοι μετά τη λήξη της δεύτερης συνεχόμενης τακτικής άδειάς τους και εφόσον έχουν τηρήσει τους όρους της μπορεί να λαμβάνουν άδεια ημιελεύθερης διαβίωσης με απόφαση του Δικαστηρίου Έκτισης Ποινών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 58 παράγραφοι 2 και 3 του παρόντος κώδικα. Οι κρατούμενοι αυτοί διαμένουν σε χώρους των καταστημάτων κράτησης που διατίθενται για τη διαμονή των αδειούχων κρατουμένων ή σε ειδικές δομές ή κέντρα που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

6. Τα θεραπευτικά καταστήματα κράτησης εντάσσονται στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (ΕΣΥ) και υπάγονται στις διατάξεις του ν. 1397/1983 (ΦΕΚ 143 Α'), όπως

ισχύει, όσον αφορά τη μέριμνα για τη στελέχωση με ιατρικό, νοσηλευτικό και λοιπό επιστημονικό προσωπικό, την υγειονομική οργάνωση και την υλικότεχνική υγειονομική υποδομή και εξοπλισμό. Διακρίνονται σε κέντρα πρωτοβάθμιας περίθαλψης, σε θεραπευτήρια για κρατούμενους που πάσχουν από ψυχικές διαταραχές και σε ειδικά θεραπευτικά καταστήματα ή τμήματα για εξαρτημένους χρήστες ναρκωτικών ουσιών ή αλκοόλ. Τα προγράμματα που εφαρμόζονται σε κέντρα απεξάρτησης κρατούμενων ρυθμίζονται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Υγείας. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Υγείας, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και άλλων συναρμόδιων Υπουργών, καθορίζονται η διάρθρωση και ο τρόπος λειτουργίας των θεραπευτικών καταστημάτων, η λειτουργία τυχόν παραρτημάτων για γυναίκες και νεαρούς κρατούμενους, η σύνδεση με συγκεκριμένο νοσοκομείο του ΕΣΥ, τα θέματα πρόβλεψης οργανικών θέσεων, μεταφοράς και κατάταξης του υπηρετούντος ιατρικού, νοσηλευτικού και λοιπού επιστημονικού προσωπικού, καταβολής της μισθοδοσίας τους, κάλυψης κενών θέσεων, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών ένταξης στο ΕΣΥ των ανωτέρω θεραπευτικών καταστημάτων, οι ανάγκες κάλυψης ιατρικών και νοσηλευτικών υπηρεσιών των καταστημάτων κράτησης της χώρας θα καλύπτονται από τα αντίστοιχα νοσοκομεία του ΕΣΥ με ευθύνη των αρμόδιων διοικητών Υγειονομικών Περιφερειών (Υ.Π.Ε.) και την υποχρεωτική παροχή τέτοιων υπηρεσιών από το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό αυτών των νοσοκομείων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι παροχής των ανωτέρω υπηρεσιών και κάθε σχετικό θέμα.

7. Τα μέτρα ασφάλειας των καταστημάτων κράτησης είναι ανάλογα προς το είδος των καταστημάτων, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 63 παράγραφος 3 του παρόντος. Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται να καθιστούν ανέφικτη την εφαρμογή θεσμών και προγραμμάτων που προβλέπονται στον κώδικα αυτόν.

Άρθρο 18

Κτιριακές εγκαταστάσεις

1. Τα καταστήματα κράτησης λειτουργούν πλησίον του αστικού ιστού και σε περιοχές που βρίσκονται κατ' αρχήν κοντά σε έδρες εφετειών και πρωτοδικείων και, σε κάθε περίπτωση, όπως προβλέπεται από το εκάστοτε ισχύον Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης. Για όσα καταστήματα λειτουργούν μακριά από αστικές περιοχές λαμβάνεται μέριμνα από τη Γενική Διεύθυνση Αντεγκληματικής και Σωφρονιστικής Πολιτικής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κατόπιν εισήγησης του Διευθυντή του καταστήματος κράτησης, σε συνεργασία με τις αρμόδιες για θέματα μεταφορών και επικοινωνιών τοπικές αρχές, ώστε να μη δυσχεραίνεται η επικοινωνία των κρατούμενων με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον και να εξασφαλίζεται η ταχεία παροχή υγειονομικών υπηρεσιών καθώς και η εύκολη πρόσβαση επισκεπτών και δικηγόρων.

2. Τα κτίρια και η διαμόρφωση των χώρων κράτησης ανταποκρίνονται στους όρους υγιεινής, εξασφαλίζουν τις κατάλληλες συνθήκες ομαλής διαβίωσης των κρατούμενων και πληρούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις ασφαλούς και εύρυθμης λειτουργίας των καταστημάτων. Ιδιαίτερα, η κατασκευή και η διαρρύθμισή τους εξασφαλίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό ηλιακό φως και ατμοσφαιρικό αέρα, με χρήση παραθύρων, εξαερισμό, θέρμανση, άνετη κυκλοφορία και χώρους κίνησης, σύμφωνα με τις κλιματολογικές συνθήκες του τόπου κράτησης. Απαγορεύεται η διαβίωση των κρατούμενων σε υπόγειους χώρους χωρίς φυσικό φως.

3. Στις εγκαταστάσεις του καταστήματος κράτησης υπάρχει υδροδότηση με συνεχείς παροχές κρύου, πόσιμου νερού και με επαρκή παροχή ζεστού νερού στη

διάθεση των κρατουμένων. Σε όλους τους χώρους κράτησης, ατομικής και ομαδικής, τοποθετούνται συστήματα για την άμεση ηχητική ειδοποίηση του προσωπικού σε επείγουσες περιπτώσεις κινδύνου για τη ζωή και την υγεία των κρατουμένων.

4. Οι διοικητικές, οικονομικές και υγειονομικές υπηρεσίες, τα γραφεία του προσωπικού φύλαξης καθώς και οι χώροι υποδοχής επισκεπτών και λειτουργίας εργαστηρίων, συνεργείων, παραγωγικών μονάδων, εκπαίδευσης, συμβουλευτικής, θεραπείας και άλλων οργανωμένων δραστηριοτήτων βρίσκονται σε κάθε περίπτωση έξω από τους κυρίως χώρους κράτησης (πτέρυγες και δωμάτια ατομικής και ομαδικής διαβίωσης των κρατουμένων) και κατά κανόνα στεγάζονται σε αυτοτελή κτίρια.

5. Η αρχιτεκτονική και κτιριολογική διαρρύθμιση των καταστημάτων κράτησης είναι σύμφωνη με προδιαγραφές, οι οποίες συντάσσονται με ευθύνη του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος. Σε περίπτωση αρχιτεκτονικών και κτιριολογικών παρεμβάσεων σε καταστήματα κράτησης που βρίσκονται σε λειτουργία ζητείται υποχρεωτικά η γνώμη του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος.

Άρθρο 19

Χώροι διαβίωσης των κρατουμένων

1. Κάθε κατάσταση κράτησης ή τμήμα αυτού μπορεί να διαθέτει πτέρυγες ή παραρτήματα, χωρίς δυνατότητα συγχρωτισμού μεταξύ των κρατουμένων που δεν βρίσκονται στην ίδια πτέρυγα ή στο ίδιο παράρτημα, με την επιφύλαξη του άρθρου 11 παρ. 7 του παρόντος κώδικα. Οι πτέρυγες περιλαμβάνουν χώρους ατομικής και ομαδικής κράτησης και κοινόχρηστους χώρους κοινής διαβίωσης.

2. Οι χώροι ατομικής και ομαδικής κράτησης πρέπει να περιλαμβάνουν την απαραίτητη οικοσκευή για τις λειτουργικές ανάγκες διαβίωσης των κρατουμένων, όπως κρεβάτι, τραπέζι καθίσματα, ερμάρια ή άλλα έπιπλα για τη φύλαξη ενδυμάτων και άλλων αντικειμένων. Οι τουαλέτες πρέπει να είναι πλήρως διαχωρισμένες από τους κυρίως χώρους κράτησης. Σε κάθε κρατούμενο, είτε σε χώρο ατομικής κράτησης είτε σε χώρο ομαδικής κράτησης, διατίθεται υποχρεωτικά επιφάνεια τουλάχιστον 4 τ.μ., χωρίς σε αυτήν να υπολογίζεται ο χώρος της τουαλέτας. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις η επιφάνεια αυτή μπορεί να περιορίζεται στα 3 τ.μ. ανά κρατούμενο για διάστημα που δεν υπερβαίνει τις 10 ημέρες τον μήνα, εφόσον αυξάνεται κατά το ίδιο διάστημα ο χρόνος παραμονής των κρατουμένων εκτός του χώρου αυτού κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 34 του παρόντος. Κρατούμενες γυναίκες που έχουν μαζί τα βρέφη τους κρατούνται πάντοτε σε κατάλληλα διαρρυθμισμένους χώρους ατομικής κράτησης, χωρητικότητας τουλάχιστον 10 τ.μ. Σε αυτούς δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση δεύτερου κρατουμένου, άλλως εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 13 του παρόντος. Σε όλους τους χώρους κράτησης η απόσταση από το πάτωμα μέχρι την οροφή πρέπει να είναι τουλάχιστον 2,5 μ.

3. Οι προδιαγραφές των ειδικών χώρων κράτησης για πειθαρχικούς λόγους δεν διαφέρουν από τις προδιαγραφές των άλλων χώρων ατομικής κράτησης.

4. Σε περίπτωση αδυναμίας τήρησης των προδιαγραφών της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος αποφασίζει για την αλλαγή του χώρου κράτησης στο ίδιο κατάστημα ή προτείνει στην ΚΕΜ τη μεταγωγή σε άλλο κατάλληλο κατάστημα κράτησης.

5. Ο ακριβής αριθμός των κρατουμένων που επιτρέπεται να τοποθετούνται σε κάθε χώρο κράτησης σύμφωνα με τις προδιαγραφές της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου καθορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα

Αντεγκληματικής Πολιτικής κ με καταχώριση σε βάση δεδομένων που τηρείται σε κάθε κατάσταση κράτησης και στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου. Πρόσβαση στη βάση αυτή εκτός από τις αρμόδιες διοικητικές υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των καταστημάτων κράτησης, έχουν οι εισαγγελικές αρχές που εκδίδουν παραγγελίες εκτέλεσης αποφάσεων και ενταλμάτων δικαστικών αρχών ώστε να ενεργήσουν σύμφωνα με τα παραπάνω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΒΙΩΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ Α: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Άρθρο 20

Εισαγωγή κρατουμένων

1. Δεν επιτρέπεται εισαγωγή σε κατάσταση κράτησης χωρίς έγγραφη παραγγελία του οργάνου που είναι αρμόδιο για την εκτέλεση της απόφασης, κατά το άρθρο 549 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, και χωρίς τις προϋποθέσεις που θέτουν το Σύνταγμα και οι δικονομικοί νόμοι. Το αρμόδιο όργανο προσδιορίζει στην παραγγελία του το αντίστοιχο προς την κατηγορία στην οποία ανήκει ο κρατούμενος κατάσταση κράτησης, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του παρόντος κώδικα και του Οργανισμού του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με προτεραιότητα το πλησιέστερο προς τον τόπο της κατοικίας του ή των μελών της οικογένειάς του ή τον τόπο κοινωνικής ένταξής του, τηρουμένων των άρθρων 18 παράγραφος 1, 19 παράγραφος 5 και 22 παράγραφος 2 του παρόντος. Ο Διευθυντής του καταστήματος οφείλει να εκτελέσει την παραγγελία του αρμόδιου οργάνου.

2. Η παραγγελία προς εκτέλεση και εισαγωγή στο κατάστημα συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά έγγραφα:

α. Απόφαση δικαστηρίου ή απόσπασμα αυτής για καταδικασθέντες σε οποιαδήποτε ποινή ή σε δικαστικά έξοδα, ή για όσους επιβλήθηκε μέτρο ασφαλείας κατά της ελευθερίας.

β. Αιτιολογημένο δικαστικό ένταλμα σύλληψης ή προσωρινής κράτησης, ή βούλευμα δικαστικού συμβουλίου για υποδίκους.

γ. Απόφαση αλλοδαπής δικαστικής αρχής, στο πλαίσιο διεθνών συμβάσεων που εφαρμόζονται στην Ελλάδα.

δ. Εκτελεστό απόγραφο απόφασης πολιτικού δικαστηρίου, συνοδευόμενο από την έκθεση σύλληψης του δικαστικού επιμελητή, όπως προβλέπει σχετικά ο νόμος, και από γραμμάτιο καταβολής τροφείων για έναν τουλάχιστον μήνα, για χρεοφειλέτες.

3. Αν ο καταδικασμένος σε ποινή κατά της ελευθερίας δεν κρατείται για οποιονδήποτε λόγο, είναι όμως παρών κατά την απαγγελία της καταδικαστικής απόφασης, η έγγραφη παραγγελία του αρμόδιου οργάνου συνοδεύεται από απόσπασμα της δικαστικής απόφασης, το οποίο συντάσσει αμέσως η γραμματεία του δικαστηρίου που την εξέδωσε. Μέσα σε ένα μήνα από την καθαρογραφή της σχετικής απόφασης ο γραμματέας του δικαστηρίου αποστέλλει στο κατάστημα πλήρες αντίγραφο, συνοδευόμενο από τα πρακτικά και τις τυχόν εκθέσεις των πραγματογνωμόνων και των τεχνικών συμβούλων που αφορούν τον κρατούμενο.

4. Αν μετά παρέλευση ενός μηνός από την εισαγωγή του κρατουμένου στο κατάστημα δεν έχουν τεθεί στο δελτίο του τα δικαιολογητικά έγγραφα της κράτησης, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός αποστέλλει εντολή για άμεση προσκόμισή τους. Τα εν λόγω έγγραφα προσκομίζονται εντός του απολύτως αναγκαίου προς τούτο χρόνου και αιτιολογείται ειδικώς η εκπρόθεσμη προσκόμισή τους.

Άρθρο 21

Διαδικασία της εισαγωγής

1. Ο κρατούμενος οδηγείται στη γραμματεία του καταστήματος, όπου γίνεται έλεγχος των δικαιολογητικών εγγράφων εισαγωγής και εγγραφή του στο μητρώο και το τηρούμενο πληροφοριακό σύστημα διασύνδεσης των καταστημάτων κράτησης και της κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

2. Στο ανωτέρω μητρώο και το πληροφοριακό σύστημα καταχωρίζονται:

α) Τα στοιχεία ταυτότητας του κρατουμένου, ο τόπος διαμονής του πριν την κράτηση, η οικογενειακή του κατάσταση, το θρήσκευμα ή το δόγμα στο οποίο ανήκει, εφόσον επιθυμεί να το δηλώσει για τη διευκόλυνση της άσκησης των θρησκευτικών του καθηκόντων, τα πρόσωπα ή η αρχή που πρέπει να ειδοποιηθούν σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, τα δικαιολογητικά έγγραφα της κράτησης, στοιχεία ταυτότητας του θύματος, εάν υπάρχουν στα δικαιολογητικά της κράτησης έγγραφα, καθώς και η ημερομηνία και ώρα της εισαγωγής.

β) Συνοπτική έκθεση για την εισαγωγή του κρατουμένου στο κατάστημα, η οποία υπογράφεται από τον αρμόδιο υπάλληλο του καταστήματος και τον υπάλληλο που συνοδεύει τον προσαγόμενο. Αντίγραφο της έκθεσης αυτής, θεωρημένο από τον Διευθυντή του καταστήματος, αποστέλλεται στην αρχή που παρήγγειλε την κράτηση.

γ) Η ημερομηνία έναρξης της κράτησης ή της εκτέλεσης της ποινής, η ημερομηνία της λήξης της, καθώς και κάθε άλλη μεταβολή του καθεστώτος κράτησης του κρατουμένου, οι χορηγούμενες άδειες, ιδίως δε η ημερομηνία της ενδεχόμενης υπό όρον απόλυσής του.

δ) Αντίγραφο ποινικού μητρώου δικαστικής χρήσης.

3. Εκτός των ανωτέρω στοιχείων, καταγράφονται οποιεσδήποτε εμφανείς βλάβες και παράπονα του κρατουμένου για προηγούμενη κακομεταχείριση. Σε αυτές τις περιπτώσεις συντάσσεται αναφορά από τον υπάλληλο που παραλαμβάνει τον κρατούμενο και ο τελευταίος οδηγείται στον ιατρό του καταστήματος αμελλητί ή παραπέμπεται σε εξωτερικό νοσηλευτικό ίδρυμα με τη διαδικασία του άρθρου 72 παρ. 2 του παρόντος. Ο κρατούμενος μπορεί να ζητήσει να εξετασθεί και από ιατρό της επιλογής του. Η αναφορά και η έκθεση ιατρικής εξέτασης διαβιβάζεται σε κάθε περίπτωση από τον Διευθυντή του καταστήματος κράτησης στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στην αρμόδια εισαγγελική αρχή και ενημερώνεται το Μητρώο Σοβαρών Συμβάντων του καταστήματος. Η ίδια διαδικασία τηρείται και σε κάθε όμοια μεταγενέστερη περίπτωση.

4. Τα δικαιολογητικά έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 20 παράγραφος 2 του παρόντος, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με τον κρατούμενο τίθενται στον τηρούμενο ατομικό φάκελό του. Σε κατάλληλη θέση επικολλάται πρόσφατη φωτογραφία του.

5. Αν στο κατάστημα λειτουργούν τμήματα, στα οποία κρατούνται άτομα διαφόρων κατηγοριών, η γραμματεία του καταστήματος τηρεί μητρώα και ατομικούς φακέλους για κάθε κατηγορία.

6. Γνώση των παραπάνω μητρώων και ατομικών φακέλων λαμβάνουν, εκτός από τα αρμόδια όργανα του καταστήματος κράτησης και της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο κρατούμενος ή ο νόμιμος εκπρόσωπός του ή τρίτο πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον. Στην τελευταία αυτή περίπτωση απαιτείται άδεια του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού. Εάν άλλες δημόσιες υπηρεσίες ή αρχές ζητούν πληροφορίες για τον κρατούμενο, οι πληροφορίες που δίδονται περιορίζονται αποκλειστικά σε θέματα αρμοδιότητας των αρχών αυτών, πάντα με υπηρεσιακή αλληλογραφία για την οποία ενημερώνεται ο κρατούμενος. Όλα τα προσωπικά

δεδομένα των κρατούμενων που είναι σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες καθώς και τα ιατρικά δεδομένα τους θεωρούνται ως ευαίσθητα, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 του Ν. 2472/1997 και κάθε επεξεργασία τους τελεί υπό τις εγγυήσεις του νόμου αυτού. Ειδικά για αλλοδαπούς εξετάζεται εάν ο κρατούμενος είναι αιτών διεθνή προστασία ή αν έχει αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, και σε αυτές τις περιπτώσεις δεν δίδονται πληροφορίες στις διπλωματικές αρχές των χωρών στις οποίες ο κρατούμενος αντιμετωπίζει προβλήματα που τον καθιστούν αιτούντα ή δικαιούχο διεθνούς προστασίας και χορήγησης ασύλου.

7. Ο νεοεισαγόμενος υποβάλλεται σε έρευνα σωματική και των ατομικών ειδών του, η οποία διεξάγεται σε ιδιαίτερο χώρο και κατά τρόπο που δεν θίγει την αξιοπρέπιά του. Η έρευνα διενεργείται από δύο τουλάχιστον υπαλλήλους του ίδιου φύλου με τον κρατούμενο και, σε περίπτωση γύμνωσης του σώματος, αυτή δεν επιτρέπεται να γίνεται με αφαίρεση όλων των ενδυμάτων ταυτοχρόνως. Αν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις που να δικαιολογούν ενδοσωματική ή ακτινολογική έρευνα, αυτή διενεργείται μόνον από ιατρό, κατά τους κανόνες της ιατρικής, μετά από εντολή του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού.

8. Χρήματα και άλλα απαγορευόμενα είδη καθώς και επιτρεπόμενα είδη και αντικείμενα τα οποία ο ίδιος ο κρατούμενος επιθυμεί να δώσει προς φύλαξη, παραδίδονται με απόδειξη στον διαχειριστή του καταστήματος. Η διεύθυνση του καταστήματος κράτησης δεν ευθύνεται για την απώλεια ή καταστροφή αντικειμένων που ο κρατούμενος δηλώνει ότι επιθυμεί να κρατήσει.

Άρθρο 22

Ενημέρωση και τοποθέτηση του κρατούμενου

1. Μετά τη διαδικασία της εισαγωγής ο κρατούμενος διαμένει για χρονικό διάστημα μέχρι επτά ημερών σε χώρο ή τμήμα του καταστήματος που διατίθεται αποκλειστικά για τους νεοεισερχόμενους. Κατά το διάστημα αυτό ολοκληρώνονται οι διαδικασίες εκτίμησης των προσωπικών και κοινωνικών αναγκών, της κατάστασης της σωματικής και ψυχικής υγείας καθώς και των αναγκών ασφάλειας και προστασίας του κρατούμενου και η ενημέρωσή του για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του.

2. Αμέσως μετά την εισαγωγή του ο κρατούμενος οδηγείται στον αρχιφύλακα του καταστήματος για να τοποθετηθεί προσωρινά στον χώρο ή το τμήμα υποδοχής των νεοεισερχόμενων κρατούμενων. Ανάλογα με την κατάστασή του και εντός επτά ημερών από την εισαγωγή του, ο κρατούμενος οδηγείται στον Διευθυντή, στον ιατρό, στην κοινωνική υπηρεσία του καταστήματος, στον ψυχολόγο, στον σύμβουλο εκπαίδευσης του καταστήματος ή στον κοινωνιολόγο που εκτελεί χρέη συμβούλου εκπαίδευσης ή στον Διευθυντή σχολικής μονάδας που λειτουργεί στο κατάστημα και στον υπεύθυνο ειδικού προγράμματος απεξάρτησης εγκεκριμένου οργανισμού ή φορέα για την υλοποίηση δράσεων ειδικής μεταχείρισης χρηστών εξαρτημένων από ναρκωτικές ουσίες. Αν ο κρατούμενος δεν διαθέτει ατομικό βιβλιário ή δελτίο υγείας οδηγείται στον ιατρό εντός 24 ωρών το αργότερο.

3. Ο Διευθυντής ή σε περίπτωση απουσίας του ο νόμιμος αναπληρωτής του ενημερώνει αμελλητί τον κρατούμενο για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του, καθώς και για τον εσωτερικό κανονισμό του καταστήματος κράτησης και παραδίδει στον κρατούμενο σχετικό ενημερωτικό έντυπο, που εκδίδεται με ευθύνη και φροντίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Οι αλλοδαποί κρατούμενοι ενημερώνονται για τα παραπάνω σε γλώσσα που κατανοούν. Προς εξυπηρέτηση του ανωτέρω σκοπού μπορεί να ζητηθεί η συνδρομή της οικείας προξενικής αρχής ή ειδικού διερμηνέα.

4. Ο ιατρός εξετάζει τον κρατούμενο, ο οποίος υποχρεούται να αναφέρει το ιατρικό του ιστορικό. Αν ο ιατρός διαπιστώσει ότι ο κρατούμενος είναι ασθενής, ζητεί να γίνει αιματολογικός έλεγχος και ακτινογραφία θώρακα, τον υποβάλλει

στην κατάλληλη θεραπευτική αγωγή ή τον παραπέμπει για εξέταση από ειδικό ιατρό. Ιδιαίτερη μέριμνα καταβάλλεται για τη διάγνωση του AIDS, της ηπατίτιδας, της φυματίωσης, της εξάρτησης από ουσίες, του κινδύνου αυτοκτονίας ή αυτοκαταστροφής. Όπου επιβάλλεται, ο ιατρός μεριμνά για την παραπομπή του κρατουμένου σε κατάλληλο θεραπευτικό κατάστημα, όπως ορίζεται στο άρθρο 30 του παρόντος.

5. Ο κοινωνικός λειτουργός και ο ψυχολόγος σε ιδιαίτερη συνέντευξη με τον κρατούμενο, συζητούν μαζί του για τα ατομικά, οικογενειακά, επαγγελματικά ή άλλα προβλήματα που δημιουργούνται από τον περιορισμό του στο κατάστημα κράτησης, τον ενημερώνουν για την παρεχόμενη από αυτούς συμπαράσταση και του παρέχουν την απαραίτητη συνδρομή. Μετά τη συνέντευξη, και σε εύλογο χρόνο, ο κοινωνικός λειτουργός συντάσσει σύντομη έκθεση με την περιγραφή των παραπάνω προβλημάτων, όπως προέκυψαν από τη συζήτηση, και θέτει την έκθεση αυτή σε ατομική μερίδα κοινωνικής έρευνας. Στην ίδια μερίδα θέτει και αντίγραφα εγγράφων από τη δικογραφία τα οποία κρίνει απαραίτητα. Οι ατομικές μερίδες κοινωνικής έρευνας των κρατουμένων διατηρούνται στο αρχείο της κοινωνικής υπηρεσίας του καταστήματος. Η έκθεση που συντάσσεται κατά τα προηγούμενα δεν προσκομίζεται στο δικαστήριο χωρίς τη συναίνεση του κρατουμένου. Σε αντίθετη περίπτωση η έκθεση αυτή δεν αποτελεί αποδεικτικό μέσο. Η παραπάνω απαγόρευση δεν αίρει τις κατά το άρθρο 37 παράγραφος 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας υποχρεώσεις για ανακοίνωση αξιόποινης πράξης που διώκεται αυτεπαγγέλτως στον αρμόδιο εισαγγελέα. Ο κοινωνικός λειτουργός μπορεί, σε εξαιρετικές περιπτώσεις να καλείται για να εξετάζεται ως μάρτυρας στο Δικαστήριο Έκτισης Ποινών και να καταθέτει για τη συμπεριφορά του κρατουμένου κατά τη διάρκεια της κράτησής του. Ο ψυχολόγος τηρεί επίσης ατομική μερίδα στην οποία καταγράφει τις διαπιστώσεις του από τη συζήτηση με τον κρατούμενο και θέτει σ' αυτήν σύντομη έκθεση αξιολόγησης του κρατουμένου βασισμένη σε ψυχομετρικά εργαλεία τα οποία του παρέχει η υπηρεσία και έχει εκπαιδευθεί στη χρήση τους. Τα αναφερόμενα για την έκθεση του κοινωνικού λειτουργού και την υποχρέωσή του για ανακοίνωση αξιόποινων πράξεων στον αρμόδιο εισαγγελέα ισχύουν και για τον ψυχολόγο.

6. Ο σύμβουλος εκπαίδευσης ή ο κοινωνιολόγος που εκτελεί καθήκοντα συμβούλου εκπαίδευσης ή ο Διευθυντής σχολικής μονάδας που λειτουργεί στο κατάστημα και ο υπεύθυνος ειδικού προγράμματος απεξάρτησης εγκεκριμένου οργανισμού ή φορέα για την υλοποίηση δράσεων ειδικής μεταχείρισης χρηστών εξαρτησιογόνων ουσιών διερευνούν τις εκπαιδευτικές ανάγκες του κρατουμένου και τις ανάγκες αντιμετώπισης της εξάρτησής του αντιστοίχως, εισηγούμενοι σχετικά στα κατά περίπτωση αρμόδια όργανα του καταστήματος.

7. Μετά το πέρας της διαδικασίας που περιγράφεται στις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου και εντός τριών ακόμη εργάσιμων ημερών, το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης αποφασίζει την οριστική τοποθέτηση του κρατουμένου σε συγκεκριμένο τμήμα και χώρο του καταστήματος ή προτείνει στην ΚΕΜ τη μεταγωγή του σε άλλο καταλληλότερο κατάστημα κράτησης. Προς τούτο εκτιμάται ιδιαίτέρως η πραγματική ή νομική κατάσταση του κρατουμένου κατά τις διακρίσεις των προηγούμενων άρθρων του παρόντος κώδικα. Εάν προταθεί η μεταγωγή σε άλλο κατάστημα κράτησης, ο κρατούμενος τοποθετείται σε τμήμα ή χώρο του καταστήματος εκτός αυτού που διατίθεται για τους νεοεισερχόμενους, μέχρι να διευθετηθεί το ζήτημα ανάλογα με την απόφαση της ΚΕΜ.

ΤΜΗΜΑ Β: ΔΙΑΒΙΩΣΗ

Άρθρο 23 **Υγιεινή και καθαριότητα**

1. Η διεύθυνση εξασφαλίζει τους όρους υγιεινής και καθαριότητας στο κατάστημα, διατηρεί σε καλή λειτουργία όλες τις εγκαταστάσεις και παρέχει δωρεάν, σε επαρκείς ποσότητες, τα μέσα για την ατομική υγιεινή και καθαριότητα των κρατουμένων, όπως χαρτί υγείας, σαπούνι, απορρυπαντικά, σερβιέτες και άλλα είδη τουαλέτας και μέσα και υλικά καθαρισμού, με ειδική μέριμνα για την κάλυψη αναγκών υγιεινής των γυναικών, των ασθενών και των υπερηλικών κρατουμένων, ακόμα και από κατασχεθέντα είδη που διατίθενται στα καταστήματα κράτησης βάσει του άρθρου 38 του Ν. 4356/2015.

2. Οι κρατούμενοι έχουν την υποχρέωση να τηρούν τους όρους ατομικής υγιεινής και καθαριότητας στους χώρους διαβίωσής τους, στον ιματισμό και τα κλινοσκεπάσματά τους καθώς και στους κοινόχρηστους χώρους των καταστημάτων, όπως αυτοί καθορίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό και σύμφωνα με τις οδηγίες των αρμόδιων υπαλλήλων.

Άρθρο 24

Υγειονομικός έλεγχος

1. Ο υγειονομικός έλεγχος των καταστημάτων κράτησης ασκείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της περιφέρειας στην οποία ανήκει το κατάστημα, με συμμετοχή ενός εκπροσώπου του τοπικού Ιατρικού Συλλόγου.

2. Ο έλεγχος διενεργείται τακτικά το πρώτο δεκαήμερο κάθε τριμήνου, με πρωτοβουλία του Διευθυντή του καταστήματος και εκτάκτως, όποτε αυτό κριθεί αναγκαίο από τις αρμόδιες υπηρεσίες της περιφέρειας στην οποία ανήκει το κατάστημα είτε από τον Διευθυντή του καταστήματος κράτησης.

Άρθρο 25

Διατροφή

1. Η κατάλληλη διατροφή των κρατουμένων είναι υποχρέωση του Κράτους και παρέχεται δωρεάν. Η παρασκευή πρωινού, γεύματος και δείπνου γίνεται καθημερινά από το μαγειρείο του καταστήματος ή από μαγειρείο άλλου καταστήματος κράτησης και, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν αυτό δεν είναι δυνατό λόγω μη λειτουργίας των μαγειρείων, το συσσίτιο παραγγέλλεται από υπηρεσία εστίασης συμβεβλημένου προμηθευτή με μέριμνα της διαχειριστικής επιτροπής του καταστήματος. Η διαμόρφωση εναλλασσόμενων εβδομαδιαίων προγραμμάτων συσσιτίου των κρατουμένων γίνεται από τον ιατρό του καταστήματος σε συνεργασία με το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συντάσσει πρότυπα διαιτολογίου σε συνεργασία με τις υγειονομικές αρχές ή υγειονομικές σχολές ή Τμήματα Διαιτολογίας ΑΕΙ ή ΑΤΕΙ.

2. Η ποιότητα, η επάρκεια και η γενική κατάσταση του παρασκευαζόμενου κατά την προηγούμενη παράγραφο συσσιτίου στα καταστήματα κράτησης ελέγχεται και παρακολουθείται καθημερινά από τον Διευθυντή. Κατά τον έλεγχο μπορεί να παρίσταται ιατρός του καταστήματος ή οριζόμενος κατά περίπτωση από τον τοπικό ιατρικό σύλλογο. Η διανομή του συσσιτίου γίνεται σύμφωνα με το ημερήσιο πρόγραμμα του καταστήματος.

3. Ο ιατρός του καταστήματος καθορίζει, με γραπτή γνωμάτευση, ειδική διαίτα ή συμπληρωματική τροφή σε άτομα ή κατηγορίες κρατουμένων που έχουν ανάγκη, όπως ασθενείς, διαβητικοί, γυναίκες σε εγκυμοσύνη, σε κατάσταση λοχείας και θηλάζουσες, γυναίκες για όσο διάστημα έχουν μαζί τους τα ανήλικα παιδιά τους, ανήλικοι και υπερήλικες.

4. Πρόνοια λαμβάνεται, κατά το δυνατόν, για ειδικά διαιτολόγια που επιβάλλουν ορισμένες θρησκευτικές, διατροφικές ή άλλες πεποιθήσεις.

5. Επιτρέπεται στον κρατούμενο να προμηθεύεται με δική του δαπάνη πρόσθετα τρόφιμα ή αγαθά για την ικανοποίηση ατομικών του αναγκών με μεσολάβηση των υπηρεσιών του καταστήματος κράτησης. Η παρασκευή φαγητού στον χώρο του

καταστήματος από τον ίδιο τον κρατούμενο επιτρέπεται με απόφαση του Διευθυντή για λόγους υγείας, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του ιατρού του καταστήματος, ή για συμπλήρωση του παρεχόμενου συσσιτίου λαμβανομένων υπόψη κατά περίπτωση των πραγματικών συνθηκών που επικρατούν σε αυτό.

6. Η παράδοση ειδών διατροφής σε κρατούμενους κατά το επισκεπτήριο επιτρέπεται κατόπιν ελέγχου τους με απόφαση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος που ορίζει τα επιτρεπόμενα είδη, τη συχνότητα παράδοσής τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

7. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μετά από γνώμη του ΚΕΣΦΑ καθορίζονται τα επιτρεπόμενα είδη που μπορούν να πωλούνται σε κρατούμενους από τα πρατήρια – καντίνες και τα κυλικεία των καταστημάτων κράτησης, το ποσοστό κέρδους που περιέχεται στο Ταμείο Κέρδους Σιγαρέττων και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κρατούμενων και την ενίσχυση των απόρων, καθώς και ο τρόπος διάθεσής του.

Άρθρο 26

Ενδυμασία και κλινοστρωμνή

1. Κάθε κρατούμενος φέρει την ατομική του ενδυμασία, η οποία είναι ευπρεπής και καθαρή και σε καμία περίπτωση, είτε ευρίσκεται εντός του καταστήματος κράτησης είτε μετακινείται εκτός αυτού λόγω μεταγωγής ή άδειας, δεν φανερώνει την ιδιότητά του. Εάν κατά την είσοδό του στο κατάστημα κράτησης, είτε ως νεοεισαγόμενος, είτε ως μεταγόμενος, δεν έχει μαζί του επαρκή και κατάλληλα για την εποχή και τις κλιματικές συνθήκες δικά του είδη ένδυσης και υπόδησης, διευκολύνεται για να τα παραλάβει το συντομότερο δυνατόν από πρόσωπα που ανήκουν στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον του, ακόμη και αν αυτά δεν περιλαμβάνονται στον κύκλο των προσώπων που δικαιούται να δέχεται σε επισκεπτήριο. Η ίδια διευκόλυνση παρέχεται και κατά την παραμονή του στο κατάστημα κράτησης, όταν μεταβάλλονται οι εποχές ή οι κλιματικές συνθήκες. Σε κάθε περίπτωση, ο κρατούμενος δικαιούται να προμηθευτεί αποκλειστικά για δική του χρήση με δικές του δαπάνες επιτρεπόμενα είδη ένδυσης και υπόδησης από συμβεβλημένο ή άλλο κατάστημα της επιλογής του.

2. Η διεύθυνση του καταστήματος χορηγεί, σε όσους κρατούμενους δεν διαθέτουν επαρκή ενδυμασία και υποδήματα, ανάλογα με την εποχή του έτους και τις κλιματικές συνθήκες. Τα είδη που χορηγούνται δεν επιτρέπεται να έχουν εξευτελιστικό ή ταπεινωτικό χαρακτήρα. Το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης μπορεί να επιτρέψει την παράδοση ειδών ένδυσης και υπόδησης και σε πρόσωπα που δεν ανήκουν στον κύκλο των επισκεπτών του κρατούμενου, κατόπιν ελέγχου των ειδών που γίνεται πάντοτε παρουσία των προσώπων αυτών, χωρίς διεξαγωγή επισκεπτηρίου.

3. Οι κρατούμενοι που εργάζονται σε αγροτικές ή βιοτεχνικές μονάδες ή εργαστήρια ή απασχολούνται σε άλλες εργασίες δικαιούνται να τους παρέχεται κατάλληλος ρουχισμός, που πρέπει να αντικαθίσταται τακτικά και σε κάθε περίπτωση όταν φθείρεται λόγω της εργασίας τους.

4. Οι κρατούμενοι που έχουν από την επαγγελματική ή άλλη ιδιότητά τους ιδιαίτερη στολή ή άλλη ειδική περιβολή δεν επιτρέπεται να τη φορούν στο κατάστημα, εκτός των κληρικών οι οποίοι δεν έχουν αποσχηματισθεί. Επίσης δεν επιτρέπεται στους κρατούμενους να φορούν ενδύματα και άλλα είδη στα οποία αποτυπώνονται μηνύματα ή σύμβολα προσβλητικά για άτομα και ομάδες λόγω φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, κοινωνικής προέλευσης, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου ή χαρακτηριστικών φύλου.

5. Οι κρατούμενοι επιτρέπεται να χρησιμοποιούν δικά τους κλινοσκεπάσματα και πετσέτες. Η διεύθυνση του καταστήματος χορηγεί τα εν λόγω είδη σε όσους δεν διαθέτουν, σε επαρκή ποσότητα ανάλογα με την εποχή του έτους και τις κλιματικές συνθήκες. Σε όλους τους κρατούμενους χορηγούνται στρώμα, μαξιλάρι και δύο μαξιλαροθήκες. Όλα αυτά, είτε χορηγούνται από το κατάστημα είτε ανήκουν στον κρατούμενο, αλλάζουν συχνά για να είναι πάντα καθαρά και αντικαθίστανται όταν φθείρονται. Για τον σκοπό αυτό ο διαχειριστής μεριμνά ώστε να υπάρχουν πάντα διαθέσιμες επαρκείς ποσότητες των ανωτέρω ειδών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Άρθρο 27

Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη

1. Οι κρατούμενοι δικαιούνται φροντίδας για τη σωματική και ψυχική υγεία τους. Η διεύθυνση εξασφαλίζει στους κρατούμενους ιατρική, οδοντιατρική και φαρμακευτική περίθαλψη επιπέδου ανάλογου με αυτό που παρέχεται στον λοιπό πληθυσμό. Στα καταστήματα κράτησης γυναικών είναι απαραίτητη η παρουσία γυναικολόγου. Η περίθαλψη των κρατούμενων περιλαμβάνει, τουλάχιστον, την πρόληψη, τη διάγνωση, τη θεραπεία κάθε ασθένειας, την αποτροπή επιδείνωσης ή την αποκατάσταση της υγείας του κρατούμενου και την ανακούφισή του από τον πόνο. Η δαπάνη καλύπτεται από το κράτος ή και από τον ασφαλιστικό φορέα του κρατούμενου.

2. Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για την πρόληψη των αυτοκτονιών των κρατούμενων, του AIDS ή άλλων μεταδοτικών ασθενειών, την προστασία της ψυχικής τους υγείας και την απεξάρτηση των εξαρτημένων από ουσίες. Στην τελευταία περίπτωση εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις των άρθρων 31 περ. β', 34 και 35 του Ν. 4139/2013 όπως ισχύει. Γενικότερα, στο πλαίσιο της μέριμνας για την περίθαλψη των κρατούμενων οργανώνονται προγράμματα τακτικής ενημέρωσης, συμβουλευτικής και παρέμβασης σε συνεργασία με δημόσιους και πιστοποιημένους μη κερδοσκοπικούς ιδιωτικούς φορείς, υπό την επιστημονική εποπτεία δημόσιου φορέα. Τα προγράμματα αυτά απευθύνονται σε κρατούμενους και υπαλλήλους και εγκρίνονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μετά από πρόταση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος.

3. Κάθε κρατούμενος εξετάζεται από τον ιατρό του καταστήματος κατά την εισαγωγή του, σύμφωνα με τα άρθρα 21 παράγραφος 3 και 22 παράγραφος 2 του παρόντος και εφεξής ανά εξάμηνο ή όποτε το ζητήσει καθώς και όταν συντρέχει λόγος που καθιστά ενδεχόμενη την αποφυλάκισή του, όπως όταν αναμένεται έκδοση βουλεύματος δικαστικού συμβουλίου ή απόφασης δικαστηρίου. Ο κρατούμενος μπορεί επίσης να ζητήσει να εξεταστεί από ιατρό της επιλογής του σε συνεννόηση με τον ιατρό του καταστήματος. Σε περίπτωση χρόνιων παθήσεων ο κρατούμενος δικαιούται να ζητήσει να τον παρακολουθεί ο θεράπων ιατρός του, με παρουσία του ιατρού του καταστήματος. Το ίδιο ισχύει στην περίπτωση των άρθρων 21 παράγραφος 3 και 31 παράγραφος 1 του παρόντος. Η δαπάνη για τον ιατρό επιλογής του κρατούμενου βαρύνει τον ίδιο.

4. Αν σε συγκεκριμένο κατάστημα δεν υπηρετεί μόνιμο υγειονομικό προσωπικό, οι ανάγκες καλύπτονται σε 24ωρη βάση από οργανικές μονάδες του ΕΣΥ και με επισκέψεις εξωτερικών ιατρών, νοσηλευτών και άλλων επαγγελματιών υγείας, που καλούνται από τον Διευθυντή του καταστήματος και αμείβονται κατ' επίσκεψη από αυτόν, ή από τον ιατρό υπηρεσίας υπαίθρου ή από τοπικό κέντρο υγείας. Το ύψος της αμοιβής των κατ' επίσκεψη αμειβόμενων ιατρών, νοσηλευτών και άλλων

επαγγελματιών υγείας καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Υγείας και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ύστερα από γνώμη του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου, της Ένωσης Νοσηλευτών Ελλάδος ή άλλου κατά περίπτωση αρμόδιου επαγγελματικού φορέα.

5. Σε περίπτωση κατά την οποία δεν εξευρίσκεται ιατρός, νοσηλευτής ή άλλος επαγγελματίας υγείας κατά τις προηγούμενες διατάξεις, ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός, ύστερα από πρόταση του Διευθυντή του καταστήματος, καλεί ιατρό κατάλληλης ειδικότητας, νοσηλευτή ή άλλο κατάλληλο επαγγελματία υγείας από πίνακα επισκεπτών κατά ειδικότητες να προσέλθει εντός 24 ωρών. Ο πίνακας αυτός περιλαμβάνει πρόσωπα που διαμένουν στην έδρα του καταστήματος και κατά προτίμηση αυτούς που υπηρετούν σε υπηρεσίες του δημόσιου τομέα. Οι διατάξεις των άρθρων 185 επόμενα του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας εφαρμόζονται ανάλογα.

6. Σε περίπτωση διαφωνίας του ιατρού του καταστήματος με τη διάγνωση ή τον τρόπο θεραπείας που προτείνει ο ιατρός επιλογής του κρατουμένου και κατόπιν αιτήματος του κρατουμένου ή του ιατρού της επιλογής του καλείται από τον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό ο τοπικά αρμόδιος ιατρός από τον πίνακα της προηγούμενης παραγράφου και ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 30 του παρόντος.

7. Σε περίπτωση σοβαρής ασθένειας κρατουμένου ενημερώνονται άμεσα οι οικείοι του ή τα κατά δήλωση πρόσωπα εμπιστοσύνης του από την κοινωνική υπηρεσία ή τον Διευθυντή του καταστήματος. Σε περίπτωση θανάτου κρατουμένου ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 78 του παρόντος.

Άρθρο 28

Ατομικό δελτίο υγείας και μητρώο ιατρικών εξετάσεων

1. Για κάθε κρατούμενο τηρείται υποχρεωτικά ατομικό δελτίο υγείας, στο οποίο καταχωρίζονται στοιχεία ιατρικού ενδιαφέροντος, όπως ο χρόνος διενέργειας κάθε ιατρικής εξέτασης, η σχετική διάγνωση, η θεραπευτική αγωγή που συστήθηκε, καθώς και το ονοματεπώνυμο, η ειδικότητα και η υπογραφή του ιατρού που εξέτασε τον κρατούμενο. Το δελτίο αυτό φυλάσσεται στο αρχείο του ιατρείου και συνοδεύει τον κρατούμενο σε κάθε μεταγωγή του.

2. Σε κάθε κατάσταση τηρείται μητρώο ιατρικών εξετάσεων κρατουμένων, στο οποίο αναγράφονται ο χρόνος εξέτασης, η αγωγή που συστήθηκε και τα χορηγούμενα φάρμακα.

3. Το απόρρητο των ιατρικών εξετάσεων εξασφαλίζεται σε κάθε περίπτωση. Γνώση του περιεχομένου του δελτίου και μητρώου που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου λαμβάνουν μόνον ο κρατούμενος ή ο νόμιμος εκπρόσωπός του, ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός και τα λοιπά αρμόδια όργανα του καταστήματος, κάθε φορά που για τη λήψη της συγκεκριμένης απόφασης εξετάζεται η υγεία του κρατουμένου. Δεν επιτρέπεται σε κρατουμένους να έχουν πρόσβαση στα ατομικά δελτία υγείας συγκρατούμενων τους και στα μητρώα ιατρικών εξετάσεων.

4. Η χρήση προσωπικών ή άλλων στοιχείων σχετικών με την υγεία κρατουμένου από οποιονδήποτε μη έχοντα δικαίωμα πρόσβασης σ' αυτά, συμπεριλαμβανομένων των μελών του προσωπικού του καταστήματος, απαγορεύεται και ελέγχεται πειθαρχικά ή και ποινικά. Το ίδιο ισχύει και για τη χρήση των στοιχείων αυτών από πρόσωπα που έχουν δικαίωμα πρόσβασης, για σκοπό διαφορετικό από αυτόν για τον οποίο έχουν καταχωρισθεί στα ανωτέρω δελτία και μητρώα. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η χρησιμοποίηση των στοιχείων αυτών ενώπιον δικαστικών αρχών όταν είναι αναγκαία για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος σε υποθέσεις που αφορούν την ιατρική ευθύνη και εν γένει την παροχή υπηρεσιών υγείας, μετά από ειδική άδεια της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα. Τέτοια άδεια δεν απαιτείται όταν

τούτο έχει προβλεφθεί στην άδεια που έχει εκδοθεί για τη σύσταση και λειτουργία των αρχείων που περιέχουν αυτά τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα.

Άρθρο 29

Ιατρικές πράξεις

1. Κατά την άσκηση της ιατρικής σε κρατούμενους εφαρμόζεται ο Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας (Ν. 3418/2005), μη παρισταμένων άλλων προσώπων.
2. Απαγορεύεται η διενέργεια οποιωνδήποτε ιατρικών ή άλλων συναφών πειραμάτων, που θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή, τη σωματική ή ψυχική υγεία ή προσβάλλουν την αξιοπρέπεια και την προσωπικότητα του κρατούμενου, ακόμη και αν ο ίδιος συναινεί στη διεξαγωγή τους.
3. Κάθε είδους ιατροχειρουργική επέμβαση ή θεραπευτική αγωγή σε κρατούμενο επιτρέπεται μόνο με συναίνεσή του. Όταν αρνείται, η άρνησή του πρέπει να διατυπώνεται εγγράφως ενώπιον ιατρού παρουσία ενός τουλάχιστον μάρτυρα και με πλήρη ενημέρωσή του από τον ιατρό για τις θεραπευτικές επιλογές, τα αποτελέσματά τους και τις πιθανές συνέπειες της άρνησης αυτής.
4. Αν ο κρατούμενος έχει περιέλθει σε κατάσταση απώλειας συνείδησης και δεν βρίσκεται σε κατάσταση να συναινέσει ή έχει αρνηθεί, κατά την προηγούμενη παράγραφο, τη συναίνεσή του σε ιατρική πράξη η οποία κρίνεται αναγκαία για την υγεία ή τη ζωή του σύμφωνα με το γενικό καθήκον της φροντίδας που έχει ο ιατρός, το Συμβούλιο του άρθρου 9 του παρόντος ή, σε περίπτωση αδυναμίας άμεσης σύγκλησής του, ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός μπορεί, κατ' εξαίρεση, να διατάξει τη λήψη των κατάλληλων μέτρων κατά περίπτωση και κατά την κρίση του ιατρού. Για τη διάταξη λήψης των μέτρων, καθώς και για τη φύση και την έκτασή τους που καθορίζονται από τον ιατρό, συνεκτιμώνται η προσωπικότητα του κρατούμενου, η κατάσταση της ψυχικής υγείας του, ο λόγος της προηγούμενης άρνησης ή της μη συναίνεσης, τα κίνητρα και η επιθυμία του κρατούμενου καθώς και οι θρησκευτικές ή ιδεολογικές πεποιθήσεις του. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται ο σεβασμός της αξιοπρέπειας του κρατούμενου.

Άρθρο 30

Εισαγωγή ασθενών κρατούμενων σε θεραπευτικά καταστήματα κράτησης ή δημόσια νοσηλευτικά ιδρύματα

1. Κρατούμενοι οι οποίοι ασθενούν κατά τη διάρκεια της κράτησής τους, καθώς και εκείνοι οι οποίοι παρουσιάζουν προβλήματα ψυχικής υγείας και, γενικότερα, υπάγονται στις περιπτώσεις της παραγράφου 6 του άρθρου 63 του παρόντος, εισάγονται στο αναρρωτήριο του καταστήματος. Η παραμονή τους στο αναρρωτήριο προϋποθέτει γνωμάτευση ιατρού ή ψυχιάτρου και δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα μήνα. Εφόσον το επιβάλλει η κατάστασή τους, εισάγονται σε ειδικό κατά περίπτωση θεραπευτικό κατάστημα κράτησης όπου υποβάλλονται σε αναγκαία μέτρα νοσηλείας ή θεραπευτικά προγράμματα.
2. Κρατούμενοι ασθενείς, των οποίων η νοσηλεία δεν είναι δυνατή στα αναρρωτήρια των αντίστοιχων καταστημάτων κράτησης παραπέμπονται, κατά περίπτωση, στο πλησιέστερο και πλέον κατάλληλο θεραπευτικό κατάστημα ή δημόσιο νοσοκομείο που υποδεικνύει ο θεράπων ιατρός του καταστήματος κράτησης. Εάν δεν είναι δυνατή η νοσηλεία στο θεραπευτικό κατάστημα ή στο νοσοκομείο αυτό, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του Διευθυντή του θεραπευτικού καταστήματος ή του Προέδρου του νοσοκομείου και μετά από βεβαίωση του Διευθυντή της οικείας κλινικής ή, σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, του εφημερεύοντος ιατρού, η νοσηλεία πραγματοποιείται στο πλησιέστερο προς την έδρα του καταστήματος και καταλληλότερο νοσοκομείο της οικείας υγειονομικής περιφέρειας ή σε άλλο νοσοκομείο ευρισκόμενο όσο το δυνατόν πλησιέστερα στην έδρα του καταστήματος.

3. Για τις κατά τα προηγούμενα μετακινήσεις εντός του ίδιου καταστήματος ή εντός του ίδιου συγκροτήματος καταστημάτων κράτησης αρκεί γνωμάτευση του ιατρού του καταστήματος. Στις λοιπές περιπτώσεις η απόφαση λαμβάνεται κατά τη διαδικασία του άρθρου 72 του παρόντος.

4. Κρατούμενοι οι οποίοι κατά τη διάρκεια της κράτησής τους διαπιστώνεται ότι έχουν εξάρτηση από ουσίες υπόκεινται στο καθεστώς που ορίζεται από ειδικές διατάξεις, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 27 παράγραφος 2 εδάφιο 2 και τηρουμένων των βασικών εγγυήσεων θεραπευτικής μεταχείρισης του παρόντος κώδικα. Οι κρατούμενοι αυτοί διευκολύνονται να συμμετέχουν σε θεραπευτικά προγράμματα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης εγκεκριμένου οργανισμού σύμφωνα με την ειδική νομοθεσία περί εξαρτησιογόνων ουσιών. Το προσωπικό των καταστημάτων κράτησης ελέγχει τους όρους ασφαλείας, χωρίς να παρίσταται στη θεραπευτική διαδικασία και τηρώντας τους γενικούς όρους εμπιστευτικότητας της θεραπευτικής σχέσης.

5. Κρατούμενοι οι οποίοι παρουσιάζουν συμπτώματα λοιμώδους νοσήματος περιορίζονται σε ειδικό χώρο του καταστήματος, με απόφαση του ιατρού του καταστήματος. Ο περιορισμός μπορεί να διαρκέσει μέχρι 24 ώρες. Εάν στο κατάστημα δεν υπηρετεί καθημερινά ιατρός, η απόφαση λαμβάνεται από τον Διευθυντή ύστερα από ενημέρωσή του από το νοσηλευτικό προσωπικό του καταστήματος και ο περιορισμός μπορεί να διαρκεί μέχρι 48 ώρες. Στη συνέχεια ακολουθείται η διαδικασία των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 31

Απεργία πείνας

1. Ο κρατούμενος που δηλώνει ότι κατέρχεται σε απεργία πείνας διατυπώνει την απόφασή του αυτή εγγράφως, ενώπιον ιατρού και παρουσία ενός τουλάχιστον μάρτυρα. Ο κρατούμενος έχει το δικαίωμα να καλέσει ιατρό του καταστήματος ή και ιατρό της επιλογής του για να διαπιστωθεί η κατάσταση της σωματικής, ψυχικής και πνευματικής του υγείας. Μετά τη δήλωση αυτή ο Διευθυντής σε συνεργασία με τον ιατρό του καταστήματος λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για την παρακολούθηση και την παροχή της αναγκαίας φροντίδας και, αν χρειαστεί, την προστασία του σε ειδικό χώρο του καταστήματος.

2. Αν κατά τη διάρκεια της απεργίας πείνας ο ιατρός του καταστήματος κρίνει ότι ο απεργός χρειάζεται ειδικότερη ιατρική παρακολούθηση, ζητεί με αιτιολογημένη γνωμάτευσή του την άμεση μεταγωγή του απεργού σε θεραπευτικό κατάστημα με τη διαδικασία του άρθρου 72 παρ. 2 του παρόντος.

3. Αν ο απεργός περιέλθει σε κατάσταση άμεσου κινδύνου ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας του εφαρμόζεται ανάλογα η διάταξη του άρθρου 29 παράγραφος 4 του παρόντος. Για τη λήψη των μέτρων καθώς και τη φύση και την έκταση αυτών συνεκτιμώνται η προσωπικότητα του κρατουμένου, τα κίνητρα και οι επιδιώξεις του καθώς και η σταθερότητα της απόφασής του. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται ο σεβασμός της αξιοπρέπειας του κρατουμένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Άρθρο 32

Οργάνωση

1. Όλοι οι κρατούμενοι έχουν δικαίωμα στην εντός ή, σε ειδικές περιπτώσεις, στην εκτός του καταστήματος εν γένει μόρφωση, άθληση, συμμετοχή σε πολιτιστικές δραστηριότητες και δημιουργική απασχόληση στο πλαίσιο που ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 3 του παρόντος. Η ενασχόληση των κρατουμένων με τις παραπάνω δραστηριότητες, η συμμετοχή και συνεργασία τους σε σχετικά

προγράμματα και ιδίως σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης συνεκτιμάται θετικά για την υπαγωγή τους σε θεσμούς μεταχείρισης που διευκολύνουν την προετοιμασία της επιστροφής τους στο κοινωνικό, επαγγελματικό και οικογενειακό τους περιβάλλον.

2. Το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης προτείνει με δική του πρωτοβουλία ή ύστερα από εισήγηση του ΚΕΣΦ ή του αρμόδιου καθ' ύλην φορέα για την οργάνωση μορφωτικών, αθλητικών, πολιτιστικών ή άλλων παιδαγωγικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων των κρατούμενων. Το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης υποβάλλει την πρότασή του στη Γενική Διεύθυνση Αντεγκληματικής και Σωφρονιστικής Πολιτικής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η οποία εγκρίνει ή απορρίπτει την πρόταση εντός τριών εργάσιμων ημερών από την υποβολή της. Αν ο χρόνος αυτός παρέλθει άπρακτος η πρόταση θεωρείται ότι έχει εγκριθεί. Για τον σχεδιασμό, την οργάνωση και την πραγματοποίηση εκδηλώσεων σε περισσότερα καταστήματα κράτησης από κρατούμενους διαφόρων καταστημάτων ή τμημάτων τους ή και με σύμπραξη άλλων φορέων αποφασίζει αποκλειστικά η Γενική Διεύθυνση Αντεγκληματικής και Σωφρονιστικής Πολιτικής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

3. Η επεξεργασία, ο συντονισμός και η πραγμάτωση ατομικών ή συλλογικών προγραμμάτων, κατά τις προηγούμενες παραγράφους, ανατίθενται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ύστερα από γνώμη του ΚΕΣΦ σε εξειδικευμένο προσωπικό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή σε πρόσωπα με ειδικές γνώσεις και εργασιακή εμπειρία σε επίσημο εκπαιδευτικό φορέα.

Άρθρο 33

Εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση

1. Οι δραστηριότητες εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης των κρατούμενων αποβλέπουν στην απόκτηση ή συμπλήρωση εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων, καθώς και στην επαγγελματική εξειδίκευσή τους και τη δια βίου εκπαίδευσή τους.

2. Για τον σκοπό αυτόν λειτουργούν μέσα στο κατάστημα, σε κατάλληλες εγκαταστάσεις, αυτοτελείς σχολικές μονάδες όλων των βαθμίδων τυπικής εκπαίδευσης, καθώς και Δημόσια Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΔΙΕΚ) και μεταγυμνασιακά ΔΙΕΚ. Αυτές οι μονάδες υπάγονται στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και η λειτουργία τους ρυθμίζεται από τις κείμενες διατάξεις περί δημοσίων σχολείων. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (ΥΠ.Π.Ε.Θ.), κατόπιν εισήγησης του Συμβούλου - Συντονιστή Εκπαίδευσης που υποβάλλεται μέσω του αρμόδιου Τμήματος Εκπαίδευσης και Κατάρτισης της ΓΓΔΒΜΝΓ και σύμφωνης γνώμης του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθορίζεται η έναρξη της λειτουργίας των σχολικών μονάδων και των ΔΙΕΚ και οι χώροι λειτουργίας τους. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται η ονομασία της αντίστοιχης σχολικής μονάδας. Το κατάστημα κράτησης οφείλει κατά προτεραιότητα να εξεύρει τους κατάλληλους χώρους. Το Συμβούλιο του άρθρου 10 του παρόντος οργανώνει, με τη συνεργασία αρμόδιων φορέων, προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, μαθητείας, πρακτικής άσκησης ή εξειδίκευσης.

3. Οι παρεχόμενοι τίτλοι σπουδών είναι ισότιμοι με τους αντίστοιχους των σχολικών δομών της ίδιας βαθμίδας εκπαίδευσης, χωρίς να προκύπτει από το κείμενό τους ότι αποκτήθηκαν σε κατάστημα κράτησης.

4. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει τη δυνατότητα να διατηρεί μητρώο φορέων, συλλόγων, ενώσεων, οργανώσεων και ιδρυμάτων που εισέρχονται στα Καταστήματα Κράτησης έχοντας ως αντικείμενο

την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη δημιουργία ομάδων πολιτισμού/τέχνης και αθλητισμού καθώς και την ψυχαγωγία των κρατούμενων.

5. Ειδικά μέτρα λαμβάνονται για την οργάνωση προγραμμάτων που απευθύνονται σε αλλοδαπούς, ιδίως για την εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, και άτομα με αναπηρίες, ώστε να εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη πρόσβασή τους στην εκπαίδευση.

6. Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι υποχρεωτική για τους νεαρούς κρατούμενους. Οι ενήλικες οι οποίοι δεν έχουν ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση ενθαρρύνονται να παρακολουθούν μαθήματα της βαθμίδας αυτής και προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ή επιμόρφωσης.

7. Όσοι έχουν ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση μπορούν να συνεχίσουν τις σπουδές στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε αντίστοιχα τμήματα που λειτουργούν στο κατάστημα ή, εφόσον δε λειτουργούν τέτοια τμήματα, με μεταγωγή σε άλλο κατάστημα ή με εκπαιδευτικές άδειες, σύμφωνα με το άρθρο 56 του παρόντος. Το ίδιο ισχύει και για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Κρατούμενος ο οποίος επιτυγχάνει στις Πανελλαδικές εξετάσεις δικαιούται να ζητήσει μεταγωγή σε κατάστημα κράτησης της κατηγορίας στην οποία αυτός ανήκει και το οποίο λειτουργεί στην Περιφερειακή Ενότητα όπου εδρεύει το ΑΕΙ ή ΑΤΕΙ στο οποίο έχει εισαχθεί. Αν δεν υπάρχει τέτοιο κατάστημα κράτησης σε αυτήν την περιφερειακή ενότητα ο κρατούμενος δικαιούται να ζητήσει μετεγγραφή σε αντίστοιχο τμήμα ΑΕΙ ή ΑΤΕΙ που εδρεύει σε περιφερειακή ενότητα όπου υπάρχει κατάλληλο κατάστημα κράτησης ή σε όμορη περιφερειακή ενότητα. Οι αριστούχοι διευκολύνονται με κάθε τρόπο να συνεχίσουν τις σπουδές τους με τη χορήγηση εκπαιδευτικών αδειών.

8. Κατά τον χρόνο της εκπαίδευσης οι εργασίες που ανατίθενται στον κρατούμενο είναι κατά το δυνατό συναφείς με το αντικείμενο της εκπαίδευσής του.

9. Η εκπαίδευση των κρατούμενων δεν αναστέλλεται σε περίπτωση μεταγωγής ή επιβολής πειθαρχικής ποινής, εκτός αν άλλως ορίζει με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση το κατά περίπτωση αρμόδιο όργανο. Αν επιβληθεί πειθαρχικός περιορισμός κατά τη διάρκεια των σπουδών συγκεκριμένου κρατούμενου, η έκταση του μέτρου μπορεί να γίνει τμηματικά και μόνο κατά τη διάρκεια των διακοπών ή αργιών.

10. Οι κρατούμενοι ενθαρρύνονται και διευκολύνονται για να παρακολουθούν προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και φοίτησης σε ανοικτά πανεπιστήμια της ημεδαπής ή της αλλοδαπής και προς τούτο τους παρέχονται οι απαραίτητες διευκολύνσεις. Όπου προβλέπονται σχετικές δαπάνες, οι κρατούμενοι μπορούν να απαλλάσσονται από αυτές κατόπιν ειδικής συμφωνίας του εκπαιδευτικού ιδρύματος με το Υπουργείο Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, διαφορετικά τις αναλαμβάνει ο κρατούμενος που εκπαιδεύεται ή φοιτά.

11. Οι κρατούμενοι ενθαρρύνονται και διευκολύνονται να συμμετέχουν στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ), τα οποία λειτουργούν σε κάθε κατάστημα κράτησης όπου υπάρχει ενδιαφέρον από επαρκή αριθμό κρατούμενων. Το καθεστώς λειτουργίας των ΣΔΕ ρυθμίζεται από τις οικείες διατάξεις. Με τον εσωτερικό κανονισμό του καταστήματος καθορίζονται οι διαδικασίες εφαρμογής των διατάξεων αυτών, καθώς και οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των εκπαιδευτών εκτός αυτών που αφορούν το εκπαιδευτικό έργο τους.

12. Οι κρατούμενοι να δύνανται να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους στο πλαίσιο της αντισταθμιστικής εκπαίδευσης, εφόσον δεν υπάρχει ή αντίστοιχη βαθμίδα εκπαίδευσης στο κατάστημα κράτησης που διαβιούν

13. Οι κρατούμενοι οι οποίοι συμμετέχουν σε δραστηριότητες και προγράμματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης οποιασδήποτε βαθμίδας έχουν την ιδιότητα του μαθητή ή σπουδαστή ή φοιτητή από την εγγραφή τους και μέχρι τη λήψη του τίτλου σπουδών που χορηγείται από τον οικείο φορέα.

14. Οι κρατούμενοι που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες διευκολύνονται στη διάγνωση των αναγκών τους κατά τη φοίτησή τους σε δομή εκπαίδευσης μέσα στη φυλακή ή/και στη συμμετοχή τους στις προαγωγικές ή στις εισαγωγικές εξετάσεις σε Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι., κατόπιν συνεργασίας του Καταστήματος Κράτησης με τους αρμόδιους φορείς.

15. . Επιτρέπεται για συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς και επιστημονικούς λόγους και στο πλαίσιο οργανωμένων δραστηριοτήτων των κρατουμένων η εγκατάσταση συστήματος πρόσβασης στο διαδίκτυο και χρήσης του από αυτούς υπό έλεγχο και επίβλεψη για λόγους ασφαλείας. Οι όροι και οι προϋποθέσεις χρήσης Η/Υ με περιορισμένη και ελεγχόμενη από ειδικευμένο τεχνικό προσωπικό πρόσβαση στο διαδίκτυο στο πλαίσιο οργανωμένων δραστηριοτήτων των κρατουμένων ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος, κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερόμενου και εγκρίσεως σύμφωνα με τους όρους της υπουργικής απόφασης, προσδιορίζει τις λεπτομέρειες άσκησης του εν λόγω δικαιώματος από συγκεκριμένο κρατούμενο, όπως τόπο, χρόνο και διαδικασία.

Άρθρο 34

Πρόσβαση στο προαύλιο ή σε άλλο ανοικτό χώρο, σωματική άσκηση και άθληση

1. Οι κρατούμενοι έχουν καθημερινά πρόσβαση σε προαύλιο χώρο ή σε ανοικτό χώρο προστατευόμενο από τις καιρικές μεταβολές για τη διατήρηση της φυσικής και ψυχικής υγείας τους, για να περπατούν ή να ασχολούνται με ατομικές ασκήσεις ή με διάφορα αθλήματα. Οι προαύλιοι χώροι είναι προσβάσιμοι στους κρατουμένους από έξι έως επτά ώρες ημερησίως, πρωινές και απογευματινές ώρες, και οι κοινόχρηστοι προστατευόμενοι χώροι είναι προσβάσιμοι από δέκα έως δώδεκα ώρες ημερησίως, ανάλογα με την εποχή του έτους. Στην περίπτωση της παραγράφου 2 του άρθρου 19 του παρόντος ο χρόνος παραμονής των κρατουμένων εκτός ατομικών και ομαδικών χώρων κράτησης σε κοινόχρηστους προστατευόμενους χώρους αυξάνεται από μία μέχρι δύο ώρες ημερησίως με ημερήσια διαταγή του Διευθυντή του καταστήματος. Ο χρόνος προαυλισμού, άσκησης και άθλησης για κρατουμένους στους οποίους έχει επιβληθεί η πειθαρχική ποινή του περιορισμού σε ειδικό κελί κράτησης περιορίζεται σε δύο ώρες ημερησίως.

2. Για την ατομική ή ομαδική σωματική άσκηση των κρατουμένων δημιουργούνται κατάλληλα διαμορφωμένοι και εξοπλισμένοι χώροι, εσωτερικοί (γυμναστήριο) ή εξωτερικοί (γήπεδα).

3. Τα προγράμματα άσκησης και άθλησης οργανώνονται και επιβλέπονται από επαγγελματίες γυμναστές. Ο ιατρός του καταστήματος ελέγχει την ικανότητα κάθε κρατουμένου να συμμετάσχει στα εν λόγω προγράμματα.

Άρθρο 35

Ενημέρωση

1. Κάθε κρατούμενος έχει δικαίωμα να ενημερώνεται με εφημερίδες, περιοδικά, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές. Το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος προσδιορίζει τις λεπτομέρειες άσκησης του εν λόγω δικαιώματος, όπως τόπο, χρόνο και διαδικασία. Αυτός ο προσδιορισμός δεν μπορεί να εξικνείται σε άσκηση λογοκρισίας με περιορισμό της ενημέρωσης του κρατουμένου. Χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή που προμηθεύει η Διεύθυνση του καταστήματος με δαπάνη του κρατουμένου, χωρίς πρόσβαση στο διαδίκτυο, είναι δυνατή, με απόφαση του Συμβουλίου του Καταστήματος. Περιορισμένη και ελεγχόμενη πρόσβαση στο διαδίκτυο για λόγους ενημέρωσης μπορεί να επιτραπεί στο πλαίσιο

συμμετοχής των κρατουμένων σε οργανωμένες δραστηριότητες εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης, ψυχαγωγίας και απεξάρτησης, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 12 του άρθρου 33 του παρόντος. Στην απόφαση αυτή ορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας ρύθμισης.

2. Το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης διοργανώνει διαλέξεις σε κρατουμένους από μέλη ΑΕΙ, ΑΤΕΙ, επιστημονικών, επαγγελματικών, πολιτιστικών και κοινωνικών φορέων.

3. Ενθαρρύνονται οι ομαδικές συζητήσεις των κρατουμένων με τη συμμετοχή ειδικών επιστημόνων των καταστημάτων κράτησης, οι οποίοι τις οργανώνουν και τις διευθύνουν.

4. Η αυτομόρφωση των κρατουμένων ενθαρρύνεται και διευκολύνεται.

5. Κάθε κατάστημα κράτησης παρέχει πρόσβαση σε βιβλιοθήκη, όπου είναι δυνατόν οργανωμένη σε συνεργασία με την τοπική δημοτική βιβλιοθήκη και επαρκώς εφοδιασμένη με διδακτικά και ψυχαγωγικά βιβλία και περιοδικά σε υλική ή ηλεκτρονική μορφή, οι δε κρατούμενοι ενθαρρύνονται να τη χρησιμοποιούν.

6. Στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του καταστήματος κράτησης καθορίζονται οι όροι λειτουργίας της βιβλιοθήκης και οι διαδικασίες της εκτός καταστήματος προμήθειας βιβλίων από κρατουμένους.

Άρθρο 36

Ψυχαγωγία – Ελεύθερος χρόνος

1. Οι κρατούμενοι έχουν δικαίωμα στην ψυχαγωγία και στη δημιουργική χρήση του ελεύθερου προσωπικού χρόνου.

2. Η ψυχαγωγία των κρατουμένων γίνεται σε κατάλληλα διαμορφωμένο υπαίθριο ή και εσωτερικό χώρο του καταστήματος.

3. Οι κρατούμενοι ενθαρρύνονται και διευκολύνονται να συμμετέχουν σε ατομικές ή ομαδικές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, σε ομάδες τέχνης και πολιτισμού, στην οργάνωση θεατρικής ή μουσικής ομάδας, έκθεσης ζωγραφικής και χειροτεχνημάτων ή και άλλων τεχνών και να παρακολουθούν κινηματογραφικές και άλλες προβολές ταινιών με αξιοποίηση των συγχρόνων μέσων τεχνολογίας.

4. Την οργάνωση και πραγματοποίηση των παραπάνω εκδηλώσεων αναλαμβάνει το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος, ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου φορέα με τη συνδρομή των τοπικών πολιτιστικών φορέων και σε συνεργασία με τους κρατουμένους που εκδηλώνουν σχετική πρωτοβουλία. Οι εκδηλώσεις αυτές αναβάλλονται μόνον εάν το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του τέταρτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος επικαλεστεί αιτιολογημένα ειδικούς λόγους αναφερόμενους στην τάξη και ασφάλεια του καταστήματος.

Άρθρο 37

Άσκηση θρησκευτικών καθηκόντων

1. Η θρησκευτική αγωγή είναι προαιρετική και περιλαμβάνει το δικαίωμα του κρατουμένου να ασκεί τα θρησκευτικά του καθήκοντα και να επικοινωνεί με αναγνωρισμένο εκπρόσωπο του θρησκεύματος ή του δόγματός του. Οι προϋποθέσεις και η διαδικασία άσκησης των παραπάνω δικαιωμάτων που αφορούν την επικρατούσα θρησκεία και όλες τις γνωστές θρησκείες οι κοινότητες των οποίων διαθέτουν άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ευκτήριων οίκων καθορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό του καταστήματος, προκειμένου να μην προσβάλλεται η δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη και να μην επιχειρείται προσηλυτισμός των κρατουμένων.

2. Για τη διευκόλυνση της άσκησης των θρησκευτικών του καθηκόντων ο κρατούμενος κατά την εισαγωγή του στο κατάστημα ή και αργότερα μπορεί, αν το επιθυμεί, να δηλώσει το θρήσκευμα ή το δόγμα στο οποίο ανήκει.
3. Σε κάθε κατάστημα υπάρχει ναός ή και άλλος κατάλληλος χώρος στον οποίο, όσοι από τους κρατούμενους επιθυμούν, παρακολουθούν ή συμμετέχουν σε εκδηλώσεις θρησκευτικής λατρείας ή επικοινωνούν με αναγνωρισμένο εκπρόσωπο του θρησκεύματος ή του δόγματός τους.
4. Τα άτομα που για οποιονδήποτε λόγο επιθυμούν και δεν μπορούν να παρακολουθήσουν εκδηλώσεις θρησκευτικής λατρείας εντός του καταστήματος διευκολύνονται να τις παρακολουθούν από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.
5. Κρατούμενοι οι οποίοι βρίσκονται σε ειδικούς χώρους κράτησης ή σε θεραπευτικά καταστήματα μπορούν να δέχονται επίσκεψη θρησκευτικού λειτουργού για εκπλήρωση θρησκευτικών καθηκόντων.
6. Ο θρησκευτικός λειτουργός ή ο εκπρόσωπος θρησκεύματος ή δόγματος καλείται από το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος για να εκφράσει τη γνώμη του σε θέματα που άπτονται του λειτουργήματός του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ Α: ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Άρθρο 38

Καθορισμός εργασίας και απασχόλησης

1. Η εργασία ή απασχόληση του κρατούμενου δεν έχει τιμωρητικό ή καταπιεστικό χαρακτήρα. Η διοίκηση υποχρεούται να οργανώνει προγράμματα και να παρέχει θέσεις εργασίας σύμφωνα με το άρθρο 39 παράγραφος 2 του παρόντος, με ιδιαίτερη μέριμνα για τις γυναίκες, τους ανηλίκους, τους νεαρούς ενήλικες, τα άτομα με αναπηρία και τους ηλικιωμένους.
2. Απαγορεύεται, έπειτα από γνωμάτευση του ιατρού του καταστήματος, η ανάθεση στον κρατούμενο και η ανάληψη από αυτόν εργασίας ή απασχόλησης που μπορεί να προκαλέσει βλάβη στην υγεία του ή να την επιδεινώσει.
3. Οι κρατούμενοι ενθαρρύνονται και διευκολύνονται να συμμετάσχουν στα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης, μαθητείας, πρακτικής άσκησης ή εξειδίκευσης που λειτουργούν στα καταστήματα κράτησης, τηρουμένων των όρων που ορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας τους.
4. Το Συμβούλιο εργασίας κρατούμενων, που συγκροτείται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 10 του παρόντος, συνεργάζεται με το Υπουργείο Παιδείας, τον ΟΑΕΔ και αρμόδιους επαγγελματικούς ή κοινωνικούς φορείς για την οργάνωση των προγραμμάτων που προβλέπονται στην προηγούμενη παράγραφο, για την εξεύρεση εργασίας και την ομαλή εκτέλεσή της.
5. Οι κρατούμενοι απασχολούνται σε κύριες ή βοηθητικές εργασίες και υπηρεσίες για την εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών του καταστήματος κράτησης και, ύστερα από άδεια του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού, άλλων εγκαταστάσεων του καταστήματος που ευρίσκονται στον περιβάλλοντα χώρο αυτού, όπως εργασίες καθαριότητας, μαγειρείου, πλυντηρίου, καθαρισμού ή μεταφοράς τροφίμων, κηπουρικές εργασίες κ.λπ. Η ανάθεση των εργασιών και υπηρεσιών αυτών και η παροχή τους γίνεται για τρίμηνη διάρκεια, με δυνατότητα ανανέωσής της κατά τα οριζόμενα στις παραγράφους 4 και 5 του επόμενου άρθρου.
6. Οι κρατούμενοι μπορούν να εργάζονται για δικό τους λογαριασμό ή με παραγγελία του Δημοσίου ή φορέα του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή φορέα τοπικής αυτοδιοίκησης ή ιδιώτη, έπειτα από συνεννόηση του εργοδότη με το Συμβούλιο εργασίας κρατούμενων, κατ' εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας και

εφόσον τηρούνται οι όροι ασφάλειας και εύρυθμης λειτουργίας του καταστήματος. Για την εργασία εκτός καταστήματος εφαρμόζεται το άρθρο 40 παρ. 2 του παρόντος.

Άρθρο 39

Οργάνωση εργασίας και απασχόλησης μέσα στο κατάστημα

1. Στα καταστήματα κράτησης κάθε κατηγορίας οργανώνονται συνεργεία, εργαστήρια και αγροτικές ή βιοτεχνικές μονάδες εργασίας, κατά το δυνατόν με αντικείμενα ανάλογα με εκείνα που υπάρχουν έξω από αυτά και προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

2. Η ανάθεση ή συνέχιση της εκτέλεσης των εργασιών ή υπηρεσιών γίνεται κατά προτίμηση σε κρατούμενους στους οποίους προσιδιάζουν οι εργασίες αυτές, από άποψη ηλικίας, ενδιαφερόντων, ικανοτήτων, προγενέστερης επαγγελματικής πείρας και εκπαίδευσης ή κατάρτισης.

3. Σε κάθε κατάστημα λειτουργεί Συμβούλιο εργασίας κρατουμένων, το οποίο συγκροτείται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 10 του παρόντος. Οι αποφάσεις του Συμβουλίου λαμβάνονται έπειτα από ακρόαση των ενδιαφερόμενων κρατουμένων. Η επιλογή, κατανομή και εποπτεία των κρατουμένων, το ωράριο, η ανάπαυση και οι λοιποί όροι εργασίας ή απασχόλησης για κάθε κρατούμενο, καθώς και η διακοπή της εργασίας ή της απασχόλησης σε περίπτωση μη τήρησης των όρων αυτών από τον κρατούμενο, αποφασίζονται από το συμβούλιο αυτό.

4. Για τις κύριες ή βοηθητικές εργασίες συντάσσεται πίνακας των κρατουμένων βάσει της ημερομηνίας εγγραφής τους στο μητρώο και το ηλεκτρονικό πληροφοριακό σύστημα του καταστήματος, ως νεοεισερχομένων ή ως μεταγομένων, με απόφαση της ΚΕΜ. Από αυτόν τον πίνακα επιλέγονται κάθε φορά με χρονολογική σειρά οι κρατούμενοι οι οποίοι επιθυμούν να εργαστούν. Μεταγόμενοι για δικονομικούς λόγους εγγράφονται στον πίνακα αυτόν εφόσον παραμένουν, για τους λόγους αυτούς, σε κατάσταση κράτησης διαφορετικό από εκείνο που έχει ορισθεί για την προσωρινή κράτηση ή την έκτιση της ποινής τους, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον τριών (3) μηνών χωρίς να έχουν ολοκληρωθεί οι δικαστικές διαδικασίες για τις οποίες μετήχθησαν και χωρίς να έχει προσδιοριστεί η άμεση επαναμεταγωγή τους. Παράλειψη ανάθεσης κύριας ή βοηθητικής εργασίας σε κρατούμενο βάσει χρονολογικής προτεραιότητας αιτιολογείται ειδικά. Κατ' εξαίρεση ανάθεση κύριας ή βοηθητικής εργασίας δικαιολογείται όταν ευδοκιμεί η προσφυγή κρατουμένου μετά από τρεις συνεχόμενες μεταγωγές του, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 7 του παρόντος και όταν επίκειται η υποβολή δικαιολογητικών για την υφ' όρον απόλυσή του. Εκ νέου ανάθεση κύριας ή βοηθητικής εργασίας σε κρατούμενο επιτρέπεται μόνο εάν δεν υπάρχει ικανός αριθμός κρατουμένων που προηγούνται χρονολογικά και επιθυμούν να εργασθούν.

5. Για τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται ειδικές γνώσεις, ικανότητες και εμπειρία, η ανάθεση γίνεται στους κρατούμενους που τις διαθέτουν, κατά χρονολογική σειρά υποβολής αίτησής τους και αφού ελεγχθεί η καταλληλότητά τους, επιτρέπεται δε η ανανέωση της ανάθεσης για ένα ακόμη τρίμηνο. Στις περιπτώσεις αυτές, ανανέωση για τρίτο τρίμηνο ή και περαιτέρω μπορεί να γίνει με απόφαση του Συμβουλίου εργασίας κρατουμένων μόνο εφόσον δεν υπάρχει κατάλληλος αντικαταστάτης. Η απόφαση αυτή γνωστοποιείται στο Σώμα Επιθεώρησης και Ελέγχου των Καταστημάτων Κράτησης και στην ΚΕΜ. Για κάθε ανανέωση απαιτείται πρόταση του υπεύθυνου της παραγωγικής μονάδας, του συνεργείου ή εργαστηρίου όπου προσφέρει τις υπηρεσίες του ο κρατούμενος, με την οποία βεβαιώνεται ότι δεν έχει βρεθεί κατάλληλος αντικαταστάτης, και δήλωση του κρατουμένου ότι επιθυμεί να συνεχίσει να εργάζεται.

6. Απαγορεύεται απασχόληση κρατουμένου σε θέση εργασίας ή υπηρεσία διαφορετική από αυτήν που του έχει ανατεθεί χωρίς προηγούμενη απόφαση του Συμβουλίου εργασίας κρατουμένων για την αλλαγή και δήλωση του κρατουμένου ότι δέχεται την αλλαγή αυτή. Απαγορεύεται επίσης υποβολή αίτησης από κρατούμενο για ανανέωση ή ανάθεση άλλης εργασίας ή υπηρεσίας, όσο ισχύει η απόφαση βάσει της οποίας προσφέρεται από αυτόν εργασία ή υπηρεσία.

Άρθρο 40

Οργάνωση εργασίας και απασχόλησης έξω από το κατάστημα

1. Η εργασία των κρατουμένων έξω από το κατάστημα κράτησης, σε βιομηχανικές, αγροτοβιομηχανικές, βιοτεχνικές ή αγροτικές μονάδες ή επιχειρήσεις που ανήκουν στο Δημόσιο ή στον ευρύτερο δημόσιο τομέα ή στον ιδιωτικό τομέα ή σε Επαγγελματικές Σχολές και Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης, οργανώνεται από τη διοίκηση αυτών των μονάδων ή επιχειρήσεων και υλοποιείται με την εποπτεία της διεύθυνσης του καταστήματος κράτησης.

2. Κρατούμενοι που επιθυμούν να προσφέρουν κοινωφελή εργασία ή να συνεχίσουν την επαγγελματική τους απασχόληση ή για τους οποίους έχει εξευρεθεί εργασία, κατά τα αναφερόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, απασχολούνται στην εργασία αυτή εφόσον τους χορηγηθεί άδεια ημιελεύθερης διαβίωσης, σύμφωνα με τα άρθρα 57 επόμενα του παρόντος.

3. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των συναρμόδιων Υπουργών μετά από πρόταση ή γνώμη της «ΕΠΑΝΟΔΟΥ» καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία ίδρυσης συνεταιρισμών στους οποίους εργάζονται κρατούμενοι.

Άρθρο 41

Αμοιβή εργασίας και απασχόλησης

1. Η εργασία των κρατουμένων που παρέχεται σε συνεργεία, εργαστήρια και αγροτικές ή βιοτεχνικές μονάδες μέσα στα καταστήματα ή σε άλλες εγκαταστάσεις δημόσιων φορέων ή υπηρεσιών που ευρίσκονται στον περιβάλλοντα χώρο αυτών, αμείβεται με χρηματικό ποσό το ύψος του οποίου καθορίζεται ανά ημέρα ή κατ' αποκοπή ή κατά μονάδα μέτρησης, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ανάλογα με το είδος της εργασίας και τον βαθμό εξειδίκευσης του εργαζομένου.

2. Η εργασία των κρατουμένων για δικό τους λογαριασμό ή έπειτα από παραγγελία του Δημοσίου ή φορέα του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή φορέα τοπικής αυτοδιοίκησης ή ιδιωτικών μονάδων ή επιχειρήσεων αμείβεται κατά τα συμφωνούμενα ή συμφεφωνημένα μεταξύ των μερών, τηρουμένης της εργατικής νομοθεσίας. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζονται οι προϋποθέσεις παροχής της εργασίας αυτής. Τον έλεγχο ως προς την τήρηση της εργατικής νομοθεσίας όσον αφορά την παροχή εργασίας με παραγγελία ιδιώτη ασκεί ο κατά τόπον αρμόδιος επιθεωρητής εργασίας.

3. Το ένα τρίτο της αμοιβής των κρατουμένων αποδίδεται στο Δημόσιο ως συμμετοχή τους στις δαπάνες διαβίωσης στο κατάστημα και κατατίθεται στον λογαριασμό «Κεφάλαια Εργασίας Κρατουμένων». Το αποδιδόμενο αυτό ποσό δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει το ημερομίσθιο ανειδίκευτου εργάτη ανά ημέρα και τα 300 ευρώ ανά έτος.

4. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μετά από πρόταση του Συμβουλίου εργασίας κρατουμένων και γνώμη του ΚΕΣΦ, καθορίζονται σε κάθε κατάστημα κράτησης ο αριθμός και το αντικείμενο των θέσεων εργασίας και των υπηρεσιών, η διάκρισή τους σε κύριες και βοηθητικές εργασίες ή υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται ειδικές γνώσεις, ικανότητες και εμπειρία, η κατανομή των θέσεων αυτών σε πτέρυγες, τμήματα ή

παραρτήματα του καταστήματος, καθώς και οι γενικοί λόγοι παράλειψης κρατουμένων που προηγούνται χρονολογικά από την ανάθεση κύριων ή βοηθητικών εργασιών.

Άρθρο 42

Ευθύνη κρατουμένων που εργάζονται

1. Εργαλεία ή άλλα κινητά αντικείμενα που χρησιμοποιούνται από τους κρατουμένους στη διάρκεια της εργασίας τους, καταμετρούνται και ασφαλιζονται στο χώρο εργασίας κάθε μέρα μετά το τέλος της εργασίας.
2. Οι κρατούμενοι που εργάζονται υπέχουν αστική, ποινική και πειθαρχική ευθύνη, κατά τις κείμενες διατάξεις, για τη με πρόθεση καταστροφή ή ουσιώδη βλάβη των εργαλείων, μηχανημάτων, συσκευών, πρώτων υλών ή άλλων αντικειμένων τα οποία χρησιμοποιούν για την εργασία τους.

Άρθρο 43

Ατομικός Λογαριασμός Κρατουμένων (χρημάτιο)

1. Ο ατομικός λογαριασμός (χρημάτιο) σχηματίζεται από τα χρήματα που έφερε μαζί του ο κρατούμενος κατά την εισαγωγή του στο κατάστημα, από εμβάσματα σε αυτόν συγγενών του ή τρίτων στη διάρκεια της κράτησής του και από το χρηματικό προϊόν της εργασίας του ή τις συναφείς με την εργασία του ασφαλιστικές παροχές σε χρήμα.
2. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ορίζεται το ύψος του χρηματικού ποσού που παραμένει στο λογιστήριο του καταστήματος, ως προσωπικός άτοκος τρεχούμενος λογαριασμός στη διάθεση του κρατουμένου για αντιμετώπιση τρεχουσών αναγκών του ιδίου ή της οικογένειάς του, καταβολή χρηματικής ποινής εκ μετατροπής, καθώς και αποζημίωση του θύματος της αξιόποινης πράξης. Χρηματικό ποσό πέραν του πιο πάνω ορίου κατατίθεται από την υπηρεσία σε έντοκο τραπεζικό λογαριασμό ταμειευτηρίου, εφόσον είναι δυνατόν να ανοιχθεί τέτοιος λογαριασμός, διαφορετικά παραμένει στον ατομικό λογαριασμό του κρατουμένου. Σε κάθε περίπτωση, το ποσόν αυτό δεν μπορεί να κατασχεθεί, εκχωρηθεί, συμψηφισθεί ή εισπραχθεί κατ' άλλον τρόπο, εκτός αν πρόκειται για αποζημίωση λόγω καταστροφής ή ουσιώδους βλάβης με πρόθεση της περιουσίας του καταστήματος κράτησης, μετά από απόφαση του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού. Το ποσό αυτό αποδίδεται στον κρατούμενο κατά την με οποιονδήποτε τρόπο απόλυσή του από το κατάστημα. Με απόφαση της διαχειριστικής επιτροπής του καταστήματος, ο κρατούμενος μπορεί να αναλαμβάνει μέρος του εν λόγω ποσού και πριν από την απόλυσή του, σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, χορήγησης κάθε είδους άδειας, καταβολής χρηματικής ποινής εκ μετατροπής ή προς αποζημίωση του θύματος της αξιόποινης πράξης.
3. Ο κρατούμενος απαγορεύεται να διαθέτει οποιοδήποτε ποσό υπέρ τρίτου κρατουμένου, εκτός αν ο τελευταίος είναι σύζυγος ή σύντροφός του ως μέρος συμφώνου συμβίωσης, ή συγγενής μέχρι δευτέρου βαθμού.

ΤΜΗΜΑ Β: ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΗΜΕΡΩΝ ΠΟΙΝΗΣ

Άρθρο 44

Προϋποθέσεις και διαδικασία

1. Κρατούμενοι που παρέχουν εργασία οποιασδήποτε μορφής ή απασχολούνται σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ή συμμετέχουν σε προγράμματα συμβουλευτικής υποστήριξης και θεραπευτικά προγράμματα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης εγκεκριμένου οργανισμού σύμφωνα με την ειδική νομοθεσία περί εξαρτησιογόνων ουσιών, ή παρακολουθούν επαρκώς ή ολοκληρώνουν προγράμματα σπουδών ή άλλα αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά

προγράμματα, τυγχάνουν ευεργετικού υπολογισμού ημερών ποινής με απόφαση του Συμβουλίου εργασίας κρατουμένων. Για τους μεταξύ αυτών υποδίκους, οι ημέρες που έχουν υπολογιστεί ευεργετικά λαμβάνονται υπόψη, μόνο στην περίπτωση καταδίκης τους, από την ημερομηνία έκδοσης της εκτελεστής καταδικαστικής απόφασης, για την υφ' όρον απόλυσή τους, τη λήξη της έκτισης της ποινής, τη μετατροπή της σε χρηματική ποινή ή κοινωφελή εργασία ή την αθροιστική έκτιση των ποινών.

2. Ο ευεργετικός υπολογισμός για τους συμμετέχοντες στα θεραπευτικά προγράμματα σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης γίνεται με βάση τις ημέρες συμμετοχής τους σε αυτά. Για τα προγράμματα συμβουλευτικής υποστήριξης, προϋπόθεση για να ισχύσει ο ευεργετικός υπολογισμός της ποινής αποτελεί η ολοκλήρωσή τους, όπως αυτή βεβαιώνεται από τον υπεύθυνο του προγράμματος. Για τα προγράμματα απεξάρτησης, αρκεί η βεβαίωση παρακολούθησης του υπευθύνου του θεραπευτικού προγράμματος που αφορά το σύνολο των ημερών συμμετοχής του κρατουμένου σε αυτό και δεν απαιτείται η ολοκλήρωσή του, που μπορεί να έπεται της απόλυσης. Για τα προγράμματα εκπαιδευτικού χαρακτήρα, υπολογίζονται ευεργετικά και οι ημέρες αργιών και διακοπών καθ' όλη τη διάρκεια του διδακτικού έτους, τηρουμένων των προβλεπομένων στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 7 του παρόντος άρθρου.

3. Εργαζόμενοι κρατούμενοι οι οποίοι λόγω ατυχήματος κατά τη διάρκεια της εργασίας τους και συνεπεία αυτής δεν μπορούν να συνεχίσουν να εργάζονται τυγχάνουν ευεργετικού υπολογισμού για το διάστημα κατά το οποίο η αδυναμία εργασίας οφείλεται στο ατύχημα αυτό. Ειδικά οι εργαζόμενες κρατούμενες που κυοφορούν και δεν μπορούν να συνεχίσουν να εργάζονται λόγω της κύησης, τυγχάνουν ευεργετικού υπολογισμού για δύο μήνες πριν από τον τοκετό.

4. Για τους ασθενείς και νοσηλεύόμενους κρατούμενους, τους κρατούμενους με αναπηρία, τους κρατούμενους γονείς που έχουν μαζί τους τα παιδιά τους και τους κρατούμενους οι οποίοι εισάγονται και παραμένουν για οποιονδήποτε λόγο σε χώρους αστυνομικών τμημάτων ή αστυνομικών διευθύνσεων, ο ευεργετικός υπολογισμός ρυθμίζεται από τις παραγράφους 7 και 8 του άρθρου 105 ΠΚ, όπως ισχύει.

5. Προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζει τις ειδικότερες ρυθμίσεις του ευεργετικού υπολογισμού ημερών ποινής για καταδίκους και υποδίκους. Όταν ο ίδιος κρατούμενος εργάζεται ή και συμμετέχει σε περισσότερες από μια δραστηριότητες με ευεργετικό υπολογισμό, το ανώτατο όριο δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 2 και ½ ημέρες εκτιτέας ποινής. Όταν ο διαθέσιμος χώρος ατομικής και ομαδικής κράτησης σε ένα κατάστημα κράτησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 19 του παρόντος, διαιρούμενος με τον αριθμό των κρατουμένων σε αυτό υπολείπεται των 4 τ.μ. τουλάχιστον επί τρεις μήνες συνεχώς, με όμοιο προεδρικό διάταγμα ευεργετικό χρόνο ποινής δικαιούνται όλοι οι κρατούμενοι για διάστημα μέχρι έξι μηνών, ανεξαρτήτως του εάν εργάζονται ή συμμετέχουν σε προγράμματα ή σπουδάζουν. Αν η κατάσταση αυτή διαρκεί περισσότερο από έξι μήνες συνεχώς, ο ευεργετικός υπολογισμός παρατείνεται με νέο προεδρικό διάταγμα. Στις περιπτώσεις αυτές, κάθε ημέρα κράτησης υπολογίζεται ως δύο ημέρες εκτιτέας ποινής και το ανώτατο όριο για τους κρατούμενους οι οποίοι λαμβάνουν για οποιονδήποτε άλλο λόγο ευεργετικό υπολογισμό δεν μπορεί να υπερβαίνει συνολικά τις τρεις ημέρες εκτιτέας ποινής.

6. Κάθε ημέρα εργασίας ή συμμετοχής σε προγράμματα ή σπουδές με ευεργετικό υπολογισμό υπολογίζεται ως 2 και ¼, 2 ή 1 και ¾ ημέρες εκτιτέας ποινής, ανάλογα με τον χρόνο της ημερήσιας απασχόλησης, τις συνθήκες υπό τις οποίες παρέχεται ή πραγματοποιείται, την ένταση εργασίας, τον βαθμό ευθύνης, τον

κύριο ή βοηθητικό ή άλλο χαρακτήρα της και τις ειδικές γνώσεις, τις δεξιότητες ή την προετοιμασία που απαιτούνται.

7. Η προσμέτρηση του ευεργετικού υπολογισμού γίνεται το πρώτο πενήντημερο κάθε μήνα και αφορά τις εργασίες που προσφέρθηκαν ή τις δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν τον αμέσως προηγούμενο μήνα. Στις περιπτώσεις συμμετοχής σε προγράμματα εκπαίδευσης ή επαγγελματικής κατάρτισης και φοίτησης σε σχολεία και εκπαιδευτικά ιδρύματα όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, καθώς και σε Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης, για την προσμέτρηση απαιτείται να βεβαιώνεται από τον Διευθυντή της εκπαιδευτικής μονάδας ή του εκπαιδευτικού φορέα ή τον υπεύθυνο του προγράμματος ότι ο κρατούμενος παρακολουθεί ανελλιπώς ή ότι οι απουσίες του είναι δικαιολογημένες ή οφείλονται σε ασθένεια που βεβαιώνεται από τον ιατρό του καταστήματος, και ότι η επίδοσή του κρίνεται ικανοποιητική.

ΤΜΗΜΑ Γ: ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Άρθρο 45

Υποχρέωση ασφάλισης κατά κινδύνου ατυχήματος

Κρατούμενοι που εργάζονται σε θέσεις εργασίας, όπως αυτές κάθε φορά ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ή παρακολουθούν προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης μέσα ή έξω από το κατάστημα κράτησης υπάγονται στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ ή του ασφαλιστικού τους φορέα κατά του κινδύνου του ατυχήματος, σύμφωνα με την περί ασφάλισης ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 46

Παροχές σε είδος

Οι παροχές υγειονομικού και φαρμακευτικού χαρακτήρα σε είδος χορηγούνται από το κατάστημα κράτησης, εφόσον δεν προβλέπεται η χορήγηση αντίστοιχων παροχών από τον οικείο ασφαλιστικό φορέα.

Άρθρο 47

Παροχές σε χρήμα

Η βασική ασφάλιση κάθε εργαζόμενου κρατούμενου καλύπτεται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις της ασφαλιστικής νομοθεσίας. Οι παροχές σε χρήμα κατατίθενται στον ατομικό λογαριασμό του κρατουμένου και διατίθενται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 43 του παρόντος.

Άρθρο 48

Υπόχρεοι για την καταβολή εισφορών

1. Σε περίπτωση που ο κρατούμενος εργάζεται σε ιδιωτικές μονάδες ή επιχειρήσεις εκτός καταστήματος κράτησης, οι ασφαλιστικές εισφορές βαρύνουν τον εργαζόμενο κρατούμενο και τον εργοδότη.

2. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Υγείας και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, έπειτα από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΦΚΑ, καθορίζεται το ύψος της εισφοράς των ανωτέρω κρατουμένων που εργάζονται και αυξομειώνεται το ύψος της εργοδοτικής εισφοράς, είτε γενικά είτε κατά κατηγορία επιχειρήσεων ή εργαζομένων. Με όμοιες υπουργικές αποφάσεις μπορεί ειδικότερα να ρυθμίζεται κάθε ζήτημα σχετικό με τον υπολογισμό, τον χρόνο και τον τρόπο καταβολής των υπέρ του ΕΦΚΑ ασφαλιστικών εισφορών. Μέχρι την έκδοση τέτοιων αποφάσεων ισχύουν τα οριζόμενα στην ασφαλιστική νομοθεσία.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται ειδικές ρυθμίσεις που αφορούν τις ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές εκκρεμότητες των κρατουμένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Άρθρο 49

Σκοπός και μέσα πραγμάτωσης της επικοινωνίας

1. Η τακτική και απρόσκοπτη επικοινωνία του κρατουμένου με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον αποσκοπεί στην ομαλή διαβίωσή του στο κατάστημα, την προετοιμασία για την απόλυσή του και την ταχύτερη προσαρμογή στην κοινωνική ζωή μετά την απόλυσή του.

2. Η εν λόγω επικοινωνία πραγματοποιείται ιδίως με: α) την υποδοχή επισκεπτών, β) την ανταλλαγή επιστολών και τηλεγραφημάτων, γ) την τηλεφωνική επικοινωνία και την τηλεδιάσκεψη, δ) τις άδειες εξόδου από το κατάστημα και ε) τις εναλλακτικές μορφές έκτισης των ποινών κατά της ελευθερίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ένατο κεφάλαιο του παρόντος.

Άρθρο 50

Επισκέψεις

1. Κάθε κρατούμενος δικαιούται να δέχεται τουλάχιστον δύο φορές την εβδομάδα επισκέψεις συζύγου ή μέρους συμφώνου συμβίωσης και συγγενών ανεξαρτήτως βαθμού συγγένειας, διάρκειας το λιγότερο μιας ώρας, εφόσον ο αριθμός των εγγεγραμμένων επισκεπτών το επιτρέπει, διαφορετικά η ελάχιστη διάρκεια των επισκέψεων μπορεί να περιορίζεται στη μισή ώρα, με απόφαση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του τέταρτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος. Δικαιούται επίσης να δέχεται οποιαδήποτε ημέρα εκτός Κυριακών και αργιών επισκέψεις του συνηγόρου του, συμβολαιογράφου, πραγματογνώμονα ή τεχνικού συμβούλου και επιμελητή ανηλίκων και κοινωνικής αρωγής, χωρίς χρονικό περιορισμό, με την επιφύλαξη της παραγράφου 11 του παρόντος άρθρου.

2. Το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης, με δική του πρωτοβουλία ή μετά από γραπτή πρόταση της κοινωνικής υπηρεσίας ή μετά από αίτημα κρατουμένου, μπορεί να επιτρέπει την επίσκεψη και άλλων προσώπων από το φιλικό περιβάλλον του κρατουμένου τα οποία επιθυμούν να συμβάλουν στην επίτευξη του σκοπού της παραγράφου 1 του άρθρου 49, ιδίως εάν ο κρατούμενος στερείται υποστηρικτικού οικογενειακού και συγγενικού περιβάλλοντος. Για την κρίση του αρμόδιου οργάνου λαμβάνεται υπόψη αν τα άτομα αυτά εμπλέκονται στις ποινικές υποθέσεις του κρατουμένου με τρόπο ώστε να εκτιμάται ότι θα ασκήσουν δυσμενή επίδραση σε αυτόν και αν επισκέπτονται ή ζητούν να επισκέπτονται και άλλους κρατουμένους. Άδειες επίσκεψης που έχουν χορηγηθεί κατά τα ανωτέρω, ισχύουν και σε περίπτωση μεταγωγής του κρατουμένου σε άλλο κατάστημα κράτησης για λόγους δικονομικούς ή συναφείς, εκτός εάν υπάρχουν στοιχεία που δικαιολογούν την απαγόρευση των επισκέψεων από το αντίστοιχο όργανο του καταστήματος κράτησης στο οποίο έγινε η μεταγωγή. Εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων, μέλη επιστημονικών εταιριών και ενώσεων, πολιτιστικών, θρησκευτικών ή άλλων συλλόγων με εγκεκριμένο καταστατικό διευκολύνονται να επισκέπτονται κρατουμένους με άδεια του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος. Στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου, το αρμόδιο συμβούλιο ενημερώνει

σχετικά τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η κοινωνική υπηρεσία του καταστήματος μεριμνά για τη διατήρηση των δεσμών του κρατουμένου με την οικογένειά του και για τη δημιουργία θετικών διαπροσωπικών σχέσεων με τρίτα πρόσωπα. Η άρνηση του κρατουμένου να δεχθεί τους παραπάνω επισκέπτες δεν αποτελεί στοιχείο δυσμενούς κρίσης για αυτόν.

3. Οι επισκέψεις πραγματοποιούνται σε ειδικούς χώρους του καταστήματος που έχουν κατασκευαστεί για τον σκοπό αυτό ή ορίζονται κατά περίπτωση από το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης, χωρίς ακουστικό έλεγχο. Οι επισκέψεις διακρίνονται σε:

α) κλειστές, με οπτικό έλεγχο και χωρίς σωματική επαφή μεταξύ κρατουμένου και επισκέπτη,

β) ειδικές, με οπτικό έλεγχο και με σωματική επαφή μεταξύ κρατουμένου και επισκέπτη στην αρχή και στο τέλος τους,

γ) ανοικτές, με οπτικό έλεγχο και με σωματική επαφή μεταξύ κρατουμένου και επισκέπτη καθ' όλη τη διάρκειά τους και

δ) ελεύθερες, χωρίς οπτικό έλεγχο και με σωματική επαφή μεταξύ κρατουμένου και επισκέπτη καθ' όλη τη διάρκειά τους.

4. Οι επισκέψεις στις οποίες συμμετέχουν συγγενείς πέραν του πρώτου βαθμού και πρόσωπα από το φιλικό περιβάλλον του κρατουμένου για τις οποίες απαιτείται άδεια του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος είναι κλειστές. Οι επισκέψεις εκπροσώπων φορέων, συλλόγων κ.λπ. για τις οποίες προβλέπεται ενημέρωση του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων διεξάγονται με τους όρους που τίθενται στην εγκριτική απόφαση.

5. Οι επισκέψεις στις οποίες συμμετέχουν αποκλειστικά γονείς και τέκνα, σύζυγοι ή μέρη συμφώνου συμβίωσης είναι ειδικές. Όταν τα τέκνα είναι ανήλικα, οι επισκέψεις αυτές είναι ανοικτές και πραγματοποιούνται σε ιδιαίτερο, κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο του καταστήματος. Τα ανήλικα τέκνα συνοδεύονται πάντα από ενήλικο πρόσωπο. Όταν και οι δύο σύζυγοι ή τα δύο μέρη συμφώνου συμβίωσης ή και συγγενείς μέχρι δευτέρου βαθμού είναι κρατούμενοι στο ίδιο συγκρότημα καταστημάτων κράτησης, επιτρέπεται επισκεπτήριο μεταξύ τους με άδεια του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού, στην οποία ορίζονται και οι όροι διεξαγωγής του επισκεπτηρίου, ιδίως ο χώρος, οι συνθήκες, η συχνότητα και η διάρκεια μετά από γνώμη του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος.

6. Οι επισκέψεις σε νοσηλευόμενους κρατουμένους και σε κρατουμένους με αναπηρία κινητική, ακουστική ή οπτική, σε ανήλικους κρατουμένους και σε κρατουμένους οι οποίοι λαμβάνουν άδειες ή έχουν υπαχθεί σε καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης ή εκτίουν τμηματικά την ποινή τους είναι ανοικτές.

7. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 5 και 6, το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του τέταρτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος μπορεί να αποφασίσει διαφορετικά, όταν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις ότι κατά την επίσκεψη θα επιχειρηθεί η εισαγωγή απαγορευμένων ειδών και αντικειμένων ή ότι θα τελεσθούν άλλα πειθαρχικά παραπτώματα ή και αξιόποινες πράξεις. Η τέλεση ή η απόπειρα τέλεσης τέτοιων παραπτωμάτων ή πράξεων στο παρελθόν από την πλευρά των κρατουμένων ή των επισκεπτών τους αποτελεί σοβαρό λόγο για να μην επιτραπεί η διεξαγωγή ανοικτών ή ειδικών επισκέψεων.

8. Κατάδικοι κρατούμενοι οι οποίοι δεν λαμβάνουν τακτικές άδειες δέχονται ανά δίμηνο ελεύθερες επισκέψεις συζύγου ή μέρους συμφώνου συμβίωσης, διάρκειας τουλάχιστον δύο ωρών, σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο του καταστήματος που διασφαλίζει τον ιδιωτικό χαρακτήρα της συνάντησης. Ο έλεγχος των κρατουμένων κατά την είσοδό τους στον χώρο αυτό και κατά την έξοδό τους από αυτόν και των επισκεπτών πριν εισέλθουν στον χώρο αυτό για λόγους ασφαλείας,

καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια, ρυθμίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό του καταστήματος. Το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του τέταρτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος μπορεί να αποφασίσει διαφορετικά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο.

9. Για τις ειδικές, τις ανοικτές και τις ελεύθερες επισκέψεις μπορεί να ορίζονται διαφορετικές ημέρες ή και ώρες διεξαγωγής από τις κλειστές επισκέψεις, με απόφαση του Διευθυντή του καταστήματος κράτησης ύστερα από εισήγηση του αρχιφύλακα.

10. Η επικοινωνία συνηγόρου, συμβολαιογράφου, πραγματογνώμονα ή τεχνικού συμβούλου και επιμελητή ανηλίκων και κοινωνικής αρωγής, με τους κρατούμενους γίνεται με όρους διεξαγωγής ειδικών επισκέψεων.

11. Ο μέγιστος αριθμός των επισκέψεων και των επισκεπτών, οι ημέρες και οι ώρες διεξαγωγής των επισκεπτηρίων, η διάρκεια και ο τρόπος επικοινωνίας, ο έλεγχος των κρατούμενων και των επισκεπτών για λόγους ασφαλείας, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια ρυθμίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό του καταστήματος.

12. Σε περίπτωση απαγόρευσης, περιορισμού ή μη πραγματοποίησης των επισκέψεων, κάθε κρατούμενος μπορεί να προσφύγει στον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό.

13. Σε αλλοδαπούς κρατούμενους παρέχονται όλες οι δυνατές διευκολύνσεις για να επικοινωνούν με τους διπλωματικούς ή προξενικούς εκπροσώπους του κράτους του οποίου φέρουν την υπηκοότητα, ή με άλλα πρόσωπα τα οποία, κατά την κρίση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος, συμβάλλουν στην εξομάλυνση των ειδικών προβλημάτων που δημιουργούνται από την κράτησή τους. Οι κρατούμενοι που προέρχονται από κράτη τα οποία δεν έχουν διπλωματικούς ή προξενικούς εκπροσώπους στη χώρα, καθώς και οι πρόσφυγες και οι απάτριδες, μπορούν να απευθύνονται στο διπλωματικό εκπρόσωπο του κράτους το οποίο έχει αναλάβει τα συμφέροντά τους ή σε οποιαδήποτε άλλη εθνική αρχή ή σε διεθνή οργάνωση της οποίας η αποστολή είναι να υπερασπίζεται τα συμφέροντα αυτά. Η επικοινωνία των κρατούμενων με τους διπλωματικούς ή προξενικούς εκπροσώπους και τα άλλα πρόσωπα που προβλέπονται στην παρούσα παράγραφο γίνεται με τους όρους που ισχύουν για την επικοινωνία με τους δικηγόρους.

Άρθρο 51

Τηλεφωνική επικοινωνία, επικοινωνία με τηλεδιάσκεψη, τηλεγραφήματα και επιστολές

1. Κάθε κρατούμενος επικοινωνεί με τηλέφωνο που βρίσκεται σε κοινόχρηστο, οπτικά ελεγχόμενο χώρο του καταστήματος. Οι κρατούμενοι δηλώνουν τους αριθμούς τηλεφώνου των προσώπων με τα οποία επιθυμούν να επικοινωνούν, ώστε αυτοί να καταχωριστούν σε ηλεκτρονικό τηλεφωνικό κέντρο, και λαμβάνουν προσωπικό κωδικό πρόσβασης τον οποίο χρησιμοποιούν για την τηλεφωνική επικοινωνία τους. Η χρήση και κατοχή κινητών τηλεφώνων και κάθε συναλλαγή με αυτά αποτελούν πειθαρχικά παραπτώματα. Με απόφαση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος, καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι επικοινωνίας με επαρκή σε αριθμό κοινόχρηστα τηλέφωνα, η πρόσβαση των κρατούμενων σε αυτά καθώς και οι περιπτώσεις επικοινωνίας με άτομα τα οποία δεν επιτρέπεται να επισκέπτονται τον κρατούμενο.

2. Κάθε κρατούμενος δικαιούται να επικοινωνεί τηλεφωνικά με τον δικηγόρο του χωρίς αριθμητικό περιορισμό.

3. Δεν τίθεται περιορισμός στην αποστολή επιστολών ή τηλεγραφημάτων που πραγματώνουν τους σκοπούς του άρθρου 49 παράγραφος 1 του παρόντος κώδικα.

4. Το περιεχόμενο των επιστολών και της τηλεφωνικής και κάθε άλλης μορφής τηλεπικοινωνιακής ανταπόκρισης ή επικοινωνίας κατά το άρθρο 19 του Συντάγματος δεν ελέγχεται. Σε περίπτωση που το επιβάλλουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή προς διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων, το περιεχόμενο αυτό μπορεί να ελεγχθεί υπό τις εγγυήσεις που ορίζει ο νόμος 2225/1994 για την προστασία της ελευθερίας της ανταπόκρισης και επικοινωνίας.

5. Οι κρατούμενοι επικοινωνούν με δική τους δαπάνη, αν όμως δεν έχουν τη δυνατότητα αυτή, η σχετική δαπάνη μπορεί να καλύπτεται με μέριμνα της κοινωνικής υπηρεσίας και της διαχειριστικής επιτροπής του καταστήματος, από τους λογαριασμούς που χρησιμοποιούνται για την ενίσχυση των άπορων κρατουμένων ή με διάθεση δωρεάν τηλεπικοινωνιακών καρτών προπληρωμένου χρόνου ομιλίας.

6. Σε χώρο του καταστήματος προσιτό στους κρατούμενους τοποθετείται ταχυδρομικό κιβώτιο των Ελληνικών Ταχυδρομείων. Η διεύθυνση του καταστήματος φροντίζει αμέσως για την έγκαιρη αποστολή και παραλαβή τηλεγραφημάτων ή συστημένων επιστολών από και προς κρατούμενους.

7. Σε περίπτωση μη τήρησης των διατάξεων που ρυθμίζουν την επικοινωνία των κρατουμένων κατά τις προηγούμενες διατάξεις, κάθε κρατούμενος μπορεί να προσφύγει στον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό.

8. Οι κρατούμενοι μπορούν να επικοινωνούν με τηλεδιάσκεψη με τα πρόσωπα που δικαιούνται ή επιτρέπεται να δέχονται σε επισκεπτήριο, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 και το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 50 του παρόντος, , βάσει προγράμματος που καθορίζεται με ημερήσια διαταγή του Διευθυντή ύστερα από πρόταση του αρχιφύλακα. Η άδεια για επικοινωνία με ηλεκτρονική οπτικοακουστική σύνδεση χορηγείται, κατόπιν αιτήσεων του κρατουμένου και των προσώπων με τα οποία ζητείται η επικοινωνία, από το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης, το οποίο καθορίζει τον χώρο και τον χρόνο στον οποίο θα πραγματοποιηθεί η σύνδεση, τη διάρκειά της, τα μέτρα ταυτοποίησης των προσώπων με τα οποία επικοινωνεί ο κρατούμενος, τον οπτικό έλεγχο από υπάλληλο του καταστήματος και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Για τη χορήγηση της άδειας εξετάζεται αν:

α. προβάλλονται λόγοι που δικαιολογούν τη χορήγηση έκτακτης άδειας, αλλά το σχετικό αίτημα απορρίφθηκε λόγω πρακτικών προβλημάτων, ή αν

β. ο κρατούμενος δεν δέχεται καθόλου ή δέχεται σπάνια επισκέψεις λόγω μεγάλης απόστασης του καταστήματος κράτησης από τον τόπο διαμονής των οικείων του ή λόγω οικονομικής δυσχέρειας των τελευταίων να ταξιδέψουν μέχρι το κατάστημα κράτησης, ή αν

γ. υπάρχουν υπερασπιστικοί, δικαιοπρακτικοί ή άλλοι λόγοι που καθιστούν αναγκαία την επικοινωνία του κρατουμένου με τον δικηγόρο του, αλλά αυτός δεν δύναται να τον επισκεφθεί λόγω άλλων ανειλημμένων επαγγελματικών υποχρεώσεων του.

9. Η επικοινωνία με τηλεδιάσκεψη μπορεί να περιοριστεί και το περιεχόμενό της να ελεγχθεί κατά τα οριζόμενα στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου.

10. Οι όροι και η διαδικασία για την εφαρμογή των ρυθμίσεων για επικοινωνία των κρατουμένων με τηλεδιάσκεψη καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μετά από γνώμη του ΚΕΣΦ

Άρθρο 52

Άδειες των κρατουμένων

1. Στους κρατούμενους χορηγούνται τακτικές, έκτακτες και εκπαιδευτικές άδειες απουσίας από τα καταστήματα κράτησης, σύμφωνα με τις επόμενες διατάξεις.
2. Ο χρόνος των αδειών θεωρείται χρόνος έκτισης της ποινής.
3. Από την εφαρμογή των ρυθμίσεων που ακολουθούν εξαιρούνται κρατούμενοι στους οποίους έχουν επιβληθεί μέτρα ασφαλείας κατά το άρθρο 69 του Ποινικού Κώδικα.
4. Μόνη η ιδιότητα του αλλοδαπού, του αστέγου ή του στερουμένου οικογενείας δεν αποκλείει τη χορήγηση αδειας. Ειδικοί περιοριστικοί όροι μπορεί να τεθούν στις παραπάνω κατηγορίες από το αρμόδιο όργανο για την επίβλεψή τους από τις Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής. Όταν αυτό δεν είναι δυνατόν, η παρακολούθηση του καταδίκου μπορεί να γίνεται με καταγραφή της γεωγραφικής θέσης του, μέσω συστήματος ηλεκτρονικής επιτήρησης από την αρμόδια αρχή με τήρηση σχετικού αρχείου. Για την εφαρμογή του όρου αυτού απαιτείται η συναίνεση του καταδίκου.
5. Η χορήγηση άδειας γίνεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου οργάνου εντός τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της σχετικής αίτησης. Ως ειδικά αιτιολογημένη απόφαση νοείται αυτή που αναφέρει και στοιχειοθετεί κάθε προϋπόθεση του νόμου ξεχωριστά. Νέα αίτηση για χορήγηση τακτικής ή εκπαιδευτικής άδειας δεν επιτρέπεται πριν παρέλθει η προθεσμία αυτή ή πριν παρέλθουν σαράντα πέντε (45) ημέρες από την ημερομηνία έγκρισης ή απόρριψης της προηγούμενης αίτησης.
6. Σε περίπτωση δεύτερης συνεχόμενης απόρριψης της αίτησης για χορήγηση αδειας, ο κρατούμενος δικαιούται να προσφύγει στο Δικαστήριο Έκτισης Ποινών, μέσα σε δέκα ημέρες από την κοινοποίηση της απορριπτικής απόφασης σε αυτόν.
7. Η άδεια μπορεί να ανακληθεί όταν ο κρατούμενος παραβιάσει τους όρους υπό τους οποίους χορηγήθηκε αυτή ή διωχθεί για αξιόποινη πράξη τουλάχιστον σε βαθμό πλημμελήματος. Η παράγραφος 5 του άρθρου 110 καθώς και η παράγραφος 2 του άρθρου 107 του Ποινικού Κώδικα εφαρμόζονται αναλόγως.
8. Κρατούμενος που δεν επιστρέφει στο κατάστημα κράτησης μετά τη λήξη ή ανάκληση χορηγηθείσης αδειας, χωρίς να έχει προβεί σε έγκαιρη και ακριβή ενημέρωση και παραδεκτή δικαιολόγηση προς την υπηρεσία του καταστήματος, παραπέμπεται στο Συμβούλιο αδειών και πειθαρχικού ελέγχου και δεν επιτρέπεται να λάβει νέα τακτική ή εκπαιδευτική άδεια:
 - α. για οικειοθελή επιστροφή πριν παρέλθει ολόκληρη η επομένη ημέρα, πριν από την πάροδο τεσσάρων έως έξι μηνών από την επιστροφή του,
 - β. για οικειοθελή επιστροφή μετά το πέρας ολόκληρης της επόμενης ημέρας, πριν από την πάροδο έξι έως δώδεκα μηνών από την επιστροφή του,
 - γ. σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, πριν από την πάροδο ενός έως δύο ετών από τη σύλληψή του.

Άρθρο 53

Τακτικές άδειες - Προϋποθέσεις

1. Οι τακτικές άδειες χορηγούνται εφόσον:

(1) Ο κατάδικος έχει εκτίσει το ένα πέμπτο της ποινής του χωρίς ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής λόγω εργασίας, εκπαίδευσης ή άλλης δραστηριότητας ή κατάστασης, και η κράτηση έχει διαρκέσει τουλάχιστον τρεις μήνες. Σε περίπτωση έκτισης ποινής ισόβιας κάθειρξης, η κράτηση πρέπει να έχει διαρκέσει τουλάχιστον οκτώ έτη. Αν στον κατάδικο έχουν επιβληθεί περισσότερες ποινές κατά της ελευθερίας και δεν έχει γίνει προσμέτρησή τους σε μια συνολική ποινή, κατά το άρθρο 94 του Ποινικού Κώδικα, για τον υπολογισμό της ποινής που έχει εκτιθεί κατά την έννοια της παρούσας διάταξης λαμβάνεται υπόψη το άθροισμα των επί μέρους ποινών. Σε περίπτωση περιορισμού σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων, απαιτείται ο ανήλικος ή νεαρός ενήλικας κατάδικος να έχει εκτίσει το ένα

έβδομο του χρόνου του περιορισμού και η κράτηση να έχει διαρκέσει τουλάχιστον ένα μήνα.

(2) Δεν εκκρεμεί κατά του καταδίκου ποινική διαδικασία για αξιόποινη πράξη σε βαθμό κακουργήματος που να αποτελεί λόγο κράτησης. Η εκκρεμότητα έως την εκδίκαση ασκηθέντος ένδικου μέσου, την εξέταση αιτήματος για χορήγηση ανασταλτικού αποτελέσματος λόγω άσκησης ένδικου μέσου και η άσκηση ποινικής δίωξης χωρίς την έκδοση εντάλματος σύλληψης ή προσωρινής κράτησης δεν κωλύουν τη χορήγηση άδειας.

(3) Εκτιμάται ότι δεν υπάρχει κίνδυνος τελέσεως, κατά τη διάρκεια της άδειας, νέων εγκλημάτων.

(4) Συντρέχουν λόγοι που δικαιολογούν την προσδοκία ότι δεν υπάρχει κίνδυνος φυγής και ότι ο κρατούμενος δεν θα χρησιμοποιήσει την άδειά του για λόγους διαφορετικούς από αυτούς για τους οποίους θα του χορηγηθεί.

2. Για να διαπιστωθεί αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις των προτάσεων (3) και (4) συνεκτιμώνται ιδίως:

α) η προσωπικότητα του κατάδικου και η εν γένει συμπεριφορά του κατά τη διάρκεια της κράτησης, όπως αυτή αξιολογείται από τη συμμετοχή του σε κάθε είδους οργανωμένες δραστηριότητες και προγράμματα δημιουργικής αξιοποίησης του χρόνου κράτησης και το είδος και τη βαρύτητα τυχόν πειθαρχικών παραπτώματων, σε συνδυασμό με το άρθρο 67 παράγραφος 4 του παρόντος κώδικα, και κατά τη διάρκεια των αδειών που ενδεχομένως του έχουν ήδη χορηγηθεί,

β) η ατομική, επαγγελματική και κοινωνική κατάσταση του ιδίου και της οικογένειάς του, καθώς και οι τυχόν οικογενειακές του υποχρεώσεις,

γ) η ωφέλεια που μπορεί να έχει για την προσωπικότητα του καταδίκου και τη μελλοντική του εξέλιξη η λήψη μέτρων για τη σταδιακή επάνοδό του σε καθεστώς πλήρους ελευθερίας,

δ) η ύπαρξη μιας ή περισσότερων προηγούμενων καταδικαστικών αποφάσεων για έγκλημα βίας ή έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, όταν η ποινή που έχει επιβληθεί και εκτίεται για ομοειδές έγκλημα είναι ισόβια κάθειρξη ή πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον δεκαπέντε ετών.

3. Η απόφαση με την οποία χορηγείται η άδεια διαβιβάζεται αμελλητί στις αρμόδιες Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας για ηλεκτρονική καταχώρισή της και εφαρμογή του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 54 του παρόντος, καθώς και στον αρμόδιο Εισαγγελέα, όπου χρειάζεται, προκειμένου να τεθεί ο αδειούχος υπό την εποπτεία των επιμελητών ανηλίκων και κοινωνικής αρωγής.

4. Η τακτική άδεια χορηγείται από το Συμβούλιο του άρθρου 9 παράγραφος 2 του παρόντος μετά από αίτηση του καταδίκου. Κατά τη συνεδρίαση του Συμβουλίου καλείται ο ίδιος καθώς και οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο για την παροχή των αναγκαίων διευκρινίσεων, κατά την κρίση του αρμόδιου οργάνου.

Ο δικαστικός λειτουργός που προεδρεύει του Συμβουλίου, σε περίπτωση μειοψηφίας του ως προς τη χορήγηση της άδειας, μπορεί να προσφύγει εντός προθεσμίας τριών ημερών στο Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών ως Συμβούλιο, το οποίο αποφαινεται αμετάκλητα. Στην περίπτωση αυτή, η εγκριθείσα άδεια αναστέλλεται μέχρι την έκδοση της οριστικής απόφασης.

Άρθρο 54

Ειδικότερη διαδικασία χορήγησης τακτικών αδειών

1. Η τακτική άδεια διαρκεί από μία έως έξι ημέρες, επί ανηλίκων και νεαρών ενηλίκων δε από μία έως δέκα ημέρες, στις οποίες συνυπολογίζονται σε κάθε περίπτωση οι Κυριακές και οι αργίες. Εφόσον ο κατάδικος έχει ήδη εκτίσει με

οποιοδήποτε τρόπο τα δύο πέμπτα (2/5) της ποινής του, και σε περίπτωση ποινής ισόβιας κάθειρξης δώδεκα έτη, η διάρκεια της άδειας μπορεί να αυξάνεται έως τις εννέα ημέρες, επί ανηλίκων και νεαρών ενηλίκων δε έως δώδεκα ημέρες, οι οποίες υπολογίζονται όπως ορίζεται στο προηγούμενο εδάφιο. Η συνολική διάρκεια των αδειών ενός καταδίκου δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις πενήντα ημέρες το ημερολογιακό έτος, επί ανηλίκων και νεαρών ενηλίκων δε τις εξήντα ημέρες.

Στους καταδίκους, οι οποίοι λαμβάνουν τακτική άδεια και δηλώνουν τόπο μετάβασης που απέχει από το κατάστημα κράτησής τους πέραν των τριακοσίων χιλιομέτρων ή κατοικούν ή κρατούνται σε νησιά που αντιμετωπίζουν συγκοινωνιακές δυσχέρειες, χορηγείται, με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του Διευθυντή του καταστήματος κράτησης, επιπλέον μία ημέρα για τη μετάβαση και μία ημέρα για την επιστροφή τους, οι οποίες δεν υπολογίζονται στη συνολική διάρκεια αδειών κάθε έτους.

2. Μεταξύ της έναρξης δύο διαδοχικών αδειών μεσολαμβάνουν τουλάχιστον δύο μήνες.

3. Στον κατάδικο στον οποίο χορηγείται άδεια μπορεί να επιβληθούν περιοριστικοί όροι ως προς τον τόπο διαμονής του και τον τρόπο διαβίωσής του. Τέτοιοι περιοριστικοί όροι μπορεί να είναι οι προβλεπόμενοι στις περιπτώσεις β', δ', στ' και η' της παραγράφου 3 του άρθρου 100 ΠΚ, διαζευκτικά ή σωρευτικά. Στις περιπτώσεις τέλεσης των εγκλημάτων που αναφέρονται στην περίπτωση δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 53 του παρόντος, η άδεια μπορεί να χορηγείται με τον όρο του κατ' οίκον περιορισμού ή του εντοπισμού των κινήσεων του καταδίκου με ηλεκτρονική επιτήρηση. Για την εφαρμογή του τελευταίου όρου απαιτείται η συναίνεση του καταδίκου. Αν πρόκειται για ανήλικο, η άδεια μπορεί να εξαρτηθεί και από τον όρο ότι, κατά την έξοδό του από το κατάστημα και την επιστροφή του, θα συνοδεύεται από τον γονέα ή το άτομο που ασκεί την επιμέλειά του, ή από το πλησιέστερο συγγενικό του πρόσωπο. Ο κατάδικος που βρίσκεται σε άδεια υποχρεούται να παρουσιαστεί χωρίς καθυστέρηση στο αστυνομικό τμήμα του τόπου διαμονής του.

4. Πριν από την χρήση της άδειας, ο κατάδικος δηλώνει την ακριβή διεύθυνση διαμονής του και αποδεικνύει ότι είναι εξασφαλισμένη η διαβίωσή του εκεί κατά τη διάρκεια της άδειας.

5. Οι δαπάνες μετάβασης και επιστροφής του καταδίκου που έχει λάβει άδεια βαρύνουν τον ίδιο. Αλλά αν αδυνατεί να καταβάλει τη δαπάνη του ταξιδιού, ταξιδεύει δωρεάν με δημόσια μέσα μαζικής μεταφοράς ή, εφόσον δεν υπάρχουν τα μέσα αυτά, με ιδιωτικά μέσα μαζικής μεταφοράς και με την έκπτωση που εκάστοτε ισχύει για τους πολυτέκνους. Στις περιπτώσεις αυτές η μετακίνηση γίνεται με μέριμνα της κοινωνικής υπηρεσίας και της διαχειριστικής επιτροπής του καταστήματος, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει επαρκές διαθέσιμο υπόλοιπο στους λογαριασμούς από τους οποίους ενισχύονται οι άποροι κρατούμενοι και λαμβανομένων υπόψη των γενικότερων αναγκών τους.

6. Μετά την επιστροφή από την άδεια, ο κρατούμενος υποβάλλεται σε έρευνα σωματική και των ατομικών ειδών του, η οποία διεξάγεται σε ιδιαίτερο χώρο και κατά τρόπο που δεν θίγει την αξιοπρέπειά του. Έλεγχος προκειμένου να διαπιστωθεί ενδοσωματική απόκρυψη απαγορευμένων ειδών διεξάγεται μόνο από ιατρό με εντολή του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού, σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 7 του παρόντος.

7. Η πρόσφατη μεταγωγή κρατούμενου δεν δικαιολογεί τη μη χορήγηση αδειών, με επίκληση του σύντομου χρονικού διαστήματος παρουσίας του σε αυτό, καθώς όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την κρίση του αρμόδιου οργάνου περιλαμβάνονται στον φάκελο του κρατούμενου. Εάν η μεταγωγή έχει παραγγελθεί για δικονομικούς ή συναφείς λόγους, τακτική άδεια μπορεί να χορηγηθεί μόνον εφόσον η παραμονή του κρατούμενου στο κατάστημα στο οποίο

έχει μεταχθεί διαρκέσει τουλάχιστον τρεις (3) μήνες και εξακολουθούν να ισχύουν οι λόγοι αυτοί.

8. Η χορήγηση αδειών δεν εξαρτάται από το υπόλοιπο της ποινής ή από τις πολιτικές, ιδεολογικές, φιλοσοφικές, κοινωνικές και άλλες αντιλήψεις των κρατουμένων.

Άρθρο 55

Έκτακτες άδειες

1. Κάθε κρατούμενος δικαιούται να λάβει έκτακτη άδεια εξόδου κατ' ανώτατο όριο 72 ωρών, συμπεριλαμβανομένου του χρόνου που απαιτείται για τη μετάβαση και την επιστροφή του, έστω και αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση τακτικής άδειας.

2. Η έκτακτη άδεια χορηγείται με απόφαση του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού προς εκπλήρωση ιδιαίτερων οικογενειακών, επαγγελματικών, διοικητικών ή άλλων εξαιρετικού χαρακτήρα υποχρεώσεων και αναγκών του κρατουμένου, όπως η συμμετοχή σε σημαντικά οικογενειακά γεγονότα, ιδίως σχετικά με τη ζωή ανήλικου τέκνου του, σε εκθέσεις, επιστημονικές ή καλλιτεχνικές βραβεύσεις και άλλες δημόσιες εκδηλώσεις αναγνώρισης θετικών δράσεων του κρατουμένου, η έκδοση ταξιδιωτικού εγγράφου και η εγγραφή σε εκπαιδευτικό ίδρυμα. Την έκτακτη άδεια μπορεί να χορηγήσει προσωπικά και ο Διευθυντής του καταστήματος, ο οποίος ενημερώνει αμέσως τον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό, μόνο: α) για γέννηση τέκνου του κρατουμένου, β) για κηδεία συζύγου ή συγγενούς μέχρι και δευτέρου βαθμού, και γ) για επίσκεψη σε σύζυγο ή συγγενή μέχρι και δευτέρου βαθμού, σε κατεπείγουσες κρίσιμες καταστάσεις της υγείας τους.

3. Η έκτακτη άδεια σε χρεοφειλέτες χορηγείται με απόφαση του Προέδρου Πρωτοδικών του δικαστηρίου που διέταξε την προσωπική κράτηση, για τους λόγους που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.

4. Με την απόφαση για τη χορήγηση της άδειας καθορίζεται αν συντρέχει λόγος ασφαλούς συνοδείας κατά τη διάρκειά της.

Άρθρο 56

Εκπαιδευτικές άδειες

1. Η εκπαιδευτική άδεια χορηγείται για τη φοίτηση κρατουμένων σε δομές όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, όταν τέτοιες δομές δεν υπάρχουν εντός του καταστήματος κράτησης ή δεν επαρκούν για να καλύψουν τις εκπαιδευτικές ανάγκες όλων των εκπαιδευόμενων, και εφόσον στην περιοχή φοίτησης λειτουργεί κατάστημα κράτησης αντίστοιχο προς την κατηγορία στην οποία ανήκουν οι ενδιαφερόμενοι. Η άδεια χορηγείται από το Συμβούλιο του άρθρου 9 παράγραφος 2 του παρόντος, με τις προϋποθέσεις και κατά τη διαδικασία του άρθρου 53 παράγραφος 1, περιπτώσεις (3) και (4) του παρόντος. Για μεν τους υποδίκους απαιτείται και η σύμφωνη γνώμη του δικαστικού οργάνου που διέταξε την προσωρινή κράτηση, για δε τους χρεοφειλέτες και η σύμφωνη γνώμη του Προέδρου Πρωτοδικών του τόπου κράτησης. Η άδεια χορηγείται εντός ευλόγου χρόνου, προκειμένου ο κρατούμενος να μπορεί να ανταποκριθεί στις εκπαιδευτικές του υποχρεώσεις. Εάν το Συμβούλιο του άρθρου 9 παράγραφος 2 του παρόντος αποφαινεται υπέρ της χορήγησης της άδειας, αλλά υπάρχει αρνητική γνώμη του δικαστικού οργάνου που διέταξε την προσωρινή ή την προσωπική κράτηση, ο κρατούμενος δικαιούται να προσφύγει στο Δικαστήριο Έκτισης Ποινών ως συμβούλιο, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης σε αυτόν.

2. Η φοίτηση καταδίκων και υποδίκων φοιτητών και σπουδαστών σε ιδρύματα δημόσιας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι δεν έχουν λάβει την ως άνω άδεια, μπορεί να γίνεται και με παρακολούθηση μαθημάτων εξ αποστάσεως. Με κοινή

απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ύστερα από πρόταση του ΚΕΣΦ, καθορίζονται οι προϋποθέσεις, ο τρόπος και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εξ αποστάσεως παρακολούθηση των μαθημάτων και των εργαστηρίων, καθώς και η συμμετοχή στις εξετάσεις των ανωτέρω φοιτητών ή σπουδαστών, σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών της σχολής στην οποία φοιτούν. Στους ίδιους φοιτητές και σπουδαστές, εφόσον έχουν με επιτυχία παρακολουθήσει το ένα τρίτο (1/3) των μαθημάτων και εργαστηρίων, κατά τους όρους που ορίζονται με την κοινή υπουργική απόφαση του προηγούμενου εδαφίου, επί ένα ακαδημαϊκό εξάμηνο, μπορεί να χορηγείται άδεια με ηλεκτρονική επιτήρηση, χωρίς περιορισμούς του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 282 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

3. Δεν χορηγείται εκπαιδευτική άδεια για σπουδές σε εκπαιδευτικό ίδρυμα κατώτερης βαθμίδας από αυτό στο οποίο έχει ήδη φοιτήσει ο ενδιαφερόμενος κρατούμενος, εκτός αν υπάρχουν ειδικοί εκπαιδευτικοί λόγοι που θα επιδράσουν θετικά στην επαγγελματική του κατάσταση και στην προοπτική της κοινωνικής ένταξής του.

4. Κατά τον χρόνο της εκπαιδευτικής άδειας, ο κρατούμενος διαμένει στο κατάστημα κράτησης της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, κατά προτίμηση σε χώρους που διατίθενται για τη διαμονή των αδειούχων κρατουμένων ή σε ειδική δομή ή κέντρο, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 5 του άρθρου 17 του παρόντος. Στην απόφαση που χορηγεί την άδεια ορίζονται οι αναγκαίες για την υλοποίησή της λεπτομέρειες και προϋποθέσεις, και ιδιαίτερα: α) το εκπαιδευτικό ίδρυμα φοίτησης και το κατάστημα ή άλλος χώρος διαμονής, β) οι ημέρες και οι ώρες απουσίας του αδειούχου κατά τις ανάγκες του οικείου εκπαιδευτικού προγράμματος, γ) η ολική ή μερική απαλλαγή του αδειούχου από υποχρεώσεις του προγράμματος λειτουργίας του καταστήματος ή άλλου χώρου διαμονής για τη διευκόλυνση των μετακινήσεων και της μελέτης του.

4. Ειδικά στους σπουδαστές δημόσιας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στην οποία δεν είναι υποχρεωτική η παρακολούθηση των μαθημάτων, μπορεί η χορηγούμενη εκπαιδευτική άδεια απουσίας να περιορίζεται μόνο κατά τις περιόδους των εξετάσεων και μέχρι 15 ημέρες ανά εξεταστική περίοδο. Το ίδιο ισχύει και για όσους παρακολουθούν μαθήματα στα καταστήματα κράτησης με ανάλογη εφαρμογή της νομοθεσίας περί κατ' οίκον διδασκαλίας, προετοιμαζόμενοι για τη συμμετοχή τους σε εξετάσεις. Στις περιπτώσεις αυτές, το αρμόδιο όργανο μπορεί κατά παρέκκλιση των ορισμών της παραγράφου 2 του άρθρου 52 του παρόντος να υπολογίσει μόνον ένα μέρος του χρόνου των αδειών ως χρόνο έκτισης της ποινής, αν συντρέχουν μία ή περισσότερες από τις προϋποθέσεις, που αναφέρονται στην επόμενη παράγραφο, για την ανάκληση της εκπαιδευτικής άδειας, έστω κι αν αυτή δεν έγινε.

5. Η εκπαιδευτική άδεια λήγει με την ολοκλήρωση της φοίτησης του κρατουμένου. Με απόφαση του Συμβουλίου της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του παρόντος, η εκπαιδευτική άδεια μπορεί να ανακληθεί αν: α) ο αδειούχος τιμωρηθεί για πειθαρχικά παραπτώματα των κατηγοριών Α' και Β' της παραγράφου 2 του άρθρου 66 του παρόντος, ή, β) η συνέχιση της άδειας δημιουργεί σοβαρές υπόνοιες για τέλεση νέων εγκλημάτων, ή, γ) ο κρατούμενος κάνει κακή χρήση της άδειας. Ως κακή χρήση της άδειας θεωρείται ιδίως η πλημμελής παρακολούθηση ή η κακή επίδοση του κρατουμένου στις σπουδές του. Στην τελευταία περίπτωση, απαιτείται σχετική έκθεση του συμβούλου εκπαίδευσης ή του κοινωνιολόγου ή του υπεύθυνου της εκπαιδευτικής δομής στην οποία φοιτά ο κρατούμενος.

6. Κρατούμενοι που κάνουν χρήση εκπαιδευτικής άδειας επιδοτούνται κατά τη διάρκειά της από τα Κεφάλαια Εργασίας Κρατουμένων. Το ύψος της επιδότησης καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων

Δικαιωμάτων, και καλύπτει τουλάχιστον τα απολύτως αναγκαία έξοδά τους, λαμβανομένων υπόψη και των προβλεπομένων στην παράγραφο 9 του άρθρου 33 του παρόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΤΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΙΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Άρθρο 57

Ημιελεύθερη διαβίωση με ή χωρίς παροχή κοινωφελούς εργασίας

1. Σκοπός του θεσμού της ημιελεύθερης διαβίωσης είναι η έξοδος των καταδικών από τα καταστήματα κράτησης για επαγγελματικούς, οικογενειακούς και κοινωνικούς λόγους ή για την παροχή κοινωνικής προσφοράς, ώστε να αντιμετωπίζονται σοβαρές ανάγκες των ιδίων και προσώπων που εξαρτώνται από αυτούς, να αναπτύσσεται η συναίσθηση της κοινωνικής ευθύνης τους και να επιτυγχάνεται η σταδιακή επάνοδός τους σε καθεστώς πλήρους ελευθερίας.

2. Η ποινή σε καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης εκτίεται στα ειδικά κέντρα του άρθρου 17 παράγραφος 3 του παρόντος ή σε τμήματα και χώρους των άλλων καταστημάτων κράτησης που διατίθενται για κρατούμενους οι οποίοι λαμβάνουν τακτικές και εκπαιδευτικές άδειες.

3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού ορίζονται άλλες κτιριακές εγκαταστάσεις που διατίθενται από φορείς του δημοσίου ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή από νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου κοινωφελούς χαρακτήρα για τη διαμονή κρατούμενων οι οποίοι υπάγονται σε καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης.

Άρθρο 58

Άδεια για ημιελεύθερη διαβίωση

1. Άδεια για ημιελεύθερη διαβίωση χορηγείται σε καταδικούς οι οποίοι:

α) επιθυμούν να προσφέρουν κοινωφελή εργασία ή να συνεχίσουν την προηγούμενη επαγγελματική απασχόλησή τους, ή για τους οποίους έχει εξευρεθεί εργασία έξω από το κατάστημα κράτησης, σε δημόσιο, δημοτικό ή ιδιωτικό φορέα, ή θέση σε εγκεκριμένο πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης, ή

β) έχουν σοβαρές οικογενειακές και κοινωνικές υποχρεώσεις για τη φροντίδα ανήλικων τέκνων ή υπερηλίκων γονέων ή ατόμων με αναπηρία.

2. Η άδεια για ημιελεύθερη διαβίωση χορηγείται εφόσον: (α) ο κατάδικος λαμβάνει τακτικές άδειες, μετά τη λήξη της δεύτερης αδειάς του και την τήρηση των όρων της, και (β) είναι γονέας τουλάχιστον ενός ανήλικου τέκνου και ασκεί τη γονική μέριμνα, ή έχει τη φροντίδα υπερήλικα γονέα ή ατόμου με αναπηρία 67% και άνω, ή έχει αποδεδειγμένα εξασφαλίσει εργασία έξω από το κατάστημα, ή αποδέχεται να απασχοληθεί σε θέση εργασίας που θα του υποδεικνύεται, ή επιθυμεί να προσφέρει εργασία χωρίς αμοιβή για κοινωφελείς σκοπούς.

3. Η άδεια χορηγείται με απόφαση του Δικαστηρίου Έκτισης Ποινών μετά από εισήγηση του Συμβουλίου αδειών και πειθαρχικού ελέγχου. Στην απόφαση ορίζονται:

α) Οι ημέρες και ώρες απουσίας του κατάδικου από το κατάστημα κράτησης ή από άλλες εγκαταστάσεις ημιελεύθερης διαβίωσης στις οποίες τοποθετείται,

β) ο λόγος απουσίας και το είδος της απασχόλησης ή των δραστηριοτήτων του κατά τη διάρκειά της,

γ) (i) εάν εργάζεται, ο τρόπος αμοιβής και το ασφαλιστικό καθεστώς του κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 41 και 45 επ. του παρόντος, και οι υπεύθυνοι του καταστήματος και του χώρου απασχόλησης οι οποίοι συνεργάζονται για τη διευθέτηση των συναφών ζητημάτων, (ii) εάν προσφέρει εργασία για κοινωφελείς σκοπούς, η διάθεση του απαραίτητου εξοπλισμού και η κάλυψη των δαπανών

προσφοράς της εργασίας και μετάβασης στον τόπο όπου αυτή προσφέρεται, το ασφαλιστικό καθεστώς του και οι υπεύθυνοι του καταστήματος και του φορέα απασχόλησης οι οποίοι συνεργάζονται για τη διευθέτηση των συναφών ζητημάτων, (iii) εάν ασκεί τη γονική μέριμνα ανηλίκου ή φροντίζει άτομο με αναπηρία, οι υπεύθυνοι του καταστήματος και κατάλληλα κατά περίπτωση πρόσωπα από το κοινωνικό περιβάλλον του καταδίκου ή από υπηρεσία κοινωνικής πρόνοιας για την παρακολούθηση της συνέπειάς του, και

δ) κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

4. Άδεια ημιελεύθερης διαβίωσης μπορεί να χορηγήσει για πρώτη φορά ύστερα από αίτηση του καταδίκου και το Δικαστικό Συμβούλιο, όταν τούτο απορρίπτει αίτηση απόλυσης υπό όρο με ή χωρίς κατ' οίκον περιορισμό και ηλεκτρονική επιτήρηση, εφόσον ο κατάδικος πληροί τις προϋποθέσεις των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου. Για τον σκοπό αυτό, το Συμβούλιο αδειών και πειθαρχικού ελέγχου του καταστήματος κράτησης παρέχει στο Δικαστικό Συμβούλιο κάθε χρήσιμο στοιχείο.

5. Η άδεια ημιελεύθερης διαβίωσης λήγει αυτοδικαίως και ο κρατούμενος επανέρχεται στο προηγούμενο καθεστώς κράτησης εφόσον παύσουν να συντρέχουν οι λόγοι για τους οποίους χορηγήθηκε.

Άρθρο 59

Ανάκληση άδειας για ημιελεύθερη διαβίωση

1. Η άδεια για ημιελεύθερη διαβίωση μπορεί να ανακληθεί, μετά από εισήγηση του Συμβουλίου αδειών και πειθαρχικού ελέγχου με αιτιολογημένη απόφαση του οργάνου που τη χορήγησε, αν ο κατάδικος: α) παραβεί τους όρους ή τις υποχρεώσεις που του έχουν επιβληθεί ή έχει αναλάβει, β) τιμωρηθεί για πειθαρχικό παράπτωμα των κατηγοριών Α' και Β' του άρθρου 66 του παρόντος, γ) διωχθεί για αξιόποινη πράξη τουλάχιστον σε βαθμό πλημμελήματος που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών, δ) δημιουργεί συστηματικά προβλήματα στον χώρο εργασίας ή απασχόλησης ή άλλης δραστηριότητάς του

2. Μετά την ανάκληση της άδειας ημιελεύθερης διαβίωσης, ο κατάδικος επιστρέφει με ασφαλή συνοδεία στο κατάστημα από το οποίο προήλθε βάσει της ανακλητικής απόφασης, χωρίς να απαιτείται παραγγελία μεταγωγής. Εάν ο κρατούμενος υπήχθη σε καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης στο κατάστημα κράτησης στο οποίο κρατείτο πριν τη χορήγησή της, επανατοποθετείται σε αυτό σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 7 του άρθρου 22 του παρόντος.

Άρθρο 60

Νέα άδεια για ημιελεύθερη διαβίωση

1. Νέα αίτηση άδειας για ημιελεύθερη διαβίωση επιτρέπεται να υποβληθεί σύμφωνα με τα ισχύοντα για τις τακτικές άδειες ή, σε περίπτωση ανάκλησης προηγούμενης άδειας, μετά παρέλευση έξι μηνών. Η προθεσμία αρχίζει από την κοινοποίηση στον κρατούμενο της απορριπτικής ή ανακλητικής απόφασης του Δικαστηρίου Έκτισης Ποινών ή του Δικαστικού Συμβουλίου.

2. Δεν επιτρέπεται χορήγηση νέας άδειας για ημιελεύθερη διαβίωση, εάν μεσολάβησε άσκηση ποινικής δίωξης κατά του καταδίκου για απόδραση ή για άλλη αξιόποινη πράξη σε βαθμό κακουργήματος ή καταδίκη του για τις πράξεις αυτές.

Άρθρο 61

Τμηματική έκτιση της ποινής

1. Κατάδικοι που εκτίουν ποινή κατά της ελευθερίας διάρκειας μέχρι έξι μηνών μπορούν να ζητήσουν από το Δικαστήριο Έκτισης Ποινών την τμηματική έκτισή της μέχρι την απόλυσή τους καθ' οιονδήποτε τρόπο. Οι κρατούμενοι αυτοί

διαμένουν στα ίδια καταστήματα και στους ίδιους χώρους με τους κρατούμενους οι οποίοι υπάγονται σε καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης.

2. Η τμηματική έκτιση της ποινής γίνεται κατά τις ημέρες του τέλους της εβδομάδας ή κατά τις ημέρες των αργιών. Οι ημέρες της εβδομάδας κατά τις οποίες ο κατάδικος διαβιώνει εντός καταστήματος κράτησης λογίζονται ως ημέρες έκτισης ποινής.

3. Το Δικαστήριο Έκτισης Ποινών αποφασίζει για την τμηματική έκτιση της ποινής ύστερα από εισήγηση του Συμβουλίου του άρθρου 9 παράγραφος 2 του παρόντος και ακρόαση του καταδίκου. Στην ίδια απόφαση ορίζονται ο αριθμός των προς έκτιση τμημάτων ποινής, οι όροι έκτισης τούτων, οι ακριβείς ώρες εισόδου και εξόδου από το κατάστημα, λαμβανομένης υπόψη της φύσης της επαγγελματικής απασχόλησης ή των σπουδών ή άλλων υποχρεώσεων του καταδίκου έξω από αυτό, καθώς και οι λοιπές αναγκαίες λεπτομέρειες.

4. Η απόφαση για τμηματική έκτιση της ποινής ανακαλείται κατά τη διαδικασία της προηγούμενης παραγράφου, όταν ο κρατούμενος παραβιάζει συστηματικά τους όρους ή τις υποχρεώσεις που καθόρισε η απόφαση αυτή ή τιμωρηθεί για πειθαρχικό παράπτωμα των κατηγοριών Α' και Β' του άρθρου 66 του παρόντος ή ασκήθηκε εναντίον του ποινική δίωξη για κακούργημα ή πλημμέλημα που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών.

5. Ο κατάδικος δικαιούται να ζητήσει από το Δικαστήριο Έκτισης Ποινών την τροποποίηση ή την προσωρινή ή οριστική άρση της τμηματικής έκτισης της ποινής. Σε περίπτωση υποβολής αιτήματος για τροποποίηση της απόφασης, απαιτείται και εισήγηση του Συμβουλίου το άρθρου 9 παράγραφος 2 του παρόντος.

6. Οι κατάδικοι οι οποίοι εκτίουν τμηματικά την ποινή τους δεν υπάγονται σε καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης, ούτε λαμβάνουν τακτικές ή εκπαιδευτικές άδειες απουσίας. Δικαιούνται να ζητήσουν μόνο έκτακτες άδειες. Το δικαίωμα της υφ' όρον απόλυσης διατηρείται.

Άρθρο 62

Παροχή κοινωφελούς εργασίας σε καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης

Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζονται οι επιπλέον όροι, προϋποθέσεις και διαδικασίες που αφορούν την παροχή κοινωφελούς εργασίας από κρατούμενους οι οποίοι λαμβάνουν άδεια ημιελεύθερης διαβίωσης, πέραν των προβλεπόμενων στην παράγραφο 3 περίπτωση γ.ii του άρθρου 58 του παρόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΜΑΛΗ ΚΟΙΝΗ ΔΙΑΒΙΩΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

Άρθρο 63

Μέτρα τάξης, προστασίας και ασφάλειας

1. Η ασφάλεια και η προστασία των κρατούμενων, των υπαλλήλων, των επισκεπτών και κάθε προσώπου που βρίσκεται υπό οποιαδήποτε άλλη ιδιότητα στο κατάστημα κράτησης και η εν γένει εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος αποτελούν υποχρέωση της διοίκησης και σε αυτές συμβάλλει το σύνολο του προσωπικού. Η ομαλή κοινή διαβίωση των κρατούμενων επιδιώκεται με τον σεβασμό της ανθρωπίνης αξιοπρέπειάς τους, με την ανάπτυξη δραστηριοτήτων αξιοποίησης του χρόνου κράτησης σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφοι 1-5 του παρόντος, με τη συνεχή επικοινωνία μεταξύ του προσωπικού και αυτών για τη διευκόλυνση της άσκησης των δικαιωμάτων τους, και με διαδικασίες διαμεσολάβησης ή διαπραγμάτευσης για την ειρηνική επίλυση διαφορών και

συγκρούσεων των κρατουμένων μεταξύ τους ή με το προσωπικό. Η διατήρηση της ευταξίας, όταν αυτή διακυβεύεται, εξυπηρετείται με τους ελάχιστους αναγκαίους για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση περιορισμούς, η νομιμότητα των οποίων ελέγχεται από τον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό. Η χρήση βίας κατά των κρατουμένων αποτελεί το έσχατο μέσο επιβολής της τάξης και της ασφάλειας από το προσωπικό φύλαξης και εξωτερικής φρούρησης του καταστήματος, περιορίζεται στο απολύτως αναγκαίο και ανάλογο με τις περιστάσεις μέτρο, για το συντομότερο διάστημα, και επιτρέπεται μόνο σε περιπτώσεις νόμιμης άμυνας, απόπειρας απόδρασης ή ενεργητικής ή παθητικής φυσικής αντίστασης σε νόμιμη διαταγή. Σε κάθε περίπτωση που χρησιμοποιείται βία κατά κρατουμένου, συντάσσεται αναφορά προς τον Διευθυντή του καταστήματος και τον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό στην οποία εξηγούνται οι λόγοι που την επέβαλαν και εκτίθενται η πορεία και η έκβαση του συμβάντος.

2. Αν οι προσπάθειες πρόληψης και ήπιας διευθέτησης που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου δεν αποδίδουν ή δεν προσφέρονται λόγω της ταχείας εξέλιξης και κλιμάκωσης των γεγονότων, και εκδηλωθούν α) ομαδική απείθεια, στάση ή αντίσταση κρατουμένων σε νόμιμη διαταγή και ιδίως στη διαταγή επιστροφής και εγκλεισμού στα κελιά, και β) ενέργειες που θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια του καταστήματος ή τη ζωή ή την υγεία των προσώπων που βρίσκονται υπό οποιαδήποτε ιδιότητα σε αυτό σε περίπτωση ομηρίας κρατουμένων, υπαλλήλων ή τρίτων, ή οργανωμένης επίθεσης από τον περιβάλλοντα χώρο του καταστήματος, ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός ή ο αναπληρωτής του, και, σε περίπτωση κατεπίγειου, ο Διευθυντής του καταστήματος κράτησης ή ο αναπληρωτής του μπορούν να καλούν την εξωτερική φρουρά και την αστυνομική δύναμη προς παροχή οιασδήποτε κατά την κρίση τους αναγκαίας συνδρομής στο προσωπικό φύλαξης, συμπεριλαμβανομένης της αστυνομικής επέμβασης σε περίπτωση αποτυχίας της διαμεσολάβησης ή της διαπραγματεύσεως και στάσης ή εξωτερικής επίθεσης. Στην τελευταία περίπτωση, ο τρόπος και τα μέσα της επέμβασης αποφασίζονται από τον επικεφαλής της αστυνομικής δύναμης, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, τηρουμένων των αρχών της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας. Η πρόσκληση της εξωτερικής φρουράς γίνεται προφορικώς και της αστυνομικής δύναμης εγγράφως, και σε κατεπίγουσα περίπτωση προφορικώς, οπότε ακολουθεί σχετικό έγγραφο. Αν κατά την κρίση των ως άνω οργάνων είναι άμεσα και εξαιρετικά αναγκαία η επέμβαση της αστυνομικής δύναμης, συμπεριλαμβανομένης της εισόδου σε χώρους του καταστήματος, και δεν παρευρίσκεται ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός, ενημερώνεται αυτός αμέσως με οποιονδήποτε τρόπο και σπεύδει στο κατάστημα, οπότε μπορεί να προβεί σε ανάκληση της εντολής επέμβασης και να ζητήσει εξηγήσεις για τους λόγους που την κατέστησαν αναγκαία.

3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Αναπληρωτή Υπουργού Προστασίας του Πολίτη καταρτίζεται ο κανονισμός ασφάλειας των καταστημάτων κράτησης, με τον οποίο καθορίζονται:

α) τα προληπτικά μέτρα φυσικής, διαδικαστικής και δυναμικής ασφάλειας στο εσωτερικό και στο εξωτερικό μέρος του καταστήματος,

β) οι ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβαίνει το προσωπικό φύλαξης, το προσωπικό εξωτερικής φρούρησης και οι λοιποί υπάλληλοι του καταστήματος καθώς και οι αστυνομικές δυνάμεις για την ομαλή κοινή διαβίωση των κρατουμένων και τη λειτουργική ευρυθμία του καταστήματος, ιδίως κατά την έξοδο των κρατουμένων για προαυλισμό, την επάνοδό τους στα κελιά ή τους θαλάμους, τη διανομή συσσιτίου, τις μεταγωγές, τη μεταφορά ασθενών, σε περιπτώσεις αντίστασης ή απείθειας σε νόμιμες διαταγές, σε τυχόν απόπειρες απόδρασης και σε όλες τις ανάλογες περιπτώσεις, και

γ) τα κατασταλτικά μέτρα που λαμβάνονται για την αποκατάσταση της ομαλής λειτουργίας και της ασφάλειας στο εσωτερικό και το εξωτερικό μέρος του καταστήματος σε περιπτώσεις απείθειας σε νόμιμες εντολές, αντίστασης ή στάσης, σε απόπειρες απόδρασης και σε εκδήλωση έκνομων ενεργειών ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Η χρήση αλυσίδων και σιδηρών δεσμών απαγορεύεται απολύτως. Χρήση μέσων περιορισμού των κινήσεων του σώματος επιτρέπεται υπό τους όρους των παραγράφων 5 και 6 του παρόντος άρθρου.

4. Οι υπάλληλοι φύλαξης που εργάζονται εντός της περιμέτρου του καταστήματος κράτησης και κινούνται σε χώρους στους οποίους ζουν, εργάζονται και συγχρωτίζονται οι κρατούμενοι δεν φέρουν όπλα. Οι υπάλληλοι εξωτερικής φρούρησης φέρουν δημόσιο ατομικό οπλισμό, στη χρήση του οποίου έχουν εκπαιδευτεί, και τον χρησιμοποιούν σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον κανονισμό οργάνωσης και λειτουργίας της υπηρεσίας τους. Οι ειδικότερες προϋποθέσεις και διαδικασίες διεξαγωγής έρευνας από το προσωπικό φύλαξης στους χώρους στους οποίους έχουν πρόσβαση οι κρατούμενοι και σε πρόσωπα, κρατουμένους και επισκέπτες και στα αντικείμενα τα οποία κατέχουν, καθώς και η αντιμετώπιση στάσεων, αποδράσεων, αντίστασης και ομαδικής απείθειας, ιδίως ο εξοπλισμός που διατίθεται στο προσωπικό φύλαξης όταν επεμβαίνει σε συγκεκριμένο περιστατικό για το οποίο επιτρέπεται η χρήση βίας σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, καθώς και η συνδρομή της υπηρεσίας εξωτερικής φρούρησης, προβλέπονται στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας και τον Κανονισμό Ασφαλείας του καταστήματος.

5. Τα ενδεδειγμένα μέτρα τάξης και προστασίας προσδιορίζονται από τις ειδικές κατά περίπτωση συνθήκες και κλιμακώνονται ανάλογα με την έκταση και την ένταση των γεγονότων που διακυβεύουν την ομαλή κοινή διαβίωση των κρατουμένων και την εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος. Τέτοια μέτρα συνιστούν:

α) η συγκράτηση με τεχνικές άμυνας, η χρήση μέσων για τον περιορισμό των κινήσεων του σώματος των κρατουμένων οι οποίοι επιχειρούν να αποδράσουν ή να βλάψουν ή βλάπτουν άλλους κρατουμένους, υπαλλήλους του καταστήματος ή άλλα πρόσωπα τα οποία εργάζονται σε αυτό ή το επισκέπτονται, ή προκαλούν ζημιές σε ατομικά είδη άλλων κρατουμένων, στις εγκαταστάσεις του καταστήματος και σε άλλα περιουσιακά στοιχεία,

β) η διασπορά των κρατουμένων αυτών σε διαφορετικές εγκαταστάσεις του καταστήματος,

γ) ο διαχωρισμός σε ιδιαίτερους χώρους ατομικής ή ομαδικής κράτησης των κρατουμένων οι οποίοι απειλούνται με άσκηση κάθε είδους βίας ή γίνονται θύματα σωματικής ή και ψυχολογικής κακομεταχείρισης και εκμετάλλευσης, με παρακολούθηση ιατρού και ψυχολόγου, και η παραμονή τους στους χώρους αυτούς με δήλωση των ιδίων των κρατουμένων,

δ) ο περιορισμός σε ιδιαίτερους χώρους ατομικής κράτησης των κρατουμένων οι οποίοι παραπέμπονται στο Συμβούλιο αδειών και πειθαρχικού ελέγχου για την τέλεση πειθαρχικών παραπτωμάτων βίας ή εκμετάλλευσης, μέχρι την έκδοση της απόφασης του Συμβουλίου αυτού και πάντως όχι για περισσότερες από τρεις ημέρες, οι οποίες συνυπολογίζονται σε περίπτωση επιβολής πειθαρχικής ποινής περιορισμού σε ειδικό ατομικό χώρο κράτησης,

ε) η σταδιακή, σε ολιγομελείς ομάδες, έξοδος των κρατουμένων που έχουν διαφορές μεταξύ τους από τους χώρους ατομικής ή ομαδικής κράτησής τους, με πρόσβαση στους κοινόχρηστους χώρους και στο προαύλιο του καταστήματος τουλάχιστον για δύο ώρες ημερησίως,

στ) η διακοπή διεξαγωγής οργανωμένων εργασιών και δραστηριοτήτων, και

ζ) η αναστολή εφαρμογής του προγράμματος του καταστήματος ως προς ορισμένες λειτουργίες του που δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιούνται λόγω των συνθηκών που έχουν διαμορφωθεί.

Τα μέτρα των περιπτώσεων ε', στ' και ζ' επανεξετάζονται καθημερινά και διαρκούν μόνο όσο απαιτείται για την αποκατάσταση της ευταξίας και την ανάκτηση του ελέγχου από το προσωπικό. Στη λήψη των μέτρων τάξης και προστασίας μπορεί να συμπράττει και η εξωτερική φρουρά του καταστήματος. Τα μέτρα αυτά λαμβάνονται από το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του τέταρτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος και, σε έκτακτες περιπτώσεις, όταν βίαιες ενέργειες κρατουμένου θέτουν σε άμεσο κίνδυνο τη ζωή, την υγεία ή την ελευθερία μέλους του προσωπικού ή συγκρατουμένου του ή τρίτων, από τον Διευθυντή του καταστήματος ή τον αναπληρωτή του και εγκρίνονται μέσα σε 24 ώρες από τον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό.

6. Τα μέτρα προφυλακτικής μόνωσης ή κατευνασμού των κρατουμένων στις περιπτώσεις απόπειρας αυτοκτονίας ή άλλης αυτοκαταστροφικής συμπεριφοράς, κατάποσης αντικειμένων επικίνδυνων για την υγεία, μεταδοτικών νόσων, ψυχογενών αντιδράσεων από την κράτηση, ψυχικής πάθησης ή άλλης διατάραξης των ψυχικών λειτουργιών, περιλαμβάνουν τεχνικές αποκλιμάκωσης και, όταν αυτές δεν έχουν αποτελέσματα, σωματικό περιορισμό ή ακινητοποίηση ή απομόνωση. Τα μέτρα αυτά λαμβάνονται από το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος ύστερα από γνωμάτευση ψυχιάτρου ή άλλου κατά περίπτωση αρμόδιου ιατρού και εκτελούνται από νοσηλεύτη ή άλλον εκπαιδευμένο υπάλληλο, με τήρηση όλων των πρωτοκόλλων, των όρων και των οδηγιών που αφορούν τη λήψη περιοριστικών μέτρων και προβλέπονται στα διεθνή κείμενα για την προστασία των δικαιωμάτων των ασθενών και στη διεθνή νομολογία. Στις ανωτέρω περιπτώσεις, για την παραμονή των κρατουμένων στο αναρρωτήριο του καταστήματος εφαρμόζεται η παράγραφος 1 του άρθρου 30 του παρόντος. Σε έκτακτες περιπτώσεις, όταν τίθεται σε άμεσο κίνδυνο η ζωή, η υγεία ή η ελευθερία μέλους του προσωπικού ή κρατουμένου ή τρίτων, τα μέτρα λαμβάνονται από τον Διευθυντή του καταστήματος ή τον αναπληρωτή του, και καλείται για να επιληφθεί αμέσως ψυχίατρος ή άλλος κατά περίπτωση αρμόδιος ιατρός προκειμένου να τηρηθεί η διαδικασία του προηγούμενου εδαφίου και, όπου απαιτείται, η διαδικασία του άρθρου 30 του παρόντος. Σε κάθε περίπτωση, ενημερώνεται ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός για να ελέγξει τη νομιμότητα των μέτρων.

7. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, τα μέτρα ασφάλειας, τάξης, προστασίας, προφυλακτικής μόνωσης και κατευνασμού δεν αποτελούν τιμωρία.

Άρθρο 64

Μέτρα πειθαρχίας

1. Οι πειθαρχικές διαδικασίες αποτελούν το έσχατο μέσο για την ομαλή κοινή διαβίωση των κρατουμένων και τη διατήρηση της εύρυθμης λειτουργίας και της ασφάλειας του καταστήματος κράτησης. Πειθαρχική ποινή δεν επιβάλλεται χωρίς διάταξη νόμου που να ισχύει πριν από την τέλεση του παραπτώματος και να ορίζει τα στοιχεία του, το αρμόδιο όργανο και τη διαδικασία επιβολής της ποινής, το είδος και τη διάρκειά της, καθώς και την επανεξέταση της υπόθεσης από δευτεροβάθμιο όργανο.

2. Απαγορεύεται η θέσπιση και επιβολή πειθαρχικών ποινών που αποτελούν βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία, ή συνεπάγονται σωματική κάκωση, βλάβη υγείας ή άσκηση ψυχολογικής βίας. Επίσης απαγορεύονται πειθαρχικές ποινές που συνιστούν στέρση οποιοδήποτε θεμελιώδους δικαιώματος του κρατουμένου από τα προβλεπόμενα στα άρθρα 2 και 4 του παρόντος ή προσβάλλουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια ή μπορούν να οδηγήσουν σε διατάραξη των ψυχικών ή πνευματικών λειτουργιών.

3. Απαγορεύονται οι ομαδικές πειθαρχικές ποινές και ο περιορισμός σε χώρους που δεν πληρούν τις προδιαγραφές του άρθρων 18 και 19 του παρόντος κώδικα.
4. Απαγορεύεται η επιβολή πειθαρχικής ποινής δύο φορές για το ίδιο παράπτωμα.
5. Η άσκηση ποινικής δίωξης δεν αποκλείει την επιβολή πειθαρχικής ποινής για το ίδιο παράπτωμα, και γενικά η πειθαρχική δίκη είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από κάθε άλλη δίκη. Σε περίπτωση που κατά την ποινική διαδικασία για την ίδια πράξη εκδόθηκε αμετάκλητη αθωωτική απόφαση είναι υποχρεωτική η επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας στο Συμβούλιο αδειών και πειθαρχικού ελέγχου που είχε επιβάλει την πειθαρχική ποινή.
6. Για την εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται στα άρθρα 63 και 67 του παρόντος, ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός συντάσσει τριμηνιαία έκθεση και την υποβάλλει στο Σώμα Επιθεώρησης και Ελέγχου Καταστημάτων Κράτησης και στον Συνήγορο του Πολίτη ως Εθνικό Μηχανισμό Πρόληψης των βασανιστηρίων και άλλων μορφών σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, και διερεύνησης περιστατικών αυθαιρεσίας.

Άρθρο 65

Αξιέπαινες πράξεις και επιβράβευση κρατουμένων

1. Οι εξαιρετικές πράξεις και οι επιτυχίες των κρατουμένων, όπως η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, διακρίσεις στην εκπαίδευση, την εργασία και την καλλιτεχνική δημιουργία, ενέργειες αλληλεγγύης και κοινωνικής προσφοράς, η παροχή πρώτων βοηθειών σε συγκρατούμενο ή άλλο πρόσωπο που κινδυνεύει κ.λπ., βεβαιώνονται αμέσως από τον κοινωνικό λειτουργό του καταστήματος ή τον Διευθυντή της εκπαιδευτικής δομής ή τον αρχιφύλακα, με έγγραφη αναφορά και σχετική εισήγησή τους προς το Συμβούλιο αδειών και πειθαρχικού ελέγχου, στο οποίο οι κρατούμενοι καλούνται για αυτοπρόσωπη εμφάνιση.
2. Η επιβράβευση περιλαμβάνει:
 - α) γραπτό έπαινο,
 - β) απονομή βραβείων όπως βιβλίων, εργαλείων, μουσικών οργάνων και άλλων χρήσιμων αντικειμένων,
 - γ) απονομή χρηματικού επάθλου,
 - δ) χάρη ή μετριασμό πειθαρχικών ποινών που δεν έχουν εκτελεστεί ή δεν έχουν εκτελεστεί πλήρως,
 - ε) διαγραφή πειθαρχικών ποινών που βρίσκονται σε ισχύ,
 - στ) κατ' εξαίρεση χορήγηση τακτικής άδειας πριν από τη συμπλήρωση του κατώτατου προβλεπόμενου ορίου, εφόσον συντρέχουν οι λοιπές προϋποθέσεις, και
 - ζ) αύξηση του ανώτατου ετήσιου ορίου ημερών τακτικής άδειας κατά πέντε ημέρες.
3. Η επιβράβευση απονέμεται:
 - α) στις περιπτώσεις α', β', γ' και δ' της προηγούμενης παραγράφου από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ύστερα από πρόταση του Συμβουλίου αδειών και πειθαρχικού ελέγχου, και
 - β) στις υπόλοιπες περιπτώσεις από το Συμβούλιο αδειών και πειθαρχικού ελέγχου.

Άρθρο 66

Πειθαρχικά παραπτώματα

1. Παραπτώματα που μπορεί να επισύρουν πειθαρχική ποινή κατά του δράστη τους είναι μόνο τα αναγραφόμενα στις διατάξεις του παρόντος άρθρου και διακρίνονται ανάλογα με τη βαρύτητά τους σε τρεις κατηγορίες. Η συμμετοχή στα παραπτώματα αυτά, καθώς και η απόπειρα τέλεσής τους αντιμετωπίζονται με ποινή αυτουργού ή ποινή μειωμένη, κατά τις διακρίσεις του Ποινικού Δικαίου. Αρχές και κανόνες του ποινικού δικαίου και της ποινικής δικονομίας εφαρμόζονται αναλόγως και στο πειθαρχικό δίκαιο, ιδίως οι αρχές και οι κανόνες που αφορούν

α) τους λόγους αποκλεισμού της υπαιτιότητας και της ικανότητας προς καταλογισμό, β) τις ελαφρυντικές ή επιβαρυντικές περιστάσεις για την επιμέτρηση της πειθαρχικής ποινής, γ) την έμπρακτη μετάνοια, δ) το δικαίωμα σιγής του πειθαρχικώς διωκόμενου, ε) την πραγματική και νομική πλάνη, στ) το τεκμήριο της αθωότητας του πειθαρχικώς διωκόμενου.

2. Πειθαρχικά παραπτώματα της κατηγορίας Α' είναι τα ακόλουθα:

α) Ομαδική απείθεια στις νόμιμες εντολές του προσωπικού του καταστήματος, όπως άρνηση παροχής οφειλόμενης υπηρεσίας ή παρεμπόδιση τρίτου να παράσχει οφειλόμενη υπηρεσία.

β) Βίαη απόδραση περισσότερων κρατουμένων με ενωμένες δυνάμεις.

γ) Απειλή ή άσκηση βίας κατά μελών του προσωπικού του καταστήματος.

δ) Απειλή ή άσκηση σωματικής ή ψυχολογικής βίας κατά συγκρατούμενου, ιδίως με συνεχή σκληρή συμπεριφορά που εκδηλώνεται λόγω των χαρακτηριστικών φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκείας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου του θύματος.

ε) Προσβολή κατά της γενετήσιας ελευθερίας.

στ) Κατασκευή ή εν γνώσει κατοχή αιχμηρών ή εν γένει επικίνδυνων αντικειμένων τα οποία μπορεί να χρησιμοποιηθούν ως όπλα κατά την έννοια του Ν. 2168/1993.

ζ) Εισαγωγή, παρασκευή, ανάμειξη, καλλιέργεια, κατοχή, διάθεση ή χρήση ναρκωτικών ή οίονοπνευματωδών ουσιών, και οποιαδήποτε άλλη διάπραξη των βασικών εγκλημάτων του νόμου περί εξαρτησιογόνων ουσιών.

η) Καταστροφή περιουσιακών στοιχείων του καταστήματος ιδιαίτερα μεγάλης αξίας ή ειδικής χρήσης.

θ) Δωροδοκία μέλους του προσωπικού του καταστήματος.

ι) Εισαγωγή ή διάθεση κινητού τηλεφώνου.

3. Πειθαρχικά παραπτώματα της κατηγορίας Β' είναι τα ακόλουθα:

α) Αφαίρεση ειδών αξίας ή ανάγκης από συγκρατούμενο, ή παράνομη χρήση πραγμάτων που ανήκουν στο κατάστημα ή σε τρίτο.

β) Κατοχή χρημάτων και κινητού τηλεφώνου.

γ) Μη επιστροφή στο κατάστημα κράτησης μετά τη λήξη ή ανάκληση οποιασδήποτε αδειάς, χωρίς έγκαιρη και ακριβή ενημέρωση και παραδεκτή δικαιολόγηση προς την υπηρεσία του καταστήματος, κατά τις διακρίσεις της παραγράφου 8 του άρθρου 52 του παρόντος.

δ) Πώληση φαρμάκων και άλλων επιτρεπόμενων ειδών προσωπικής χρήσης.

ε) Οργάνωση παράνομων και απαγορευμένων παιχνιδιών.

στ) Απόδραση κρατουμένου.

ζ) Με πρόθεση καταστροφή ή ουσιώδης βλάβη εργαλείων, μηχανημάτων, συσκευών, πρώτων υλών ή άλλων αντικειμένων τα οποία χρησιμοποιούνται για την εργασία των κρατουμένων.

η) Η με οποιονδήποτε τρόπο χρήση προσωπικών ή άλλων στοιχείων από το ατομικό δελτίο υγείας και το μητρώο ιατρικών εξετάσεων κρατουμένου.

θ) Απείθεια στις νόμιμες εντολές του προσωπικού του καταστήματος.

4. Πειθαρχικά παραπτώματα της κατηγορίας Γ' είναι τα ακόλουθα:

α) Παράβαση της νομοθεσίας για τα παράνομα ή απαγορευμένα παιχνίδια, εκτός από την περίπτωση της παραγράφου 3 στοιχείο ε' του παρόντος άρθρου.

β) Εν γνώσει κατασκευή, κατοχή ή χρήση απαγορευμένων ειδών, εκτός από τα αναγραφόμενα στις κατηγορίες Α' και Β'.

γ) Συστηματική παράλειψη τήρησης των κανόνων υγιεινής του κρατουμένου ή του ατομικού κελιού ή θαλάμου, καθώς και ρύπανση εγκαταστάσεων ή κοινοχρήστων χώρων.

δ) Ψευδής απόπειρα αυτοκτονίας ή αυτοτραυματισμός ή κατάποση ξένων αντικειμένων για αποφυγή εκπλήρωσης υποχρεώσεων ή για επίτευξη ευεργετήματος.

ε) Προσβολή της τιμής μέλους του προσωπικού ή συγκρατουμένου με ύβρεις ή συκοφαντίες.

5. Μετά πάροδο έξι μηνών από την τέλεση του πειθαρχικού παραπτώματος επέρχεται παραγραφή. Η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται κατά τη διάρκεια της πειθαρχικής διαδικασίας και μέχρι έξι μήνες κατά ανώτατο όριο. Όταν η πειθαρχική διαδικασία αφορά παράπτωμα κατηγορίας Α' και για την πρόδοό της αναμένονται πορίσματα εργαστηριακών εξετάσεων και αναλύσεων, η αναστολή της προθεσμίας παραγραφής παρατείνεται για τρεις μήνες.

Άρθρο 67

Πειθαρχικές ποινές

1. Οι πειθαρχικές ποινές που επιβάλλονται στον κρατούμενο για τα παραπτώματα του προηγούμενου άρθρου εκτελούνται είτε στο κατάστημα όπου αυτός κρατείται κατά την τέλεσή τους είτε σε αυτό όπου μεταγεται. Αυτές είναι:

α. Για πειθαρχικά παραπτώματα Κατηγορίας Α':

i) περιορισμός σε ειδικό χώρο ατομικής κράτησης από μία έως δέκα ημέρες, με πρόσβαση σε ανοικτό χώρο και προαύλιο για δύο ώρες ημερησίως, καθημερινή επίσκεψη ιατρού και τηλεφωνική επικοινωνία με οικείους και με τον συνήγορο,

ii) μεταγωγή σε άλλο κατάστημα, η οποία προτείνεται στην ΚΕΜ από το Συμβούλιο αδειών και πειθαρχικού ελέγχου και εκτελείται, εφόσον εγκριθεί, με τη διαδικασία του άρθρου 74 του παρόντος, και

iii) απαγόρευση ή αφαίρεση του ευεργετικού υπολογισμού των ημερών ποινής, τριών έως έξι μηνών,

iv) βαθμοί ποινής από 21 έως 30.

β. Για πειθαρχικά παραπτώματα κατηγορίας Β' εκτός από τη μη επιστροφή στο κατάστημα κράτησης μετά τη λήξη ή ανάκληση αδειας, χωρίς έγκαιρη και ακριβή ενημέρωση και παραδεκτή δικαιολόγηση προς την υπηρεσία του καταστήματος:

i) απαγόρευση ή αφαίρεση του ευεργετικού υπολογισμού των ημερών ποινής ενός έως τριών μηνών,

ii) βαθμοί ποινής 11-20.

iii) για τη μη επιστροφή στο κατάστημα κράτησης μετά τη λήξη ή ανάκληση αδειας, χωρίς έγκαιρη και ακριβή ενημέρωση και παραδεκτή δικαιολόγηση προς την υπηρεσία του καταστήματος: μη χορήγηση νέας τακτικής ή εκπαιδευτικής άδειας πριν από την πάροδο τεσσάρων μηνών έως δύο ετών, κατά τις διακρίσεις της παραγράφου 8 του άρθρου 52 του παρόντος.

γ. Για πειθαρχικά παραπτώματα κατηγορίας Γ':

i) απαγόρευση ή αφαίρεση ευεργετικού υπολογισμού των ημερών ποινής έως ενός μηνός,

ii) βαθμοί ποινής 1-10.

2. Επιτρέπεται, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, η επιβολή σωρευτικώς κατά κατηγορία των προαναφερόμενων ποινών.

3. Οι πειθαρχικές ποινές λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της συμπεριφοράς του κρατούμενου, ιδίως στις περιπτώσεις, της χορήγησης άδειας, της ανάθεσης συγκεκριμένης θέσης εργασίας ή της επιλογής για την παρακολούθηση κάθε είδους οργανωμένων δραστηριοτήτων και προγραμμάτων δημιουργικής αξιοποίησης του χρόνου κράτησης με ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής, της υπαγωγής σε καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης ή τμηματικής έκτισης της ποινής και της υπό όρο απόλυσης. Εάν στον κρατούμενο έχουν επιβληθεί περιορισμός σε ειδικό χώρο ατομικής κράτησης τουλάχιστον πέντε ημερών, ή μεταγωγή σε άλλο κατάστημα κράτησης τουλάχιστον δύο φορές, ή μη χορήγηση αδειας τουλάχιστον για ένα έτος, ή απαγόρευση ή αφαίρεση

ευεργετικού υπολογισμού ημερών ποινής τουλάχιστον τεσσάρων μηνών, ή περισσότεροι από εκατό (100) βαθμοί ποινής, για τη χορήγηση των παραπάνω μέτρων απαιτείται, υπό την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου, ειδική αιτιολογία ως προς το σημείο αυτό από το αρμόδιο όργανο.

4. Οι πειθαρχικές ποινές του παρόντος άρθρου διαγράφονται και δεν αναφέρονται στο ατομικό δελτίο πειθαρχικού ελέγχου του κρατουμένου, ο δε πειθαρχικός φάκελος τίθεται στο αρχείο του καταστήματος και δεν επιτρέπεται εφεξής να αποτελεί στοιχείο κρίσης του κρατουμένου για την ανάθεση συγκεκριμένης θέσης εργασίας ή την επιλογή για την παρακολούθηση κάθε είδους οργανωμένων δραστηριοτήτων και προγραμμάτων δημιουργικής αξιοποίησης του χρόνου κράτησης με ευεργετικό υπολογισμό ημερών ποινής, της υπαγωγής σε καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης ή τμηματικής έκτισης της ποινής τακτικής άδειας, ως εξής:

α) στην περίπτωση της παραγράφου 1α.ι, μετά δύο έτη μήνες από την επιβολή της,

β) στην περίπτωση της παραγράφου 1α.ιι, μετά εικοσιένα μήνες από την επιβολή της,

γ) στην περίπτωση της παραγράφου 1α.ιιι, μετά δεκαοκτώ μήνες από την επιβολή της,

δ) στην περίπτωση της παραγράφου 1α.ιv, μετά δεκαπέντε μήνες από την επιβολή της,

ε) στην περίπτωση της παραγράφου 1β.ι, μετά ένα έτος από την επιβολή της,

στ) στην περίπτωση της παραγράφου 1β.ιι, μετά εννέα μήνες από την επιβολή της,

ζ) στην περίπτωση της παραγράφου 1β.ιιι, από τη λήξη της εκτέλεσής της,

η) στην περίπτωση της παραγράφου 1γ.ι, μετά έξι μήνες από την επιβολή της, και

θ) στην περίπτωση της παραγράφου 1γ.ιι, μετά τρεις μήνες από την επιβολή της.

5. Αν μέσα στα ανωτέρω χρονικά διαστήματα επιβληθεί νέα πειθαρχική ποινή, ο χρόνος διαγραφής της υπολογίζεται από τη λήξη του χρόνου διαγραφής που προβλέπεται για την εκάστοτε προηγούμενη πειθαρχική ποινή, εκτός εάν έχει σχηματιστεί συνολική ποινή επί όλων των ομοειδών ποινών. Ο σχηματισμός συνολικής ποινής επί ομοειδών ποινών γίνεται από το Συμβούλιο αδειών και πειθαρχικού ελέγχου του καταστήματος κράτησης, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από σχετική αίτηση του καταδικού. Κατά τη διαδικασία σχηματισμού συνολικής ποινής, η βαρύτερη ποινή επαυξάνεται τουλάχιστον κατά το ένα τρίτο (1/3) εκάστης των λοιπών συντρεχουσών πειθαρχικών ποινών, και όχι άνω των δύο τρίτων (2/3).

6. Πειθαρχικές ποινές που έχουν επιβληθεί σε εξαρτημένους κρατουμένους για πειθαρχικά παραπτώματα που σχετίζονται με τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών από τους ίδιους δεν αποτελούν λόγο απόρριψης της αίτησης τους για συμμετοχή σε πρόγραμμα απεξάρτησης το οποίο λειτουργεί σε οποιοδήποτε κατάστημα κράτησης.

7. Σε υπερήλικες, γυναίκες σε κατάσταση εγκυμοσύνης, λοχείας και ανατροφής ανηλικών παιδιών, ασθενείς και ανηλικούς, για πειθαρχικά παραπτώματα κατηγορίας Α' δεν επιβάλλεται η ποινή του περιορισμού σε ειδικό χώρο ατομικής κράτησης εκτός εάν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις και ύστερα από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου οργάνου. Στις περιπτώσεις αυτές, ο περιορισμός διαρκεί το πολύ τρεις ημέρες και μπορεί να εκτίεται στον χώρο κράτησης του κρατουμένου στον οποίο επιβλήθηκε, με τους όρους της παραγράφου 1 περ. α.ι του παρόντος άρθρου και με καθημερινή επικοινωνία με κοινωνικό λειτουργό ή ψυχολόγο.

Άρθρο 68 **Πειθαρχικά Όργανα**

1. Σε κάθε κατάσταση λειτουργεί Συμβούλιο αδειών και πειθαρχικού ελέγχου που συγκροτείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 9 παράγραφος 2 του παρόντος. Κατά την πρώτη συνεδρίασή του, το Συμβούλιο καθορίζει τον τρόπο λειτουργίας του.
2. Δευτεροβάθμιο όργανο κρίσης επί των αποφάσεων του Συμβουλίου αδειών και πειθαρχικού ελέγχου αποτελεί το Δικαστήριο Έκτισης Ποινών, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 7 του επόμενου άρθρου.
3. Ουδέποτε ανατίθενται σε κρατούμενο υπηρεσίες ή καθήκοντα που περιέχουν στοιχεία άσκησης πειθαρχικής εξουσίας.

Άρθρο 69

Πειθαρχική Διαδικασία

1. Η γραπτή αναφορά για την τέλεση πειθαρχικού παραπτώματος υποβάλλεται στο Συμβούλιο αδειών και πειθαρχικού ελέγχου αμέσως μετά την τέλεση ή τη γνώση της πράξης και του προσώπου που την τέλεσε. Σε κάθε περίπτωση, η υποβολή της αναφοράς μετά πάροδο δέκα ημερών είναι απαράδεκτη.
2. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου αδειών και πειθαρχικού ελέγχου καλεί τον αναφέροντα να βεβαιώσει ενόρκως το περιεχόμενο της αναφοράς και στη συνέχεια συγκαλεί το αρμόδιο όργανο, γνωστοποιεί εγγράφως και χωρίς χρονοτριβή στον κρατούμενο το παράπτωμα και τα στοιχεία της υπόθεσης για την οποία υπάρχει σε βάρος του αναφορά και τον καλεί σε υπεράσπιση και απολογία. Ο εγκαλούμενος έχει δικαίωμα να προτείνει μάρτυρες και να ζητήσει προθεσμία έως είκοσι τέσσερις ώρες και δεν υποχρεούται να απολογηθεί πριν περάσει η προθεσμία. Αν ο κρατούμενος δεν γνωρίζει την ελληνική γλώσσα, ορίζεται υποχρεωτικά διερμηνέας με την ευθύνη του Συμβουλίου, εφαρμοζόμενου του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 22 του παρόντος.
3. Αν πρόκειται για παράπτωμα της κατηγορίας Α' του άρθρου 66 του παρόντος, το Συμβούλιο αδειών και πειθαρχικού ελέγχου συγκαλείται μέσα σε 48 ώρες, διαφορετικά μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την υποβολή της αναφοράς. Αν κριθεί σκόπιμο, το Συμβούλιο μπορεί να περιορίσει τον αριθμό των προτεινόμενων μαρτύρων.
4. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις πειθαρχικών παραπτωμάτων, όπως αυτά που τελούνται υπό τις συνθήκες που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 63, η πειθαρχική διαδικασία της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου κινείται το ταχύτερο δυνατόν.
5. Η απόφαση του Συμβουλίου αδειών και πειθαρχικού ελέγχου είναι ειδικά αιτιολογημένη, απαγγέλλεται αμέσως μετά την εκδίκαση της υπόθεσης και καταχωρίζεται, εφόσον επιβληθεί ποινή, στα μητρώα και στο πληροφοριακό σύστημα του καταστήματος καθώς και στο ατομικό δελτίο του κρατούμενου.
6. Το Συμβούλιο αδειών και πειθαρχικού ελέγχου, για την επιβολή πειθαρχικής ποινής, καθώς και για τον καθορισμό του ύψους και της διάρκειάς της, συνεκτιμά τη βαρύτητα και τις συνθήκες τέλεσης της πράξης, την προσωπικότητα του κρατούμενου, την κατάσταση της υγείας του, τον εναπομένοντα χρόνο έκτισης της ποινής, εάν πρόκειται για κατάδικο, καθώς και κάθε άλλο σημαντικό στοιχείο. Το Συμβούλιο μπορεί με αιτιολογημένη απόφασή του να απέχει από την επιβολή ποινής ή να επιβάλλει ποινή μικρότερη της ελάχιστης προβλεπόμενης.
7. Προσφυγή του κρατούμενου κατά αποφάσεως του Συμβουλίου αδειών και πειθαρχικού ελέγχου κατατίθεται, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία πέντε ημερών από την κοινοποίηση σε αυτόν της απόφασης στο Δικαστήριο Έκτισης Ποινών, το οποίο την εκδικάζει και αποφαινεται αμετάκλητα. Σε κάθε περίπτωση το Συμβούλιο αδειών και πειθαρχικού ελέγχου αποφασίζει εάν η άσκηση προσφυγής αναστέλλει ή διακόπτει την εκτέλεση της απόφασης. Σε περίπτωση προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου Έκτισης Ποινών ο κρατούμενος μπορεί να έχει δωρεάν

νομική αρωγή από μέλη του Δικηγορικού Συλλόγου του τόπου κράτησης κατά τα οριζόμενα στο τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του παρόντος.

8. Σε περίπτωση υποτροπής, μέσα σε έξι μήνες το Συμβούλιο αδειών και πειθαρχικού ελέγχου μπορεί να διατάξει την εκτέλεση και της πειθαρχικής ποινής που έχει ανασταλεί ή διακοπεί.

9. Επιτρέπεται η συνεκδίκαση πειθαρχικών παραπτωμάτων και η επιβολή συνολικής πειθαρχικής ποινής. Η συνολική ποινή σχηματίζεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 67 και διαγράφεται κατά τη διαδικασία του άρθρου 67 παράγραφος 4 του παρόντος κώδικα.

10. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή του Συμβουλίου αδειών και πειθαρχικού ελέγχου, μπορεί να ανασταλεί, να διακοπεί ή να χαριστεί εν όλω ή εν μέρει πειθαρχική ποινή περιορισμού σε ειδικό κελί, εφόσον: α) υπάρχει κίνδυνος ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας του κρατουμένου, ή β) εξαιρετικές ενέργειες του κρατουμένου, όπως αυτές του άρθρου 65 του παρόντος, πείθουν για την ενίσχυση της συναίσθησης ευθύνης του. Την ίδια δυνατότητα έχει σε έκτακτες περιπτώσεις και ο Διευθυντής του καταστήματος, η απόφαση του οποίου τίθεται στο Συμβούλιο αδειών και πειθαρχικού ελέγχου προς έγκριση εντός δύο ημερών. Στην παραπάνω περίπτωση β', η ποινή δεν λαμβάνεται υπόψη για την αξιολόγηση της συμπεριφοράς του κρατουμένου, όταν πρόκειται να του χορηγηθεί οποιαδήποτε άδεια ή να απολυθεί υπό όρο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ ΜΕΤΑΓΩΓΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Άρθρο 70

Λόγοι μεταγωγής

Η μεταγωγή κρατουμένων παραγγέλλεται για λόγους:

α) προσωπικούς και οικογενειακούς, εφόσον τεκμηριώνονται με δικαιολογητικά ή και στοιχεία γνωστά στο κατάστημα από το οποίο προτείνεται η μεταγωγή,

β) εργασίας και απασχόλησης σε οποιοδήποτε κατάστημα κράτησης, ιδίως στα αγροτικά καταστήματα, την ΚΑΥΚΚ, τα θεραπευτικά καταστήματα, τα ειδικά καταστήματα κράτησης νέων και τα κέντρα ημιελεύθερης διαβίωσης, εφόσον ζητηθεί από τα Συμβούλια εργασίας των καταστημάτων αυτών με επίκληση των αναγκών που πρέπει να καλυφθούν και πληρούνται οι κατά περίπτωση προβλεπόμενες ειδικές προϋποθέσεις,

γ) εκπαιδευτικούς και συναφείς, στα καταστήματα κράτησης στα οποία λειτουργούν εκπαιδευτικές δομές και προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, και βεβαιώνεται από τους υπευθύνους αυτών των δομών και προγραμμάτων ότι ο ενδιαφερόμενος κρατούμενος μπορεί να γίνει δεκτός και διαθέτει τις γνώσεις που απαιτούνται, και εφόσον στο κατάστημα από το οποίο ζητείται η μεταγωγή δεν λειτουργούν αντίστοιχες δομές και προγράμματα, καθώς και στα καταστήματα που λειτουργούν στην περιφερειακή ενότητα όπου εδρεύει εκπαιδευτικό ίδρυμα στο οποίο έχει εισαχθεί ή μετεγγραφεί κρατούμενος φοιτητής ή σπουδαστής ή σε όμορη περιφερειακή ενότητα, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 6 του άρθρου 33 του παρόντος,

δ) υγείας ή σχετιζόμενους με την παρακολούθηση θεραπευτικού προγράμματος σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, οργανισμού εγκεκριμένου κατά το άρθρο 51 του Ν. 4139/2013, με γνωμάτευση ιατρού του καταστήματος από το οποίο ζητείται η μεταγωγή και, ειδικά για την παρακολούθηση προγράμματος, εφόσον ο ενδιαφερόμενος κρατούμενος έχει κριθεί εξαρτημένος σύμφωνα με τις ισχύουσες

διατάξεις και βεβαιώνεται από τον υπεύθυνο του προγράμματος ότι μπορεί να γίνει δεκτός σ' αυτό,

ε) δικονομικούς ή συναφείς,

στ) σχετικούς με την εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος κράτησης και τις συνθήκες διαβίωσης των κρατουμένων, σε περίπτωση μεταβολής της νομικής κατάστασης κρατουμένου, ανεπάρκειας των θέσεων κράτησης και συνωστισμού των κρατουμένων, λήψης μέτρων τάξης και προστασίας, καθώς και τέλεσης πειθαρχικών παραπτωμάτων και αξιόποινων πράξεων από τους κρατουμένους στο κατάστημα από το οποίο ζητείται η μεταγωγή.

Άρθρο 71

Μεταγωγή για λόγους προσωπικούς, οικογενειακούς, εργασίας και εκπαιδευτικούς

Η υποβολή αιτήματος μεταγωγής στις περιπτώσεις α', β' και γ' του προηγούμενου άρθρου αποτελεί δικαίωμα του κρατουμένου. Στις περιπτώσεις αυτές, η μεταγωγή παραγγέλλεται από την Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 7 παράγραφος 2 του παρόντος, ύστερα από αίτηση του κρατουμένου και πρόταση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος. Η Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών αποφαινεται αιτιολογημένα εντός πενήντα (50) ημερών από την υποβολή της πρότασης του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης.

Άρθρο 72

Μεταγωγή για λόγους υγείας ή σχετιζόμενους με την παρακολούθηση εγκεκριμένων θεραπευτικών προγραμμάτων

1. α) Στην περίπτωση μεταγωγής για λόγους υγείας, η μεταγωγή ασθενούς κρατουμένου σε θεραπευτικά καταστήματα ή νοσηλευτικά ιδρύματα κατά το άρθρο 30 του παρόντος παραγγέλλεται από το Συμβούλιο καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος, μετά από θετική και αιτιολογημένη γνωμάτευση του ιατρού του καταστήματος ή, στην περίπτωση του άρθρου 27 παράγραφος 6, σύμφωνα με το πόρισμα του τοπικά αρμόδιου ιατρού σχετικά με το είδος της πάθησης και τις ανάγκες θεραπείας. Σε κάθε περίπτωση, λαμβάνεται εγγράφως δήλωση του κρατουμένου ότι επιθυμεί να μεταχθεί για τον λόγο που υποδεικνύει ο ιατρός, άλλως ακολουθούνται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 29 του παρόντος και η ιατρική γνωμάτευση μαζί με την αρνητική δήλωση του κρατουμένου τίθενται στο ατομικό δελτίο υγείας του. Η απόφαση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης, η ιατρική γνωμάτευση και τα λοιπά συνοδευτικά έγγραφα κοινοποιούνται αμέσως στην Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών για ενημέρωση. Το ιατρείο του καταστήματος προβαίνει στον απαιτούμενο προγραμματισμό, σε συνεννόηση με το θεραπευτικό κατάστημα ή νοσηλευτικό ίδρυμα στο οποίο θα πραγματοποιηθεί η μεταγωγή, και στην προετοιμασία του κρατουμένου, όπου χρειάζεται. Η απόφαση για τη μεταγωγή και οι απαραίτητες ιατρικές οδηγίες διαβιβάζονται στην αρμόδια για τη συνοδεία του κρατουμένου αρχή με ενημερωτικό σημείωμα ως προς την ανάγκη λήψης ειδικών μέτρων, ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκει ο κρατούμενος. Ο κρατούμενος ενημερώνεται για την ημέρα της μεταγωγής του στον απολύτως απαραίτητο για την προετοιμασία του χρόνο και επιβεβαιώνει την επιθυμία του να μεταχθεί. Σε αντίθετη περίπτωση, λαμβάνεται υπεύθυνη δήλωση του και η μεταγωγή ακυρώνεται.

β) Στην περίπτωση μεταγωγής για παρακολούθηση εγκεκριμένου θεραπευτικού προγράμματος σωματικής και ψυχικής απεξάρτησης, την απόφαση λαμβάνει η Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών ύστερα από αίτηση του κρατουμένου και πρόταση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης, με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος, από το οποίο ζητείται η μεταγωγή

σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην περίπτωση δ' του άρθρου 70 του παρόντος. Κρατούμενος ο οποίος έχει κριθεί ως εξαρτημένος σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και επιθυμεί να παρακολουθήσει θεραπευτικό πρόγραμμα ψυχικής απεξάρτησης διευκολύνεται ή μεταγεται σε άλλο κατάστημα κράτησης όπου λειτουργεί σχετικό πρόγραμμα και παραμένει, αν το παρακολουθεί συστηματικά και εφόσον οι εκάστοτε διαθέσιμοι χώροι το επιτρέπουν. Κρατούμενος ο οποίος παρακολουθεί τέτοιο πρόγραμμα δεν μεταγεται όσο διαρκεί η συστηματική παρακολούθηση εκ μέρους του, εκτός εάν παραγγελθεί η μεταγωγή του για λόγους σχετικούς με την ομαλή λειτουργία του καταστήματος κράτησης ή δικονομικούς ή συναφείς, ή για λόγους υγείας, οπότε επαναμετάγεται μετά την έκλειψη αυτής της αιτίας. Σε περίπτωση μεταγωγής για λόγους σχετικούς με την εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος κράτησης σύμφωνα με τα άρθρα 70 περίπτωση στ' και 74 του παρόντος, προτιμάται κατάστημα όπου αναπτύσσεται αντίστοιχο θεραπευτικό πρόγραμμα, εκτός αν επιβάλλεται για σοβαρούς λόγους η μεταγωγή σε άλλο.

2. Σε επείγουσες περιπτώσεις για τις οποίες δεν είναι δυνατή η προγραμματισμένη αντιμετώπιση, και προκειμένου να αποτραπεί κίνδυνος ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας του κρατουμένου ή κίνδυνος μετάδοσης μολυσματικών νόσων ή βλάβης της υγείας άλλων κρατουμένων, ο Διευθυντής του καταστήματος ή ο αναπληρωτής του παραγγέλλει τη μεταγωγή του στα παραπάνω καταστήματα, με γνωμάτευση ιατρού ή και χωρίς αυτήν, εάν ο ιατρός απουσιάζει. Μέχρι τη μετακίνησή του, ο κρατούμενος παραμένει σε ειδικό χώρο, υπό την επίβλεψη του ιατρού ή νοσηλευτού. Η εν λόγω παραγγελία γνωστοποιείται αμέσως στο Συμβούλιο καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος, στην ΚΕΜ και στον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό.

3. Η επαναμεταγωγή του κρατουμένου στο κατάστημα κράτησης από το θεραπευτικό κατάστημα ή το νοσηλευτικό ίδρυμα παραγγέλλεται από τον Διευθυντή του τελευταίου αμέσως μετά την έκδοση του εξιτηρίου και πραγματοποιείται από την αρμόδια υπηρεσία μεταγωγών το ταχύτερο δυνατόν, ύστερα από συνεννόηση με τον Διευθυντή του καταστήματος κράτησης στο οποίο πρόκειται να επιστρέψει ο κρατούμενος. Αν ο ιατρός που επιλαμβάνεται ζητήσει επανεξέταση στο ίδιο θεραπευτικό κατάστημα ή νοσηλευτικό ίδρυμα, ή μεταφορά κρατουμένου από θεραπευτικό κατάστημα ή νοσηλευτικό ίδρυμα σε άλλο όμοιο προς διενέργεια ειδικών εξετάσεων ή ειδικής θεραπείας, ή προκύπτει δυνατότητα άμεσης εισαγωγής για την αντιμετώπιση προβλήματος υγείας που έχει διαγνωσθεί σε προηγούμενη μεταγωγή αλλά εκκρεμεί ελλείψει διαθέσιμων κλινών, αυτή παραγγέλλεται από τον Διευθυντή του καταστήματος κράτησης ή του θεραπευτικού καταστήματος ή του νοσηλευτικού ιδρύματος στο οποίο ευρίσκεται ο κρατούμενος, σύμφωνα με την υπόδειξη του ιατρού. Η εν λόγω παραγγελία γνωστοποιείται αμέσως στο Συμβούλιο καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος, στην ΚΕΜ και στον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό.

4. Στις περιπτώσεις μεταγωγής κρατουμένου για σοβαρούς λόγους υγείας κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, ο κοινωνικός λειτουργός ή ο Διευθυντής του καταστήματος κράτησης ειδοποιεί αμέσως τους συγγενείς του κρατουμένου και, αν δεν υπάρχουν συγγενείς, πρόσωπο ή αρχή που υποδεικνύει ο κρατούμενος.

Άρθρο 73

Μεταγωγή για λόγους δικονομικούς ή συναφείς

1. Στην περίπτωση ε' του άρθρου 70, η μεταγωγή κρατουμένου παραγγέλλεται από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών ή Εφετών, προς διευκόλυνση του έργου της ανάκρισης ή για να εμφανιστεί ο κρατούμενος σε δικαστήριο. Σε περίπτωση που ο κρατούμενος πρέπει να εμφανιστεί σε δημόσια αρχή, αρμόδιος

είναι ο Εισαγγελέας του άρθρου 572 παράγραφος 3 ΚΠΔ, άλλως ο Εισαγγελέας της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου. Ο ίδιος Εισαγγελέας φροντίζει για την ταχεία επαναμεταγωγή, μέχρι την εκτέλεση της οποίας δεν μπορεί να υποβληθεί αίτηση του κρατουμένου για παραμονή ή μεταγωγή του. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, άλλη μεταγωγή επιτρέπεται μόνο αν προκύψουν νέοι δικονομικοί λόγοι ή λόγοι υγείας. Για ανήλικους και νεαρούς ενήλικες κρατουμένους, υποδίκους και ειδικές κατηγορίες κρατουμένων, ισχύουν όσα προβλέπονται αντίστοιχα στις διατάξεις των άρθρων 12, 14 και 15 του παρόντος.

2. Αν πρόκειται για μεταγωγή κρατουμένου προς εξέτασή του ως μάρτυρα κατ' αντιπαράσταση με μάρτυρες ή κατηγορούμενους στην αλλοδαπή, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 459 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας σε συνδυασμό με τις ρυθμίσεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Αμοιβαίας Δικαστικής Συνδρομής επί Ποινικών Υποθέσεων, όπως αυτή επικυρώθηκε με το ν.δ. 4218/1961 (ΦΕΚ 171 Α'), καθώς και του Προσθέτου Πρωτοκόλλου της.

3. Σε περίπτωση μεταφοράς καταδίκου από και προς την αλλοδαπή για την έκτιση ποινής, εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τη μεταφορά των καταδίκων της 21.3.1983, όπως αυτή επικυρώθηκε με τον Ν. 1708/1987 (ΦΕΚ 108 Α'), η Απόφαση-Πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2008, όπως τροποποιήθηκε με την Απόφαση-Πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2009, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για το σκοπό της εκτέλεσής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με τον Ν. 4307/2014 (ΦΕΚ 246 Α') ή και οι ρυθμίσεις άλλων διμερών συμβάσεων.

4. Σε περίπτωση μεταγωγής αλλοδαπού κρατουμένου για λόγους έκδοσής του, εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Έκδοσης της 13.12.1957, όπως αυτή κυρώθηκε με τον Ν. 4165/1961 (ΦΕΚ 75 Α'), του Ν. 3251/2004 (ΦΕΚ 127 Α') για το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, και οι ρυθμίσεις άλλων διμερών συμβάσεων δικαστικής συνεργασίας.

Άρθρο 74

Μεταγωγή για λόγους σχετικούς με την εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος κράτησης και τις συνθήκες διαβίωσης των κρατουμένων

1. Στην περίπτωση στ' του άρθρου 70 η μεταγωγή παραγγέλλεται από την Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος, ή, όταν επιβάλλεται ως πειθαρχική ποινή, με την απόφαση και τα πρακτικά του Συμβουλίου αδειών και πειθαρχικού ελέγχου. Η πρόταση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης διατυπώνεται αυτεπάγγελα, στην δε περίπτωση της παραγράφου 7 του άρθρου 22, λαμβανομένης υπόψη τυχόν υποβληθείσας αίτησης του κρατουμένου. Η απόφαση και τα πρακτικά του Συμβουλίου αδειών και πειθαρχικού ελέγχου διαβιβάζονται στην ΚΕΜ από τον Πρόεδρο του συμβουλίου αυτού. Στην πρόταση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης ή στα πρακτικά του Συμβουλίου αδειών και πειθαρχικού ελέγχου, ανάλογα με την περίπτωση, πρέπει να εκτίθενται ή να προκύπτουν ειδικά οι λόγοι που καθιστούν αναγκαία τη μεταγωγή για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας του καταστήματος κράτησης και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κρατουμένων. Η άσκηση δικαιωμάτων του κρατουμένου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 3 του παρόντος, ουδέποτε θεμελιώνει από μόνη της λόγο μεταγωγής για την εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος κράτησης.

2. Ο Διευθυντής του καταστήματος μπορεί να προτείνει τη μεταγωγή εκθέτοντας τους λόγους που τη δικαιολογούν. Στην περίπτωση αυτή, απαιτείται πρόταση του

Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος προς την ΚΕΜ, υπό την προεδρία του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού και χωρίς τη συμμετοχή σε αυτό του Διευθυντή, και ισχύουν τα προβλεπόμενα στο τρίτο και το τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, όταν η μεταγωγή κρίνεται απολύτως επιβεβλημένη προκειμένου να αποφευχθεί η εκδήλωση, επέκταση ή γενίκευση βίαιων επεισοδίων που θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή ή την υγεία κρατουμένων, υπαλλήλων ή τρίτων προσώπων που βρίσκονται στο κατάστημα κράτησης με άλλη ιδιότητα, η προτεινόμενη μεταγωγή παραγγέλλεται από τον Συντονιστή καταστημάτων κράτησης, η απόφαση του οποίου εκτελείται αμέσως και το θέμα εισάγεται στην Κεντρική Επιτροπή Μεταγωγών. Σε κάθε περίπτωση τη μεταγωγή ή τη μη μεταγωγή οποιουδήποτε κρατουμένου και για οποιονδήποτε λόγο μπορούν να διατάξουν ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθώς και Γενικός Γραμματέας Αντεγκληματικής Πολιτικής.

Άρθρο 75

Εκτέλεση της μεταγωγής

1. Η μεταγωγή γίνεται με κατάλληλα μέσα μεταφοράς και κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η ομαλή μετακίνηση του κρατουμένου, αλλά χωρίς να θίγεται η αξιοπρέπείά του ή να του δημιουργούνται πρόσθετες ταλαιπωρίες, τηρουμένων και των διατάξεων για την έννομη προστασία των κρατουμένων του άρθρου 4 παρ. 1 του παρόντος. Οι χειροπέδες χρησιμοποιούνται μόνον όποτε αυτό κρίνεται απολύτως αναγκαίο από τα αρμόδια για τη μεταγωγή όργανα, λαμβανομένης υπόψη της κατάστασης του κρατουμένου και της κατηγορίας στην οποία ανήκει. Σε περιπτώσεις μεταγωγής υπερηλίκων, εγκύων, ασθενών, ανηλίκων και προσωποκρατουμένων, το μέτρο αυτό αποφεύγεται.

2. Η μεταγωγή κρατουμένου στις περιπτώσεις των παραγράφων α', β', γ', ε' και στ' του άρθρου 70 του παρόντος αναβάλλεται, εφόσον υπάρχει κίνδυνος ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας του, σύμφωνα με γνωμάτευση του ιατρού του καταστήματος, και μέχρις ότου ο κίνδυνος παρέλθει. Σε κάθε περίπτωση, ο Διευθυντής αναφέρει αμέσως την αναβολή της μεταγωγής στην αρχή που την παρήγγειλε.

3. Οι διατυπώσεις παράδοσης και παραλαβής του μεταγόμενου, τα μέσα πραγματοποίησης της μεταγωγής, τα μέτρα ασφάλειας κατά τη διάρκειά της, οι χώροι παραμονής κατά περίπτωση και κάθε άλλη συναφής λεπτομέρεια ρυθμίζονται από τα άρθρα 144 έως 154 του π.δ. 141/1991 (ΦΕΚ 58 Α'), καθώς και με κοινή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Αναπληρωτή Υπουργού Προστασίας του Πολίτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΙΝΩΝ

Άρθρο 75Α

Απόλυση υπό όρο

Οι κατάδικοι κρατούμενοι προετοιμάζονται με τη δημιουργική αξιοποίηση του χρόνου κράτησης, την επικοινωνία με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον και τους θεσμούς εναλλακτικής έκτισης των ποινών για την αποφυλάκισή τους πριν συμπληρωθεί ο χρόνος έκτισης της ποινής τους. Οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση, την άρση και την ανάκληση της απόλυσής τους ρυθμίζονται στα άρθρα 105-110Γ ΠΚ.

Άρθρο 76

Απόλυση καταδικών, υποδικών, χρεοφειλετών και λοιπών κατηγοριών κρατουμένων

1. Η απόλυση των κρατουμένων ενεργείται από τον Διευθυντή του καταστήματος κράτησης κατά τις εργάσιμες ημέρες. Αν η ημέρα της απόλυσης είναι επίσημη αργία ή Σαββατοκύριακο, τότε η απόλυση ενεργείται την προηγούμενη εργάσιμη ημέρα.

2. Όταν επίκειται απόλυση, ο ιατρός του καταστήματος ελέγχει την υγεία του υπό απόλυση κρατουμένου, ενημερώνει το ατομικό δελτίο υγείας του και το τηρούμενο μητρώο ιατρικών εξετάσεων, και εκδίδει πιστοποιητικό κατάστασης υγείας. Αν από αυτά προκύπτει ότι το κρατούμενος νοσεί σοβαρά και είναι αδύνατη η μεταφορά του σε νοσηλευτικό ίδρυμα, η εκτέλεση της απόλυσής του από το κατάστημα κράτησης μπορεί να ανασταλεί με απόφαση του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού μετά από αίτηση του ιδίου του κρατουμένου. Στις περιπτώσεις αυτές, ο απολυθείς δεν θεωρείται κρατούμενος και παραμένει στο ιατρείο του καταστήματος ή άλλον κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο, εκτός των χώρων ατομικής και ομαδικής κράτησης.

3. Ως προς τη λήξη της ποινής και της υποδικίας, εφαρμόζονται το άρθρο 6 του Συντάγματος και οι οικείες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

4. Υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, οι κρατούμενοι σύμφωνα με το άρθρο 15 του παρόντος απολύονται:

α) όταν συμπληρωθεί η διάρκεια της προσωπικής κράτησης που ορίζει η απόφαση,

β) όταν εκλείψει ο λόγος για τον οποίο επεβλήθη η προσωπική κράτηση,

γ) αν κατατεθεί στην αρμόδια αρχή ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων το χρέος για το οποίο επιβλήθηκε η προσωπική κράτηση, μαζί με τους τόκους που οφείλονται ήδη και τα έξοδα της εκτέλεσης, και κατατεθεί το γραμμάτιο στο γραμματέα του πρωτοδικείου στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το κατάστημα, και

δ) όταν ο κρατούμενος συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας του.

5. Στην περίπτωση α' της προηγούμενης παραγράφου, η απόλυση γίνεται από τον Διευθυντή του καταστήματος. Στις άλλες περιπτώσεις, διατάσσεται από τον πρόεδρο του καθ' ύλην αρμόδιου δικαστηρίου στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το κατάστημα κράτησης, ο οποίος δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 682 επόμενα του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

6. Ο κοινωνικός λειτουργός ή ο Διευθυντής του καταστήματος κράτησης ενημερώνει την «ΕΠΑΝΟΔΟ», η οποία συντονίζει ενέργειες που αφορούν την κατά τόπους αρμόδια Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων για την απόλυση κάθε ανηλίκου και την Υπηρεσία Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής για την απόλυση κάθε άλλου κρατουμένου.

Άρθρο 77

Διατυπώσεις για την απόλυση

Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζονται οι διατυπώσεις για την απόλυση σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις, ιδίως το περιεχόμενο του αποφυλακιστηρίου, ο έλεγχος της γνησιότητας της παραγγελίας για την αποφυλάκιση, η ύπαρξη άλλου λόγου κράτησης με τον ίδιο ή άλλο νόμιμο τίτλο, η ενημέρωσή του για τις υποχρεώσεις του μετά την αποφυλάκιση και η καθοδήγησή του για τις προσφερόμενες υπηρεσίες υποστήριξης αποφυλακισομένων.

Άρθρο 78

Θάνατος κρατουμένου

1. Ο θάνατος κρατουμένου πιστοποιείται από τον ιατρό του καταστήματος κράτησης ή του θεραπευτικού καταστήματος ή του νοσηλευτικού ιδρύματος στο

- οποίο αυτός απεβίωσε. Σε κάθε περίπτωση, διενεργείται ιατροδικαστική εξέταση, το πόρισμα της οποίας αποστέλλεται στον Διευθυντή του καταστήματος κράτησης στο οποίο αρχειοθετείται ο φάκελος του θανόντος, και τίθεται στον φάκελο αυτόν.
2. Ο κοινωνικός λειτουργός ή ο Διευθυντής του καταστήματος στο οποίο κρατείται όταν αποβιώνει, ή από το οποίο μετήχθη σε νοσηλευτικό ίδρυμα πριν αποβιώσει ο κρατούμενος, ανακοινώνει αμέσως το γεγονός του θανάτου του στις αρμόδιες διοικητικές και δικαστικές αρχές, καθώς και στους συγγενείς του. Σε περίπτωση θανάτου αλλοδαπού κρατουμένου, ειδοποιείται η πρεσβεία ή η προξενική αρχή της χώρας του ή η προξενική αρχή της πλησιέστερης χώρας.
3. Εγκαταλειμμένοι ή άποροι κρατούμενοι ενταφιάζονται με έξοδα του Δημοσίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΖΟΜΕΝΟΥΣ

Άρθρο 79

Μέριμνα της Πολιτείας πριν και μετά την απόλυση

1. Η Πολιτεία μεριμνά καθ' όλη τη διάρκεια της κράτησης για την ομαλή και χωρίς διακρίσεις επάνοδο και προσαρμογή του κρατουμένου στο κοινωνικό, επαγγελματικό και οικογενειακό του περιβάλλον. Το ΝΠΙΔ «ΕΠΑΝΟΔΟΣ», που ιδρύθηκε με το ΠΔ 300/2003, είναι ο επίσημος φορέας άσκησης πολιτικής για την πλήρη ένταξη των αποφυλακιζομένων και υπάγεται απευθείας στον Γενικό Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
2. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ύστερα από πρόταση της «ΕΠΑΝΟΔΟΥ» και γνώμη του ΚΕΣΦ, καθορίζονται οι γενικές κατευθύνσεις, οι προτεραιότητες, οι εξειδικευμένες δράσεις και τα θεσμικά μέτρα που απαιτούνται για την υποστήριξη των αποφυλακιζομένων και την άρση των κωλυμάτων που αντιμετωπίζουν κατά την επανένταξή τους.
3. Αποστολή της «ΕΠΑΝΟΔΟΥ» είναι να χαράσσει και να συντονίζει όλες τις πολιτικές της μέριμνας για τους αποφυλακιζομένους ανάλογα με τις ανάγκες τους, κυρίως στους τομείς της στέγασης, της σίτισης, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της απασχόλησής τους. Για τον σκοπό αυτό η «ΕΠΑΝΟΔΟΣ» συμμετέχει σε όλες τις αρμόδιες επιτροπές, συνεργάζεται με όλους τους φορείς δημόσιου ή ιδιωτικού μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και με τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στο πεδίο αρμοδιότητάς της, και μεριμνά για την ίδρυση Κέντρων Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Συμβουλευτικής μέσα στα καταστήματα κράτησης σε συνεργασία με τα Συμβούλια εργασίας κρατουμένων.
4. Εκπρόσωπος της «ΕΠΑΝΟΔΟΥ» που ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιό της καλείται και συμμετέχει χωρίς ψήφο στις συνεδριάσεις του ΚΕΣΦ, προκειμένου να διασφαλίζεται η μεταξύ τους συνεργασία.
5. Στη Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας κάθε Περιφερειακής Ενότητας ορίζεται ένας υπάλληλος αρμόδιος για την παρακολούθηση και την υποβοήθηση του έργου της «ΕΠΑΝΟΔΟΥ» στα όρια της Περιφερειακής Ενότητας, και, με απόφαση του Περιφερειάρχη, ο οποίος καταρτίζει και τους εσωτερικούς κανονισμούς λειτουργίας της, συγκροτείται πενταμελής Επιτροπή Κοινωνικής Υποστήριξης. Η Επιτροπή έχει επιτελικό ρόλο σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας για ζητήματα που αφορούν την κοινωνική επανένταξη των αποφυλακιζομένων. Η θητεία της είναι τριετής και ανανεώσιμη, η δε συμμετοχή σε αυτήν είναι άμισθη και τιμητική. Τα απαιτούμενα έξοδα λειτουργίας της Επιτροπής εγγράφονται στον προϋπολογισμό της οικείας Περιφέρειας.
6. Η Επιτροπή Κοινωνικής Υποστήριξης αποτελείται από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας ή τον Προϊστάμενο του

Τμήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης της Περιφερειακής Ενότητας ως Πρόεδρο, δύο εκπροσώπους επαγγελματικών, εκπαιδευτικών ή κοινωνικών φορέων της περιοχής, έναν εκπρόσωπο του ΟΑΕΔ και έναν εκπρόσωπο τοπικού φορέα απεξάρτησης. Η Επιτροπή:

- α) μεριμνά για την ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας και την ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα επανένταξης,
- β) σχεδιάζει δράσεις και συντονίζει την υλοποίηση αντίστοιχων εθνικών ή και ευρωπαϊκών προγραμμάτων μέσα στα όρια της Περιφερειακής Ενότητας, σε συνεργασία με τον Εθνικό Μηχανισμό Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής, τη Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το ΚΕΣΦ, το ΝΠΙΔ «ΕΠΑΝΟΔΟΣ», τον ΟΑΕΔ, τις λοιπές Επιτροπές Κοινωνικής Υποστήριξης, τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων και άλλους κατά περίπτωση αρμόδιους φορείς,
- γ) μεριμνά για τη χορήγηση ειδικού επιδόματος σε αποφυλακισμένους κατά το άρθρο 38 του ν. 1836/1989 κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 280 παρ. 44 του ν. 3852/2010 «Αρμοδιότητες Αποκεντρωμένης Διοίκησης» δια του ΟΑΕΔ.
- δ) αναζητεί πόρους μέσω εκδηλώσεων, χορηγιών, προγραμμάτων για την οικονομική υποστήριξη των απολυθέντων, και
- ε) συντάσσει ετήσια έκθεση πεπραγμένων την οποία υποβάλλει στον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και κοινοποιεί στο ΚΕΣΦ και την «ΕΠΑΝΟΔΟ».

Άρθρο 80

Μέριμνα της Πολιτείας για τους απολυόμενους

1. Με προεδρικό διάταγμα δημιουργούνται ξενώνες για τους απολυόμενους, υπαγόμενοι στην Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση. Η «ΕΠΑΝΟΔΟΣ» συνεργάζεται για τη δημιουργία των ξενώνων αυτών με τους ΟΤΑ και κάθε φορέα δημόσιου ή ιδιωτικού, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Στους ξενώνες αυτούς, οι απολυόμενοι μπορούν να διαμένουν και να διατρέφονται για διάστημα έως δύο μηνών από την απόλυσή τους, εφόσον στερούνται στέγης. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα καθορίζονται και τα σχετικά με τη λειτουργία των ξενώνων, το προσωπικό τους και κάθε άλλη λεπτομέρεια.
2. Με τη συνδρομή του ΟΑΕΔ, των ΟΤΑ, της «ΕΠΑΝΟΔΟΥ» και άλλων κοινωνικών φορέων ή εθελοντών, παρέχεται στους φιλοξενούμενους στους ξενώνες κάθε δυνατή ενημέρωση που αφορά στην εξεύρεση εργασίας και στα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και προσανατολισμού.
3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται τα σχετικά με την ίδρυση επιχειρήσεων ή επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας ή προσομοιωμένων επιχειρήσεων ή μονάδων υπό την εποπτεία της Πολιτείας, στις οποίες προσλαμβάνονται απολυθέντες κρατούμενοι κατά προτεραιότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΡΩΓΗΣ

Άρθρο 81

Διοικητική εποπτεία

Η διοικητική εποπτεία για την ορθή εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κώδικα ανήκει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Οι Διευθυντές των καταστημάτων κράτησης και οι Προϊστάμενοι

των Υπηρεσιών Ανηλικών και Κοινωνικής Αρωγής υποβάλλουν στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους λεπτομερή έκθεση σχετικά με τη λειτουργία του καταστήματος ή της ΥΕΑΚΑ κατά τον προηγούμενο χρόνο, ενσωματώνοντας τις εκθέσεις των Προϊσταμένων των Τμημάτων, και καταθέτουν σχετικές προτάσεις βελτίωσης.

Άρθρο 82

Δικαστική εποπτεία στα καταστήματα κράτησης

1. Όπου στον παρόντα κώδικα προβλέπονται συλλογικά όργανα υπό την προεδρία του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού, τα μέλη του προσωπικού του καταστήματος κράτησης που μετέχουν στη σύνθεσή τους με έναν αναπληρωτή της ίδιας ή συναφούς ειδικότητας, κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 9 και 10 του παρόντος, ορίζονται με πράξη του προέδρου.

2. Τα άρθρα 13 έως 16 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ν.2690/1999) για τα συλλογικά όργανα εφαρμόζονται κατά τη λειτουργία όλων των συλλογικών οργάνων των καταστημάτων κράτησης, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα κώδικα.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Υγείας ορίζονται τα σχετικά με την εποπτεία της εκτέλεσης της ποινής κατά τον χρόνο παραμονής κρατούμενου σε θεραπευτικό κατάστημα ή νοσηλευτικό ίδρυμα, σύμφωνα με το άρθρο 30 του παρόντος.

Άρθρο 83

Αρμοδιότητες Δικαστικού Λειτουργού καταστήματος κράτησης

Ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός έχει τα προβλεπόμενα από την κείμενη νομοθεσία καθήκοντα. Ειδικότερα, αποφασίζει επί όσων θεμάτων του ανατίθενται στον παρόντα κώδικα, ασκεί τις αρμοδιότητες του άρθρου 572 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και δικαιούται να ασκεί προσφυγή κατά αποφάσεων του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος ενώπιον του Δικαστηρίου Έκτισης Ποινών χωρίς να συμμετέχει στη σύνθεσή του κατά την εκδίκαση.

Άρθρο 84

Εποπτεία του Δικαστηρίου Έκτισης Ποινών

1. Το Δικαστήριο Έκτισης Ποινών, σε πρώτο βαθμό ως ειδικό τμήμα του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου στις έδρες των Πρωτοδικείων: Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πειραιά, Πατρών, Λαρίσης και Ηρακλείου, και ως το αρμόδιο Τριμελές Πλημμελειοδικείο στις έδρες των λοιπών Πρωτοδικείων, δικάζει αφού ακούσει τον Εισαγγελέα και αποφαινεται σε κάθε περίπτωση που ασκείται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον παρόντα κώδικα, προσφυγή κατά απόφασης: α) του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος, β) του Συμβουλίου αδειών και πειθαρχικού ελέγχου, γ) του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού κατά το προηγούμενο άρθρο και δ) της Κεντρικής Επιτροπής Μεταγωγών. Το δικαστήριο μπορεί να καλεί για ακρόαση τον κρατούμενο, καθώς και έναν εκπρόσωπο του καταστήματος κράτησης.

2. Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου Έκτισης Ποινών εκτελούνται και με την έκδοση του αποσπάσματος στο οποίο περιέχεται το διατακτικό τους.

3. Κάθε Δικαστήριο Έκτισης Ποινών είναι τοπικά αρμόδιο για την εκδίκαση των υποθέσεων που αφορούν κρατούμενους σε κατάστημα το οποίο βρίσκεται στην περιφέρειά του, εκτός εάν η υπόθεση έχει ήδη εισαχθεί στο δικαστήριο της περιφέρειας όπου κρατούσαν προηγουμένως ο κρατούμενος, οπότε παραμένει αυτό αρμόδιο.

4. Σε περίπτωση προσφυγής από τον κρατούμενο, δέκα τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συνεδρίαση του δικαστηρίου ειδοποιείται με οποιοδήποτε μέσο (έγγραφο,

τηλεγράφημα, τηλετύπημα, τηλεομοιοτύπημα) ο προσφεύγων, ο οποίος μπορεί να εκθέσει τις απόψεις του με υπόμνημα, που διαβιβάζεται αμέσως στο δικαστήριο με επιμέλεια της διεύθυνσης του καταστήματος. Το δικαστήριο μπορεί να καλέσει με τον ίδιο τρόπο τον προσφεύγοντα να εμφανισθεί για να αναπτύξει προφορικά τις απόψεις του, είτε αυτοπροσώπως είτε με συνήγορο που διορίζεται με απλό έγγραφο θεωρημένο από τον Διευθυντή του καταστήματος κράτησης σε περίπτωση που ο συνήγορος εκπροσωπεί μόνος τον προσφεύγοντα.

5. Αν ο κρατούμενος εργάζεται έξω από το κατάστημα, η επίδοση γίνεται στον Διευθυντή του καταστήματος ή τον αναπληρωτή του, ο οποίος υποχρεούται να επιδώσει το δικόγραφο στον κρατούμενο χωρίς χρονοτριβή. Αν ο κρατούμενος λείπει από το κατάστημα σε άδεια ή έχει απολυθεί υπό όρο, η επίδοση γίνεται στον τόπο της κατοικίας που έχει δηλώσει ο κρατούμενος. Αν ο κρατούμενος λόγω ψυχικής ασθένειας ή άλλης αιτίας δεν έχει διαρκώς συνείδηση των πραττομένων, η επίδοση γίνεται στα πρόσωπα του άρθρου 156 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 84Α

Σώμα Επιθεώρησης και Ελέγχου των Καταστημάτων Κράτησης

1. Το Σώμα Επιθεώρησης και Ελέγχου των Καταστημάτων Κράτησης (ΣΕΕΚΚ), που ιδρύθηκε με το ν. 3090/2002, είναι αρμόδιο για τη διενέργεια επιθεωρήσεων, εκτάκτων ελέγχων και ερευνών στα καταστήματα κράτησης. Το ΣΕΕΚΚ υπάγεται απευθείας στον Γενικό Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής και συμμετέχει στο Συντονιστικό Όργανο Επιθεώρησης και Ελέγχου (ΣΟΕΕ).

2. Το ΣΕΕΚΚ είναι όργανο εσωτερικού ελέγχου και έχει ως αποστολή τη διενέργεια τακτικών και έκτακτων ελέγχων, οποιαδήποτε ημέρα και ώρα, για τη διαπίστωση των συνθηκών κράτησης, της άσκησης των καθηκόντων των υπαλλήλων των Καταστημάτων Κράτησης, της άσκησης και προστασίας των δικαιωμάτων των κρατούμενων, της ευταξίας και της τήρησης των μέτρων ασφάλειας στα καταστήματα κράτησης, της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος Κώδικα και των κανονισμών λειτουργίας των καταστημάτων αυτών, καθώς και των σχετικών εγκυκλίων οδηγιών που αφορούν τη λειτουργία των καταστημάτων κράτησης. Μπορεί να διενεργεί δειγματοληπτικούς ελέγχους ιδίως για τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων περί αδειών, της υφ' όρον απόλυσης και της πειθαρχικής διαδικασίας.

3. Το ΣΕΕΚΚ ενεργεί ελέγχους κατόπιν εντολής του Γενικού Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής, αναφοράς κρατούμενου, αιτήματος του Συνηγόρου του Πολίτη ή και αυτεπαγγέλτως. Με το πέρας του ελέγχου, συντάσσεται έκθεση για τα αποτελέσματά του. Αν κατά τον έλεγχο διαπιστωθεί μη σύννομη συμπεριφορά υπαλλήλου, η έκθεση επιθεώρησης και ελέγχου διαβιβάζεται στο αρμόδιο πειθαρχικό όργανο με πρόταση για την άσκηση ελέγχου κατά του υπαίτιου, ενώ αν διαπιστώνονται αποχρώσεις ενδείξεις τέλεσης ποινικού αδικήματος, η έκθεση διαβιβάζεται στον αρμόδιο εισαγγελέα. Τον Μάρτιο κάθε έτους, το Σώμα υποβάλλει στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και το Γενικό Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής έκθεση πεπραγμένων με παρατηρήσεις για το διενεργηθέν ελεγκτικό έργο και προτάσεις για τη βελτίωση της οργάνωσης και λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης. Η έκθεση, χωρίς τα στοιχεία που κρίνονται απόρρητα, δημοσιεύεται σε ειδική έκδοση ή στο διαδίκτυο.

4. Οι Επιθεωρητές-Ελεγκτές μπορούν για την εκπλήρωση του έργου τους να επισκέπτονται οποτεδήποτε, ακόμα και χωρίς προειδοποίηση, τα καταστήματα κράτησης, έχοντας ελεύθερη πρόσβαση σε κάθε χώρο αυτών και ακώλυτη επικοινωνία με τους κρατούμενους και τους υπαλλήλους του καταστήματος. Επίσης έχουν δικαίωμα πρόσβασης στους τηρούμενους φακέλους, συμπεριλαμβανομένων και των απορρήτων, διαφυλάσσοντας το απόρρητο κατά τις κείμενες διατάξεις. Οι υπηρεσίες παρέχουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία για το

έργο των Επιθεωρητών-Ελεγκτών, τα οποία τίθενται υποχρεωτικά στη διάθεσή τους, και τους διευκολύνουν με κάθε τρόπο. Κατά τη διάρκεια της επιθεώρησης και του ελέγχου, μπορούν επίσης να ζητούν πληροφορίες και στοιχεία από τους αρμόδιους υπαλλήλους της υπηρεσίας που ασχολούνται με την εξεταζόμενη υπόθεση. Η μη χορήγηση των παραπάνω πληροφοριών ή στοιχείων, ως και η απόκρυψη στοιχείων ή πληροφοριών, καθώς επίσης η χορήγηση εν γνώσει ανακριβών στοιχείων και γενικά η παρακώλυση και παραπλάνηση του έργου των Επιθεωρητών-Ελεγκτών, συνιστά αυτοτελές πειθαρχικό παράπτωμα.

5. Του ΣΕΕΚΚ προΐσταται ο Γενικός Επιθεωρητής Καταστημάτων Κράτησης. Στη θέση του Γενικού Επιθεωρητή Καταστημάτων Κράτησης τοποθετείται, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μετά από γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής, πρόσωπο εγνωσμένου κύρους, με επιστημονική κατάρτιση και εμπειρία στα θέματα της οργάνωσης και λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης και της μεταχείρισης των κρατούμενων. Η θητεία του είναι τριετής και μπορεί να ανανεωθεί μία φορά για τρία έτη.

6. Με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, εξειδικεύονται η οργάνωση, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών του ΣΕΕΚΚ, και θεσπίζεται ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας του Σώματος. Τα σχετικά με τη στελέχωση του Σώματος με προσλήψεις, αποσπάσεις και μετατάξεις, η αμοιβή ή αποζημίωση του Γενικού Επιθεωρητή και των στελεχών του, όπως και κάθε άλλη αναγκαία ρύθμιση για την αποτελεσματική λειτουργία του Σώματος, καθορίζονται με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού.

Άρθρο 85

Έλεγχος από ανεξάρτητη αρχή

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο του διαμεσολαβητικού ρόλου του ως ανεξάρτητης αρχής και ως Εθνικός Μηχανισμός Πρόληψης σε εσωτερικό επίπεδο κατά τα άρθρα 3 και 17 του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων μορφών σκληρής, απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας που κυρώθηκε με τον Ν. 4228/2014, επισκέπτεται με ή χωρίς προηγούμενη ενημέρωση όλους τους χώρους των καταστημάτων κράτησης, πραγματοποιεί αυτοψίες και διενεργεί έρευνες και τακτικούς και έκτακτους ελέγχους σε αυτά, επικοινωνεί με τους κρατούμενους, δημοσιεύει εκθέσεις και εξετάζει αναφορές ή καταγγελίες που έρχονται σε γνώση του, ή δρα και αυτεπαγγέλτως. Για την ενάσκηση των καθηκόντων του Εθνικού Μηχανισμού Πρόληψης ισχύουν τα προβλεπόμενα στα άρθρα δεύτερο, τέταρτο και πέμπτο του κυρωτικού νόμου.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη, ως Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας σύμφωνα με τον Ν. 4443/2016, συλλέγει, καταγράφει, αξιολογεί, διερευνά ή προωθεί στις αρμόδιες υπηρεσίες προς άσκηση πειθαρχικού ελέγχου καταγγελίες για πράξεις των υπαλλήλων των καταστημάτων κράτησης οι οποίες εκδηλώθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ή κατά κατάχρηση της ιδιότητάς τους και αφορούν:

- α) βασανιστήρια και άλλες προσβολές της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας κατά την έννοια του άρθρου 137Α του Ποινικού Κώδικα,
- β) παράνομες εκ προθέσεως προσβολές κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας ή υγείας ή της προσωπικής ή γενετήσιας ελευθερίας,
- γ) παράνομη χρήση πυροβόλου όπλου, και

δ) παράνομη συμπεριφορά για την οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι διενεργήθηκε με ρατσιστικό κίνητρο ή η οποία ενέχει άλλου είδους διακριτική μεταχείριση λόγω χαρακτηριστικών φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκείας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου.

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη συνεργάζεται με όλους τους μη δικαιοδοτικούς προληπτικούς μηχανισμούς που έχουν αρμοδιότητα να επισκέπτονται τα καταστήματα κράτησης για την προστασία των κρατουμένων από τα βασανιστήρια και άλλες μορφές κακομεταχείρισης, όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας του Συμβουλίου της Ευρώπης και η Υποεπιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και άλλων μορφών Σκληρής, Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 86

Εθελοντική εργασία και κοινωνικός έλεγχος

1. Η «ΕΠΑΝΟΔΟΣ» και η διοίκηση των καταστημάτων κράτησης συνεργάζονται με φυσικά πρόσωπα και με νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα για την καλύτερη προετοιμασία της επιστροφής των κρατουμένων στην κοινωνία.

2. Οι όροι και οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για την έγκριση χορήγησης άδειας συνεργασίας με την ιδιότητα του εθελοντή από τα καταστήματα κράτησης καθώς και η διαδικασία καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων μετά από πρόταση της «ΕΠΑΝΟΔΟΥ» και γνώμη του ΚΕΣΦ. Με παρόμοια απόφαση χορηγούνται άδειες συνεργασίας και σε πρώην κρατουμένους οι οποίοι έχουν επανενταχθεί κοινωνικά, εφόσον έχουν παρέλθει τουλάχιστον δύο χρόνια από την αποφυλάκισή τους.

3. Τα επιμορφωτικά σεμινάρια για τους εθελοντές αναλαμβάνουν να οργανώσουν και να λειτουργήσουν οι οικείες πανεπιστημιακές σχολές σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

4. Τα καταστήματα κράτησης επιτρέπεται να επισκέπτονται, μετά από προηγούμενη ενημέρωση του Διευθυντή τους, μέλη της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής της Βουλής για το Σωφρονιστικό Σύστημα και τις λοιπές δομές εγκλεισμού κρατουμένων, της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές, του ΝΠΙΔ «ΕΠΑΝΟΔΟΣ», του Σώματος Επισκεπτών καθώς και εκπρόσωποι των δικηγορικών και ιατρικών συλλόγων. Τα μέλη και οι εκπρόσωποι των φορέων αυτών επιτρέπεται να κινούνται σε όλους τους χώρους των καταστημάτων κράτησης, να συνομιλούν με τους κρατούμενους και να ενημερώνονται από τα όργανα που προβλέπονται από τον παρόντα κώδικα.

5. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ύστερα από γνώμη του ΚΕΣΦ, καθορίζονται η σύνθεση και οι αρμοδιότητες του Σώματος Επισκεπτών των καταστημάτων κράτησης.

Άρθρο 86Α Επιστημονική έρευνα, αξιολόγηση και ενημέρωση της ευρύτερης κοινωνίας

1. Η Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής συνεργάζεται με το ΚΕΣΦ, πανεπιστημιακές σχολές και τμήματα, εγκληματολογικά εργαστήρια, ερευνητικά κέντρα, ινστιτούτα και άλλες αρχές ή φορείς για τη διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών, και ενημερώνει τακτικά τους πολίτες για το έργο που επιτελείται από το προσωπικό των καταστημάτων κράτησης και τους επιμελητές ανηλίκων και κοινωνικής αρωγής, την εν γένει κατάσταση και τις συνθήκες λειτουργίας των υπηρεσιών τους, ώστε να επιτυγχάνεται η καλύτερη κατανόηση του ρόλου τους

και η αξιολόγησή τους καθώς και να προωθούνται με επαρκή τεκμηρίωση οι ενδεδειγμένες παρεμβάσεις και μεταρρυθμίσεις.

2. Άδειες για διεξαγωγή ενημερωτικών επισκέψεων φοιτητών και σπουδαστών ΑΕΙ και ΑΤΕΙ και για διενέργεια επιστημονικών ερευνών χορηγούνται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μετά από πρόταση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος ή του Προϊσταμένου της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής όπου ζητείται να γίνει η ενημερωτική επίσκεψη ή η έρευνα. Οι άδειες για τη διενέργεια ερευνών χορηγούνται σε μεμονωμένους ερευνητές ή ερευνητικές ομάδες στο πλαίσιο της εκπόνησης διπλωματικών μεταπτυχιακών εργασιών, διδακτορικών διατριβών, μεταδιδακτορικών ερευνών και ερευνητικών προγραμμάτων, ύστερα από γνώμη του ΚΕΣΦ για την επιστημονική αρτιότητά τους. Για τη χορήγηση της άδειας απαιτείται οι ενδιαφερόμενοι μεταπτυχιακοί φοιτητές, υποψήφιοι διδάκτορες, μεταδιδακτορικοί ερευνητές, λέκτορες, καθηγητές ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ερευνητικό προσωπικό ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων ή φορέων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα να καταθέτουν:

α) αίτηση με πλήρη και σαφή περιγραφή του αντικειμένου, του σκοπού, του είδους και της μεθοδολογίας της έρευνας και των τρόπων αξιοποίησης των πορισμάτων της, καθώς και τα πρωτόκολλα που θα χρησιμοποιηθούν,

β) βεβαίωση του επιστημονικώς υπευθύνου ή του επιβλέποντος για την ιδιότητα των ερευνητών και το πλαίσιο εκπόνησης της ερευνητικής μελέτης, και,

γ) προσωπική γραπτή δέσμευση του ερευνητή ότι θα τηρηθούν όλοι οι κανόνες ερευνητικής δεοντολογίας και προστασίας απλών και ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένης της ρητής, έγγραφης συγκατάθεσης του υποκειμένου των δεδομένων ή και τήρησης της ανωνυμίας όπου απαιτείται, ώστε να αποφεύγεται κάθε δυνατότητα ταυτοποίησης, και ότι θα ζητηθεί άδεια της αρμόδιας αρχής για την επεξεργασία τους.

3. Άδειες για διεξαγωγή δημοσιογραφικών ερευνών χορηγούνται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μετά από πρόταση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης με τη σύνθεση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 8 του παρόντος ή του Προϊσταμένου της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής, σε επαγγελματίες δημοσιογράφους για την ενημέρωση του κοινού όσον αφορά την κατάσταση των καταστημάτων κράτησης και των υπηρεσιών επιμελητών ανηλίκων και κοινωνικής αρωγής, το έργο τους και τη μεταχείριση κρατούμενων ή προσώπων που τελούν υπό επιμέλεια και επιτήρηση, καθώς και για επικοινωνία με συγκεκριμένα πρόσωπα. Για τη χορήγηση της άδειας απαιτείται οι ενδιαφερόμενοι δημοσιογράφοι να καταθέτουν:

α) πλήρη και σαφή περιγραφή του αντικειμένου της έρευνάς τους,

β) βεβαίωση του μέσου μαζικής επικοινωνίας στο οποίο εργάζονται για την ιδιότητά τους και για τον τρόπο της δημοσίευσης, και

γ) προσωπική γραπτή δέσμευση ότι θα τηρηθούν όλοι οι κανόνες του Κώδικα Επαγγελματικής Ηθικής και Κοινωνικής Ευθύνης των δημοσιογράφων-μελών της ΕΣΗΕΑ, ιδίως ότι δεν θα παραβιαστούν το τεκμήριο αθωότητας, όπου ισχύει και η αρχή της μυστικότητας της ανάκρισης καθώς και ότι κάθε διάδοση ή άλλης μορφής διάθεση προσωπικών δεδομένων θα γίνει μόνο με ρητή, έγγραφη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων ή και τήρηση της ανωνυμίας όπου απαιτείται, ώστε να αποφεύγεται κάθε δυνατότητα ταυτοποίησης, καθώς και ότι θα ζητηθεί άδεια της αρμόδιας αρχής για την επεξεργασία τους.

4. Εάν το αίτημα για τη χορήγηση άδειας διεξαγωγής επιστημονικής ή δημοσιογραφικής έρευνας αφορά συγκεκριμένους κρατούμενους ή συγκεκριμένα πρόσωπα που τελούν υπό επιμέλεια και επιτήρηση, για να διατυπωθεί πρόταση

του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης ή του Προϊσταμένου της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής απαιτείται ρητή, έγγραφη συγκατάθεση των προσώπων αυτών, άλλως το αίτημα τίθεται στο αρχείο.

5. Εάν πρόκειται για αίτημα επικοινωνίας με ερευνητή ή δημοσιογράφο το οποίο διατυπώνεται με πρωτοβουλία κρατούμενου ή προσώπου που τελεί υπό επιμέλεια και επιτήρηση, εξετάζεται εάν αφορά την επικοινωνία του αιτούντος με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον ή την άσκηση του δικαιώματος της ελευθερίας της έκφρασης, και το αίτημα εγκρίνεται ή απορρίπτεται:

α) στην πρώτη περίπτωση, υπό το πρίσμα των άρθρων 49 επ. του παρόντος κώδικα ή των όρων επιμέλειας και επιτήρησης, και

β) στη δεύτερη περίπτωση, ύστερα από συνεκτίμηση του δικαιώματος της ελευθερίας της έκφρασης και του δικαιώματος στην πληροφόρηση και των νόμιμων και ανάλογων προς τον επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό περιορισμών τους.

6. Οι κανόνες περί απορρήτου που διέπουν την άσκηση των καθηκόντων τους δεσμεύουν το προσωπικό των καταστημάτων κράτησης και των υπηρεσιών ανηλίκων και κοινωνικής αρωγής κατά την επικοινωνία τους με ερευνητές και δημοσιογράφους. Ειδικά όταν η έρευνα για την οποία έχει δοθεί σχετική άδεια αφορά ανηλίκους, δεν επιτρέπεται στους ερευνητές ή δημοσιογράφους να λάβουν συνέντευξη από αυτούς.

7. Για τη χορήγηση των αδειών που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου και για τον καθορισμό των όρων συλλογής του ερευνητικού υλικού, λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες εύρυθμης λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης, απρόσκοπτης άσκησης των καθηκόντων του προσωπικού και ασφάλειας των ερευνητών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΕΠΙΛΟΓΗ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Άρθρο 86B

Οργάνωση του προσωπικού των καταστημάτων κράτησης

1. Οι υπηρεσίες των καταστημάτων κράτησης και το προσωπικό που υπηρετεί σε αυτές, , υπάγονται στη δικαιοδοσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Τα θεραπευτικά καταστήματα κράτησης που έχουν ενταχθεί στο Εθνικό Σύστημα Υγείας κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 13 του Ν. 3772/2009, υπάγονται στις διατάξεις του Ν. 1397/1983 «Εθνικό Σύστημα Υγείας» (Α' 143), όπως ισχύει, όσον αφορά τη μέριμνα για τη στελέχωση με ιατρικό, νοσηλευτικό και λοιπό επιστημονικό προσωπικό, την υγειονομική οργάνωση και την υλικοτεχνική υγειονομική υποδομή και εξοπλισμό.

2. Η αποστολή, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών, οι οργανικές θέσεις του προσωπικού και η κατανομή τους κατά κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα, η σχέση εργασίας καθώς και η επιλογή, τα προσόντα διορισμού, η πρόσληψη, η εκπαίδευση, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα, οι κλάδοι και οι ειδικότητες των υπαλλήλων και κάθε άλλο συναφές θέμα ρυθμίζονται σε ιδιαίτερο οργανικό νόμο και, μέχρι την έκδοσή του, στον Οργανισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στους Εσωτερικούς Κανονισμούς Λειτουργίας Γενικών Καταστημάτων Κράτησης και Ειδικών Καταστημάτων Κράτησης Νέων, όπου δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος. Στον ίδιο οργανικό νόμο ή Οργανισμό προβλέπεται και ρυθμίζεται η μερική απασχόληση με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου ιατρών, νοσηλευτών, θεραπευτών, εκπαιδευτικών, κοινωνικών λειτουργών, ψυχολόγων, κοινωνιολόγων, εγκληματολόγων και άλλων προσώπων με ειδικές γνώσεις στα

καταστήματα κράτησης στα οποία δεν υφίστανται νομοθετημένες θέσεις ή οι υπάρχουσες θέσεις είναι κενές.

3. Η εργασία του προσωπικού των καταστημάτων κράτησης είναι μια ιδιαίτερα σημαντική και απαιτητική δημόσια υπηρεσία. Οι υπάλληλοι των υπηρεσιών αυτών συμβάλλουν με το παράδειγμα και την εν γένει επαγγελματική συμπεριφορά τους στην ομαλή ένταξη των κρατουμένων, των αποφυλακιζομένων και των προσώπων που τελούν υπό επιμέλεια και επιτήρηση στην κοινωνία.

4. Το προσωπικό οφείλει να συνεργάζεται και να συντονίζει τις ενέργειές του για την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας του καταστήματος κράτησης και την ακώλυτη άσκηση των δικαιωμάτων των κρατουμένων. Για τον σκοπό αυτό, όλοι οι υπάλληλοι μεριμνούν ώστε καθ' όλη τη διάρκεια της κράτησης τα πρόσωπα αυτά να υποβάλλονται σε μεταχείριση που προσανατολίζεται στην εξασφάλιση της δίκαιης εκδίκασης της υπόθεσής τους, εάν είναι υπόδικοι, και της προσαρμογής τους στον νόμιμο κοινωνικό βίο, εάν είναι κατάδικοι.

5. Στο πλαίσιο της προηγούμενης παραγράφου:

α) οι υπόδικοι διευκολύνονται για να προετοιμάσουν την υπεράσπισή τους ενώπιον των δικαστικών αρχών, και

6. Τα όργανα των καταστημάτων κράτησης μεριμνούν προκειμένου να εξασφαλίζεται σε όλους τους κρατουμένους η δυνατότητα να εντάσσονται σε θεσμούς έκτισης των ποινών με τους οποίους αξιοποιείται δημιουργικά ο χρόνος της ποινής και ενισχύονται οι δεσμοί τους με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, ιδίως όταν πλησιάζει ο χρόνος για την οριστική ή υπό όρο απόλυσή τους.

Άρθρο 87

Εκπαίδευση και επιμόρφωση προσωπικού καταστημάτων κράτησης

Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του συναρμόδιου Υπουργού καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία ίδρυσης Σχολής Προσωπικού Καταστημάτων Κράτησης και κάθε δυνατή συνεργασία με την Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται θέματα εισαγωγικής εκπαίδευσης και διαρκούς επιμόρφωσης του προσωπικού αυτών των υπηρεσιών. Τα προγράμματα καταρτίζονται μετά από γνώμη του ΚΕΣΦ με τη συνδρομή εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ανεξάρτητων αρχών και φορέων δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Άρθρο 87Α

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας και Κανονισμός Ασφάλειας καταστημάτων κράτησης

Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, ύστερα από πρόταση του Συμβουλίου καταστήματος κράτησης και γνώμη του ΚΕΣΦ, καταρτίζεται Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας για κάθε κατηγορία καταστημάτων. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Αναπληρωτή Υπουργού Προστασίας του Πολίτη καταρτίζεται Κανονισμός Ασφάλειας Καταστημάτων Κράτησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Άρθρο 88

Μεταβατικές και τελικές διατάξεις

1. Όπου στον παρόντα κώδικα αναφέρεται Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών, τις αντίστοιχες αρμοδιότητες ασκεί, μέχρι τη νομοθετική θέσπιση του οργάνου αυτού, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής. Όπου αναφέρεται

αρμόδιος δικαστικός λειτουργός, τις αρμοδιότητες ασκεί ο εισαγγελέας που προβλέπεται από το άρθρο 572 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

2. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται:

α) ο Ν. 2776/1999,

β) τα άρθρα 1-5 του Ν. 3090/2002,

γ) το Π.Δ. 107/2001,

δ) κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος.

3. Τα μέλη του ιατρικού, νοσηλευτικού και λοιπού επιστημονικού προσωπικού των θεραπευτικών καταστημάτων κράτησης που έχουν ενταχθεί στο Εθνικό Σύστημα Υγείας κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 13 του Ν. 3772/2009, επιλέγουν με σχετική δήλωσή τους προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εντός δύο μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος εάν θα εξακολουθήσουν να υπάγονται σε αυτό ή εάν θα υπαχθούν στις διατάξεις που ισχύουν για το αντίστοιχο προσωπικό του ΕΣΥ.

4. Τα καταστήματα κράτησης στα οποία θα εφαρμοστούν οι διατάξεις των άρθρων 22 παράγραφος 1, 33 παράγραφος 12, 35 παράγραφος 1 εδάφιο 4, 50 παράγραφος 8 και 51 παράγραφος 1 εδάφιο 2 και παράγραφος 8 του παρόντος και όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Άρθρο δεύτερο

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς των διατάξεων του νόμου αυτού αρχίζει έξι (6) μήνες μετά τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δημοσιεύονται οι νέοι εσωτερικοί κανονισμοί των καταστημάτων κράτησης.

Παραγγέλλουμε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως Νόμου του Κράτους.

Αθήνα,